

DE MORGENSTER.

Tweemaandelijksch Tijdschrift.

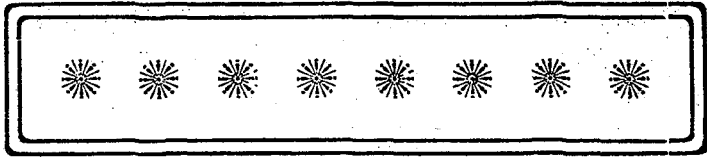
Tweede Jaargang.

N. ROT,
APELDOORN.
1910.

I N H O U D
van den
Tweeden Jaargang.

	BLADZ.
Nog een zeer weinig tijds	1
Israël, Gods volk	4, 65, 97, 129, 161
Beschouwingen over het boek Daniël	
22, 44, 82, 107, 168	
„Mijn heer vertoeft te komen”	28
Het Edom der Schrift	33
Het oordeel over de levende volken	50
De vier nachtwaken	57
De groote witte troon	76
„Mijn Liefste is mijn”	94
Des Christens zaal'ge hoop (Gedicht)	95
Mattheüs XIII	121, 136, 183
„Vader! Ik wil”	143
Psalm 8	150
Ween niet (Gedicht)	153
Beantwoording van vragen	158

Nog een zeer weinig tijds.

„Want nog een zeer weinig tijds, en Hij die komt, zal komen en niet vertoeven. Maar de rechtvaardige zal uil het geloof leven. (Hebr. 10 : 37, 38.)

Zoo Hij vertoeft, verbeid Hem, want Hij zal „Z gewisselijk komen maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven.” (Hab. 2 : 3, 4.)

Zoo roept de profeet Habakuk, als wachter, den geloovigen Israëliet toe met het oog op het oordeel, dat Jehova over het volk brengen moest. Ieder, die met Habakuk op den Heere zijn vertrouwen stelde, moest Hem verbeiden, daar geen andere verwachting overbleef. Dagelijks moest het vertrouwen op Israëls God versterkt worden door het geloof, dat de Heere, als Verlosser, komen zou.

„Maar de rechtvaardige zal uit geloof leven,” schrijft Paulus, de apostel der volken, als hij het oordeel voorstelt, dat de rechtvaardige God over den zondaar brengen moet, hij zij een Jood of een Griek. Alleen door het geloof is het mogelijk voor den gevallen mensch het oordeel te ontvlieden en het leven te ontvangen op grond van het volbrachte werk van Christus. „Door Jezus Christus is het, dat zij, die den overvloed der genade en der gave der gerechtigheid ontvangen, in het leven heerschen.” (Rom. 5 : 17.)

„Want de rechtvaardige zal uit geloof leven,” schrijft dezelfde dienstknecht Gods in brandenden ijver, als hij vreest, dat „zijn kinderen, van wie hij wederom in barensood is, totdat Christus in hen een gestalte krije” (Gal. 4 : 19), zich tot de wet zullen wenden, en daardoor verliezen zullen al den zegen, die gesmaakt wordt door den geloovige, als hij op den bodem der genade Gods staat. Door het geloof waren zij ontheven aan den vloek der wet: het oordeel des doods.

„Maar de rechtvaardige zal uit geloof leven,” roept *de wachter des Nieuwen Testaments*, de schrijver van den brief aan de Hebreërs uit, als hij door den Heiligen Geest geleid wordt om de alzijdige en alles overtreffende heerlijkheid van Jezus Christus voor te stellen, teneinde de hoop op de hemelsche heerlijkheid te verlevendigen. De geloovige Hebreërs hadden geen

verwachting meer voor de aarde. Hun heiligdom, hun altaar, hun priester, moesten zij niet langer op deze aarde zoeken, daar zij dit alles bezaten in Christus, die in de hemelen aan de rechterhand der majesteit Gods zich gezet had, en in Wien zij door het geloof vervuld zagen alles, wat zij noodig hadden.

Jezus, de persoon en het voorwerp huns geloofs, is ook hun verwachting. Op aarde waren zij pelgrims en stonden zij bloot aan allerlei lijden en felle vervolging, doch zij hadden „Hem te verbeiden, die komen zal en niet vertoeven.”

De Heilige Geest houdt hen daarom op zulk een geheel eenige wijze bezig met hun **grooten Herder**, hun **oversten Leidsman** en **Voleinder des geloofs**, hun **Voorlooper**, hun **Apostel**, hun **Hoogepriester** en hun **Middelaar**. Hij bevindt zich in den hemel. Daarom wordt hun oog daarheen gericht en hun hart aangetrokken door de volmaaktheden des hemels, die zij eenig en alleen genieten konden in Jezus Christus, den Zoon van God, den verheerlijkten Zoon des menschen, die zich gezet heeft aan de rechterhand Zijns Vaders.

Een jaar is voorbijgegaan. Bij den aanvang van den eersten jaargang vestigden wij de aandacht der lezers op het woord van Paulus uit den brief aan de Romeinen: „De behoudenis is ons nu nader dan toen wij geloofd hebben.” (Rom. 13: 11.)

En nu? Met dank aan den Heer voor de verleende hulp, gaan we met vertrouwen den 2den jaargang in, ziende op Hem, die komen zal en niet vertoeven. Door het geloof kunnen wij volhardend Hem tegemoet zien. Zegene de Heer aan de harten der lezers en schrijvers al de heerlijke woorden, die het Getuigenis Gods bevat aangaande den gezegenden Persoon van Christus en Diens toekomst.

REDACTIE.

* * *

Israël, Gods volk.

(Vervolg van bladz. 164, vorige jaargang.)

In de woestijn.

Israël, door God verlost, bevindt zich in de woestijn, in „die groote en vreeselijke woestijn, waar vurige slangen en schorpioenen zijn!” (Deut. 8 : 15.) Welk een sterk contrast met Egypte! Dáár prachtige groote steden, piramiden en obeliskken, tempels en paleizen; daar „vleeschpotten,” en „tot verzadiging brood eten.” (Exod. 16 : 2, 3.) Inderdaad, het onderscheid is groot!

Wel is waar, zij zijn geen slaven meer. De zweep des drijvers jaagt hen niet meer aan. Aan al hun moeite en ellende is nu een einde gekomen; maar, waar bevinden zij zich nu? Een onafzienbare, dorre, zandige vlakte ligt vóór hen, en

de grenzen van het beloofde land kan hun oog niet bereiken.

Zullen wij dit volk beklagen? O, neen! wij kunnen Israëel niet anders toespreken, dan Mozes, de man Gods, die, door den Heiligen Geest in vervoering gebracht, uitroept: „Welgelukzalig zijt gij, o Israëel! wie is u gelijk! gij zijt een volk, **verlost door den Heere**, het Schild uwer hulp, en Die een Zwaard is uwer hoogheid;” (Deut. 33 : 29.) Ja, dezelfde God, die *tot hen nederkwam in Egypte*, om hen te verlossen; en die hun *gekerm hoorde*, en *hen zag*, en *hen kende* in hun zuchten, Hij was met Israëel mede opgetrokken uit het land der slavernij, door het midden der Schelfzee voor hen een weg banende, en Hij is ook aan hun spits, waar zij zich nu in de woestijn bevinden. Er is niet de minste reden om het volk te beklagen, of over hen bezorgd te zijn. „Op vleugelen der arenden” zijn zij door den Heere gedragen en tot Hem gebracht. (Exod. 19:4.) Rijk en menigvuldig zijn hun ervaringen van Gods genadige zorg en trouw. Exod. 15-18 hebben wij slechts te lezen, en dan wordt ons medegedeeld, hoe het water van **Mara** = bitterheid, voor hen wordt zoet gemaakt; — **Elim** = priëel van palmboomen, biedt hen twaalf waterfonteinen en zeventig palmboomen aan, waar zij zich konden legeren. De Heere schonk hen vleesch en brood in de kwakkelen en het Manna. Zij

genieten *sabbatsrust* en *sabbatszegen*. „Hij opende eene steenrots, en er vloeiden wateren uit; die gingen door de dorre plaatsen als eene rivier.” (Ps. 105 : 41.) **Amalek**, de aartsvijand van Israël, „de eersteling der heidenen,” wordt door het zwaard van Jozua gekrenkt. **Jethro**, de priester van Midian, huldigt den God van Israël. Inderdaad, alle zegeningen Gods in genade, die ons tevens doen zien het begin van Israëls verleden, en de heerlijk schitterende toekomst.

In volle, vrije genade heeft God Zijn volk bezocht en verlost. Eerst heeft Hij het uit Egypte gevoerd, daarna uit de hand van Faraö bevrijd, en vervolgens over Amalek de overwinning doen behalen. In *het Manna* zien wij een type van Christus, die uit den hemel gekomen is. (Joh. 6 : 50 en 51). In *de geslagen rots* een type van Christus, die slagen en striemen ontving voor Zijn volk. (Jes. 53 : 5 en I Petr. : 24.) In *den waterstroom*, die uit de rots vloeide, een afschaduwing van den Heiligen Geest. (Joh. 4 : 10 en 14; 7 : 37—39.)

En waar ons *Jethro*, de priester in Midian, voorgesteld wordt, geeft ons de Heilige Geest een beeld van de toekomstige heerlijkheid, welke zich over drie groote familiën zal uitbreiden, n.l. over den Jood, den Heiden (of die uit de volken), en de Gemeente Gods.

In het midden-tijdvak van Mozes' leven, waarin

hij door zijn broederen verworpen was, werd hij in Midian afgezonderd. Daar schonk God hem een vrouw, die in zijn verwerping deelgenootte was. Hij was haar „een bloedbruidegom.” Het voorval „in de herberg” dat ons in Exodus 4:24—26 medegedeeld wordt, doet ons zien, dat de betrekking van Zippora als vrouw van Mozes niets minder inhield, dan de dooding van den natuurlijken mensch. Zippora weigert *haar zoon* te besnijden, en nu moet de Heere Zijn hand op *haar echtgenoot* leggen, waar Mozes het gevoel zijner vrouw ontziet. Het vonnis des doods moet op den mensch geschreven worden; zoekt men dit op de eene wijze te ontkomen, zoo zal men het op een andere wijze moeten ondergaan.

Was Mozes voor Zippora een „bloedbruidegom,” Christus is dit in den volsten zin voor Zijn Gemeente. De vereeniging der Gemeente met Hem is *op dood en opstanding* gegrond; en de Gemeente is tot de gemeenschap aan Zijn lijden geroepen. Gedurende het tijdperk van Israëls ongeloof en verwerping van Christus, wordt de Gemeente door den Heiligen Geest uit de volken geroepen; en wanneer de Gemeente volgens het raadsbesluit van God volmaakt of voltallig zal zijn, als „de volheid der volken zal ingegaan zijn” (Rom. 11:25), zal Israël, geheel Israël (niet Juda en Benjamin alleen, maar Gods uitverkorenen uit alle twaalf stammen) behouden worden.

Zóó was het met Zippora en het Israël van voorheen. Mozes had haar weggezonden gedurende het tijdperk zijner zending tot Israël. Maar als Israël zijn verlossing verkregen heeft, komt Jethro, de schoonvader van Mozes, met Zippora en Gersom en Eliézer tot Mozes. Mozes boog zich en kuste hem; en zij vraagden de een den ander naar den welstand, en zij gingen naar de tent. Dan vertelt Mozes zijn schoonvader, wat de Heere aan Faraö en aan de Egyptenaren gedaan had. En Jethro, verblijd zijnde, zeide: „Gezegend zij de Heere, die ulieden verlost heeft uit de hand der Egyptenaren, en uit Faraö's hand; die dit volk van onder de hand der Egyptenaren verlost heeft! Nu weet ik

dat de Heere groter is dan alle goden; want in de zaak, waarin zij trotschelijk gehandeld hebben, was Hij boven hen. Toen nam Jethro, de schoonvader van Mozes, Gode brandoffer en slachtofferen; en Aäron kwam, en al de oversten van Israël, om brood te eten met den schoonvader van Mozes, voor het aangezicht Gods.” (Exod. 18 : 2—12.)

Hoe schoon en belangrijk is dit feit! De gansche vergadering Israëls, als overwinnaar, voor Jehova's aangezicht vereenigd met Jethro, die de volken vertegenwoordigt, en (om de schildering volkomen te maken) de vrouw van den verlosser met zijn kinderen, „die God hem gegeven heeft,”

ook daar ingebracht. Kortom, wij zien er een bijzonder treffende voorafschaduwing in van het toekomstige Koninkrijk. „Juicht, gij heidenen (volken) met Zijn volk!” (Deut. 32 : 43; Rom. 15 : 10.) „De Heere zal genade en eere geven.” (Ps. 84 : 11.) Al het voorafgaande deed ons Gods openbaring en betooning „in genade” aanschouwen, maar hier teekent de Heilige Geest ons een liefelijk beeld van „de eere,” — een beeld, dubbel belangrijk, omdat het ons de onderscheidene kringen doet zien, waarin die heerlijkheid geopenbaard zal worden.

Gods Woord spreekt van „den Jood, den Griek en de Gemeente Gods.” (1 Kor. 10 : 32.) Door deze drie onderscheidingen voorbij te zien, werpt men de volmaakte orde der waarheden omver, die God in Zijn Woord geopenbaard heeft. Sedert de verborgenheid der Gemeente door den dienst van den apostel Paulus ten volle is ontvouwd, heeft deze onderscheiding bestaan; en gedurende het duizendjarig rijk zal zij blijven bestaan.

In den Brief aan de Efeziërs, leert de apostel ons uitdrukkelijk, dat „de verborgenheid der Gemeente in andere geslachten den zonen der menschen niet bekend gemaakt is, gelijk ze nu is geopenbaard. (Efez. 3 : 5; Kol. 1 : 26.) Doch, hoewel niet geopenbaard, was zij op de eene of andere wijze voorafgeschaduwd geworden.

Het type of de schaduw eener waarheid verschilt veel van de onmiddellijke en duidelijke bekendmaking dier waarheid. De *grootte verborgenheid der Gemeente* werd niet ontsluitend, voor dat Christus haar uit Zijn hemelsche heerlijkheid aan den apostel Paulus bekend maakte. Allen, die dus de volle ontwikkeling dezer verborgenheid in de Wet, de Psalmen of de Profeten zoeken, vervallen in onverklaarbare moeilijkheden. Terwijl zij, die deze waarheid duidelijk geopenbaard zien in de Brieven aan de Efeziërs en Kolossers, ook in staat zullen zijn, met belangstelling en voordeel voor zich zelve de voorafgaande schaduwen er van in het Oude Testament na te gaan.

De eerste helft van Exodus 18 geeft ons een typische voorstelling van het duizendjarig rijk. Alle gezichtspunten der heerlijkheid liggen geopend voor ons oog.

Het Israëlietische volk

staat daar, als een getuigenis op aarde van Jehova's trouw, goedertierenheid en macht. Dit was Israël in *het verleden*, dit is het *nu* en dit zal het *in de toekomst* zijn, wanneer het Koninkrijk in heerlijkheid geopenbaard zal zijn.

De heiden (of die uit de volken)

leest in het boek van Gods handelingen met Israël Zijn diepzinnigste lessen. Hij volgt de geschiedenis van dit uitverkoren en bijzonder volk,

„een volk, dat vreeselijk is van dat het was en voortaan.” (Jes. 18:2.) Hij ziet tronen en staten omvergeworpen — volken tot den grond toe bewogen — iedereen en alles moeiende plaats maken, opdat de voorrang van dat volk, waarop Jehova Zijn liefde gezet heeft, bevestigd worde. „Nu weet ik,” zegt Jethro, „*dat de Heere grooter is dan alle goden*; want in de zaak, waarin zij trotschelijk gehandeld hebben, was Hij boven hen.” Zoo spreekt de heiden, wanneer de wondervolle bladzijden der geschiedenis van Israël voor hem geopend zijn.

Eindelijk zien wij hier typisch

de Gemeente Gods,

als *één geheel* afgeschaduwde door Zippora, terwijl de onderscheidene leden daarvan door haar zonen typisch worden voorgesteld. Zij worden allen in de innigste betrekking tot den verlosser gezien.

Na dit heerlijk tafereel van het toekomstige „vrederijk,” voert de Heilige Geest ons tot „den tastbaren berg,” om welks top zware wolken zich opeenpakken. Daar vinden we het volk Israëls in een blinden en onverstandigen geest van wettisch-gezindheid, het verbond des Heeren van *louter genade* verlatende voor het *werkverbond*. Treurige voortgang, welke de ongelukkigste gevolgen heeft gehad!

Het 19de hoofdstuk van Exodus begint met in

aandoenlijk schoone woorden de handelingen des Heeren met Israël in herinnering te brengen. „Aldus zult gij tot het huis van Jakob spreken, en den kinderen Israëls verkondigen: Gijlieden hebt gezien wat Ik den Egyptenaren gedaan heb; hoe Ik u op vleugelen der arenden gedragen, en u tot Mij gebracht heb. Nu dan, indien gij naarstiglijk Mijner stem zult gehoorzamen, en Mijn verbond houden, zoo zult gij

Mijn eigendom zijn uit alle volken, want de gansche aarde is Mijne; en gij zult **Mij een priesterlijk koninkrijk en een heilig volk zijn.**” (Exod. 19 : 3—6.) Letten wij er wel op, dat de Heere zegt: „*Mijne* stem” en „*Mijn* verbond.” Wat drukte „die stem” uit? Wat sloot „dit verbond” in zich? Had de Heer Zijn stem laten hooren, om daardoor wetten en inzettingen van een gestrengen en onbuigzamen wetgever uit te vaardigen? Neen, het tegendeel, Zijn stem had vrijheid voor den gevangene gevraagd. Zijn stem heeft zich laten hooren, teneinde een toevlucht te bereiden voor hen, die met het zwaard van den verwoester bedreigd werden, — om een weg te banen, waardoor de verlostten konden gaan, — om brood van den hemel te doen dalen en water uit de steenrots voort te brengen. Op zulk een wijze had de genadevolle „stem des Heeren” zich doen hooren, tot op het oogenblik dat het volk „aan het onderste des bergs” stond.

En wat betreft het „verbond” des Heeren, het was *onvoorwaardelijk* en *louter genade*. Het *stelde geen voorwaarden*, het *eischte niets*, het *legde geen juk of last op de schouders*. Toen God aan Abram, in Ur der Chaldeën, verscheen, sprak Hij niet tot hem: „gij zult dit doen,” of „gij zult dat niet doen.” Neen, Zijn woord tot Abram was: *Ik zal u geven*. Het land Kanaän moest niet *door het werk van menschen gekocht*, maar *door Gods genade geschonken* worden.

Daarom wordt Israël herinnerd aan de genade, waarmede de Heere het tot dien oogenblik gedragen heeft, en wordt hun tevens verzekering gedaan, hoe zij zouden zijn indien zij „de stem” Zijner goedertierenheid bleven gehoorzamen, en Zijn „verbond van genade” hielden. Hoe konden zij 's Heeren uitverkoren volk, Zijn eigendom uit alle volken, zijn? Konden zij dit zijn, door op den weg van eigengerechtigheid en wettischgezindheid te struikelen? Kon Israël dit zijn, waar het door den vloek eener verbroken wet getroffen werd; een wet, door hen overtreden, eer zij haar ontvingen? Voorzeker niet! „Gods eigendom” konden zij slechts zijn, door het standpunt in te nemen, vanwaar Gods oog hen zag, toen Hij den naar geld dorstenden Bileam noodzaakte, hen te zegenen, in stede van te vloeken.

Doch Israël had geen lust om in dien geze-

genden toestand te verkeeren. In plaats van zich in Gods „heilig woord” te verlustigen, matigde het volk zich aan, den hoogmoedigsten eed te doen, die immer door menschelijke lippen uitgesproken is. „Toen antwoordde al het volk gelijkelijk, en zeide: *Al wat de Heere gesproken heeft, zullen wij doen.*” (Exod. 19 : 8.) Wat stoute taal! Zij zeiden niet: „wij hopen,” of „wij zullen trachten het te doen.” Indien zij zoo zouden gesproken hebben, zou er ten minste een zekere mate van wantrouwen in zich zelve bij hen geopenbaard zijn geworden. Maar neen! Israël nam den onvoorwaardelijken grond in: „wij zullen doen.” En dit was niet de taal van enkele ijdele menschen, die op zich zelve vertrouwden en zoo doende zich van de gansche menigte onderscheidden. Neen, „*al* het volk antwoordde *gelijkelijk.*” Zij waren eenstemmig in het verlaten van Gods heilige beloften en Zijn heilig verbond.

En wat waren de gevolgen? Vanaf het oogenblik, dat Israël dezen eed gezworen en op zich genomen had „te doen,” veranderde hun toestand geheel en al. „En de Heere zeide tot Mozes: Zie, Ik zal tot u komen in een **dikke wolk**. . . En bepaal het volk rondom, zeggende: Wacht u op den berg te klimmen, en deszelfs einde aan te roeren; al wie den berg aanroert, zal zekerlijk gedood worden.” (Exod. 19 : 9—12.) Welk een ontzaglijke omkeering! Hij, die zoo-

even gezegd had: „Ik heb u op vleugelen der arenden gedragen, en u tot Mij gebracht,” omhult zich nu met „een dikke wolk” en zegt: „bepaal het volk rondom.” De liefelijke tonen van goedertierenheid en genade, hebben plaats gemaakt voor „de donders en bliksemen” op den berg. De mensch had zich vermeten in de tegenwoordigheid van Gods heerlijke genade te spreken van zijn armzalig „doen,” en nu moesten zij op een afstand worden gezet, opdat zij ten volle zouden zien, wat zij bij machte waren te doen. God plaatst zich op een zedelijken afstand, en Israël is maar al te zeer bereid zich daarin te voegen, want het is zeer verschrikt; wat ons niet bevreedden moet, daar het gezicht „vreeselijk was,” zoo vreeselijk, dat Mozes zeide: „Ik ben geheel bevreesd en bevende.” (Hebr. 12 : 21.)

Wie zou ook het gezicht van dat „verterend vuur” kunnen verdragen, hetwelk de gepaste uitdrukking van Gods heiligheid was? „De Heer is van Sinaï gekomen, en is hunlieden opgegaan van Seir; . . . tot Zijne rechterhand was een *vurige* wet aan hen.” (Deut. 33 : 2.) Het woord „vurig,” hier toegepast op de wet, is de uitdrukking harer heiligheid. Het kwade in gedachten, woorden of daden kan God niet verdragen.

„Onze God is een verterend vuur” (Hebr. 12 : 29) voor een elk, die meent door „te doen” gerechtvaardigd te worden.

Wel verkeerde Israël dus in een rampzalige dwaling, door te zeggen: „Al wat de Heere gesproken heeft, zullen wij doen.” Zij verbonden zich tot iets, dat zij niet konden volbrengen, zelfs al wilden zij het; en wij weten, wie gezegd heeft: „Het is beter, dat gij niet belooft, dan dat gij belooft en niet betaalt.” (Pred. 5 : 4.) Het karakter van een eed sluit de bekwaamheid in zich, dien te volbrengen. En waar is nu de bekwaamheid van den mensch? Een bankroetier kan evengoed wissels op de bank trekken, als een ellendig zondaar bij eede iets aan God beloven. Hij, die dit doet, ontkent den waren aard van zijn *verloren* toestand. Wat zou de mensch kunnen doen? Hij is geheel krachteloos; al zou hij het goede willen, hij kan het niet doen. Heeft Israël zijn eed gehouden? Heeft het volk „al wat de Heere gesproken heeft,” gedaan? Het **gouden kalf**, de **gebroken tafelen der wet**, de **ontheiligde sabbat**, de **verachte en verzuimde eeredienst**, de **gesteenigde Godsgezanten**, de **verworpen en gekruisigde Christus**, de **miskenning en het wederstaan van den Heiligen Geest** getuigen op zeventvoudige wijze daartegen. Zoo moet het altijd zijn, wanneer de gevallen mensch een eed wil houden.

God stelt in de wet voor, wat de mensch behoort te zijn en spreekt een vloek uit, indien hij alzo niet is. Beschouwt hij zich in het licht der

wet, dan ziet de mensch, dat hij juist *dat* is, wat de wet veroordeelt. Hoe zou hij dan door haar het leven ontvangen? *Leven* en *gerechtigheid* stelt de wet voor, door haar te onderhouden; maar tevens bewijst zij van het begin af, dat de mensch in een toestand is van *dood* en *ongerechtigheid*. Juist wat de wet als einddoel voorstelt, ontbreekt hem geheel en al. Hoe kan men dit verkrijgen? Ten einde te *doen*, wat de wet eischt, moet ik het leven bezitten; en om te *zijn* zooals de wet het eischt, moet ik gerechtigheid bezitten; en zoo ik noch het een, noch het ander bezit, ben ik *vervloekt*. En helaas! het is een feit, *ik bezit geen van beiden*. Wat moet ik doen? Laten zij, die „leeraars der wet willen zijn,” (1 Tim. 1 : 7) hierop antwoorden. Laten zij een bevredigend antwoord geven aan een oprecht geweten, dat onder het dubbele gevoel der geestelijkheid en onbuigzaamheid der wet, en onder zijn eigen vleeschelijke gezindheid zucht. „*Indien er een wet gegeven ware,*

**die machtig was levend te maken,
zoo zou waarlijk de rechtvaardigheid uit de
wet zijn.**” (Gal. 3 : 21.)

Aan het eind der veertigjarige woestijnreis zien wij Israël gelegerd in „de vlakke velden van Moab, aan deze zijde der Jordaan van Jericho.” (Num. 22 : 1.) Alleen de Jordaan maakt scheiding tusschen hen en het beloofde land. En voor het

volk dat land zal ingaan, wil **Balak**, koning der Moabieten, *Gods volk vloeken*. **Bileam**, de zoon van Beor wordt door Balaks goud verleid, zich te leenen tot dit onmogelijk werk. En Balak, en Bileam, beiden zijn instrumenten des Satans, maar „alle instrument, dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken, en alle tong, die in het gericht tegen u opstaat, zult gij verdoemen; dit is de erve der knechten des Heeren, en *hunne gerechtigheid is uit Mij*,” spreekt de Heere. (Jes. 54 : 17.)

In de vier verschillende uitspraken van Bileam wordt dit duidelijk aan het licht gebracht. Als één geheel, van vier zijden door God gezien, mogen wij Gods gedachten en Gods raadsbesluiten omtrent Israël vernemen. Wonderbaar en aanbiddenswaardig is Gods openbaring, en dat door middel van een Syrischen wichelaar!

In de eerste van Bileams spreuken wordt

de afzondering van Gods volk

van alle andere volken voorgesteld. „Wat zal ik vloeken, dien God niet vloekt; en wat zal ik schelden, waar de Heer niet scheldt? Want van de hoogte der steenrotsen zie ik hem en van de heuvelen aanschouw ik hem; ziet, *dat volk zal alleen wonen, en het zal onder de heidenen niet gerekend worden*. Wie zal het stof van Jakob tellen, en het getal, ja, het vierde deel van Israël?” (Num. 23 : 8—10.)

De tweede spreuk van Bileam laat ons hooren,

dat Israëls zegen en veiligheid niet afhankelijk is van hem, maar enkel van de waarheid en trouw des Heeren. „God is geen man, dat Hij liegen zou, noch eens menschen kind, dat het Hem berouwen zou.”

Alles is wel geordineerd en bewaard op een Goddelijk vasten bodem. In de eerste spreuk was het: „*God vloekt niet.*” Hier is het: „*God zegent.*” Er is blijkbaar vooruitgang. Zij zijn niet alleen *een afgezonderd volk, dat alleen woont* maar zij zijn ook

een gerechtvaardigd volk.

„Hij schouwt niet aan de ongerechtigheid van Jakob, ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israël. De Heere, zijn God, is *met* hem en het geklank des konings is *bij* hem.” (Num. 23 : 21.) „Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, die rechtvaardigt.” (Rom. 8 : 33.)

God aanschouwt zijn volk zoo geheel en al verlost van alles wat tegen hen was, dat Hij in hun midden kan *wonen* en *Zijn stem* onder hen kan doen hooren.

Als Bileam zijn derde spreuk opheft, mogen wij hooren, wat Israëls God dezen Bileam gedaan heeft, en waardoor hij bekwaam geworden is zoo te spreken. „De man, wien *de oogen geopend* zijn;” „*de hoorder der redenen Gods;*” „*die het gezicht des Almachtigen ziet;*” die ver-

rukt wordt, en wien de oogen ontdekt worden!" Dezelfde woorden laat hij ook voorafgaan, wanneer hij de vierde maal zich zal uitlaten over Gods volk, echter met nog deze bijvoeging: „die de wetenschap des Allerhoogsten weet." Zie Num. 24:4, 15 en 16. Hooger en altijd hooger gaat zijn spreuk! Het werd altijd *beter* voor Israël, *slechter* voor Balak. Niet alleen hoort Balak dat Israël *gezegend* zal zijn, maar over zichzelf verneemt hij den *vloek*, waar hij wilde dat Gods volk gescholden werd. Israël „zal de heidenen, zijne vijanden verteren, en hun gebeente breken en met zijne pijlen doorschieten." (Num. 24:7.) Hier vinden we Israël als een door God

uitermate gezegend volk.

De zegeningen zijn zoo overvloedig, dat ook anderen er van zullen genieten: „Er zal water uit zijne emmeren vloeien." (Num. 24:7.)

De laatste spreuk geeft een groote volledigheid aan deze vier voorzeggingen. De kroonsteen wordt hier aan het schoone gebouw toegevoegd, en wel mogen wij in aanbidding en heilige bewondering uitroepen: „alles genade en heerlijkheid!"

In de eerste spreuk zagen wij „Israëls afzondering van de volken;" in de tweede „zijn volkomen rechtvaardiging;" — in de derde „zijn schoonheid en zegeningen;" en hier, in Bileams vierde profetie, waar wij ons bevinden op het toppunt der heuvelen, op de verhevenste spits

der steenrotsen, zien wij, door het geloof, de uitgestrekte velden van heerlijkheid, in al hun lengte en breedte, zich uitstreckende tot in een grenzenlooze toekomst.

De vierde spreuk stelt derhalve Israël voor
in zijn heerlijkheid.

„De leeuw uit den stam van Juda” zien wij krommen; wij hooren Hem brullen, zien Hem zijn vijanden aanvallen, en die allen tot gruis verpletteren. „De ster van Jakob” verrijst, om niet meer onder te gaan. De ware „David” komt op den troon Zijner vaderen. Israël zal „Gods erfdeel” (Jes. 19 : 25) zijn, en al zijn vijanden zullen eeuwig beschaamd en te schande worden.

„Niemand is er gelijk God, o Jeschurun! (de oprechte), die op den hemel vaart *tot uwe hulp*, en met Zijne hoogheid op de bovenste wolken.

De eeuwige God zij u een woning, en van onder eeuwige armen; en Hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht en zegge! Verdelg!

Israël dan zal zeker

alleen wonen,

en Jakobs oog zal zijn op een land van koren en most; ja, zijn hemel zal van dauw druipen.”
 (Deut. 33 : 26—28.)

(*Wordt vervolgd.*)

D. R.

Beschouwingen over het boek Daniël*)

door Dr. A. H. BURTON.

Een woord vooraf.

De overdenking van het geïnspireerde geschiedverhaal van Gods oude volk Israël is in hooge mate vernederend, want het is een der vele voorbeelden, die bewijzen, dat de mensch, hoezeer ook bevoorrecht, faalt, zoodra hem een zekere verantwoordelijkheid opgelegd wordt.

In verband met de profetieën gelezen, is Israëls geschiedenis evenwel zeer bemoedigend voor het geloof, want zij leert ons, dat God immer getrouw is, en dat Hij, niettegenstaande de mensch faalt, Zichzelven toch verheerlijken zal in het zegenen van Zijn onwaardig volk.

Doch, als het verval eenmaal ingetreden is, moet God, alvorens Hij ze in zegeningen bevestigt, vóór alles in Zijn regeering hen onder de roede doen doorgaan, want genade en regeering zijn twee gewichtige beginselen van Gods handelingen met de Zijnen. Het is een gezegende waarheid, dat God altijd en volkomen in genade vóór Zijn volk is, al moge het voor een tijd

*) Vertaling van „Hints on the Book of Daniel,” met uitsluiting van opmerkingen over „kritiek,” met het oog op de bestemming van dit tijdschrift.
(DE VERTALER.)

schijnen, dat hij *tegen* hen handelt in Zijn bestuur. Dit is het, wat het boek Daniël ons laat zien.

Zelfs in Juda was alles tot een laag peil gedaald. Ieder opmerkzaam lezer van de Koningen en Kronieken zal zich herinneren, hoe spoedig Israël (de *tien* stammen, Israël genoemd in tegenstelling van Juda) na de scheiding tot afgoderij verviel. De vaak herhaalde uitdrukking: „Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël zondigen deed,” is ons niet vreemd. Helaas, deze goddelooze koning Israëls leidde het volk tot den afgodendienst.

Gedurende eenigen tijd bleven Juda en Benjamin trouw, doch ook zij vielen jammerlijk in dezelfde zonde, *totdat we ten laatste van Manasse vernemen, dat hij „het volk deed dwalen, dat zij erger deden dan de Heidenen, die de Heere voor het aangezicht der kinderen Israëls verdreven had.”* (2 Kon. 21 : 9.)

Toen begonnen de waarschuwingen der profeten de ooren des volks te bereiken. De dienst der profeten schijnt wel altijd in verband te hebben gestaan met het verval van het volk van God. Dit beginsel gaat door voor Oud en Nieuw Testament. Zoodra verwarring en afwijking beginnen, spreekt de Heer door Zijn profeten, waarschuwend allen, die een oor hebben om de rechtvaardige oordeelen te hooren, die *moeten* komen, als in de ongehoorzaamheid wordt volhard, doch tevens schitterende beloften van zegeningen

toezeggende aan het geloof, als bekeering gevonden wordt.

Het boek Daniël heeft evenwel een bijzonder karakter. Het richt zich niet tot het volk als één geheel, het is een mededeeling aan Daniël zelve gedaan betreffende dat volk. In andere profeten, bv. Jesaja, Jeremia en Ezechiël, richt God Zich rechtstreeks tot het volk zelf, ongetwijfeld door den profeet, die voortdurend de welbekende woorden in hun ooren doet dreunen: „Zóó zegt de Heere.”

De „hoogere kritiek” heeft ook hier gelijk elders misgegrepen. Rationalisten*) hebben geen moeite gespaard om den Bijbel te onderzoeken. Zij zijn met de letter meer vertrouwd dan vele ware geloovigen, doch, daar zij ontbloot zijn van den Heiligen Geest, falen zij volkomen in het verstaan van wat zij lezen. Zij hebben opgemerkt, dat de machtige uitdrukking: „Zoo zegt de Heere” ontbreekt, en voeren dit als een bewijs aan voor hun wantrouwen in de autoriteit van dit boek. Voorshands hadden zij evenwel vastgesteld, dat Daniël geen profeet was, terwijl de Heer Jezus Christus in Mattheus 24 : 15 hem wel een profeet noemt. Daniël was een historieschrijver, zeggen zij, geen profeet, want niet één keer bedient hij zich van het woord: „Zóó zegt de Heere.”

*) Overschatters van de menschelijke rede.

(Noot v. d. Vertaler.)

Het feit is evenwel, dat deze uitdrukking geheel niet passend is bij het karakter van het geheele boek. Gelijk we reeds opmerkten, richt God Zich niet tot het volk als zoodanig; die tijd was verstreken. In overeenstemming met de aankondiging van *Hosea*, bijna tweehonderd jaar tevoren „*Lo-Ammi*” (niet Mijn volk), was nu het plechtig vonnis op hen geschreven. Wegens hun volhardenden afgodendienst, voortgezet gedurende de lange rij koningen, volgehouden niettegenstaande breedvoerige profetische waarschuwingen en zijn toppunt bereikend in Manasse, die „de gelijkenis van een gesneden beeld, die hij gemaakt had, in het huis Gods zette, van hetwelk God gezegd had tot David en tot zijnen zoon Salomo: In dit huis, en te Jeruzalem, dat Ik uit alle stammen van Israël verkoren heb, zal Ik mijnen naam zetten tot in eeuwigheid” (2 Kron. 33 : 7), — wegens al deze dingen was Jehova tot jaloerschheid verwekt en weigerde Hij langer Israël als Zijn volk te erkennen. *Lo-Ammi* luidt het vonnis. Een reeds lang dreigende crisis, was nu in de geschiedenis des volks aangebroken. Zelfs in Jesaja's tijd, ongeveer honderd en vijftig jaar vroeger, was alles in Israël reeds tot een verschrikkelijken staat van zaken gekomen. Uzzia's onbezonnen daad om in den tempel des Heeren binnen te gaan, teneinde reukwerk te offeren, hetgeen door de wet van Jehova slechts den priesters toegestaan

werd, die daartoe geheiligd waren (2 Kron. 26), was spoedig gevolgd door de onbeschaamde afgoderij van Achaz (2 Kron. 28). Dan wordt Jesaja geroepen en richt de ernstige waarschuwing van het oordeel tot het geweten des volks. Tegelijkertijd doet hij een beroep op hun harten en laat aan hun blik schitterende beelden voorbijgaan van toekomstige zegeningen, wel veracht door hen in de dagen des profeten, doch bestemd om vervuld te worden als de „Scheut uit de wortelen van Isaï zal vrucht dragen.” (Jes. 11.)

Juda's koningen hadden „den Heere verlaten” en „den Heilige Israëls tot toorn verwekt” (Jes. 1 : 4.); doch hoewel Jehova tot toorn verwekt werd, Hij vergaf; en ofschoon Hij door het volk verlaten werd, nochtans verliet Hij hen niet. Hij richt Zich desniettemin tot hen als Zijn volk door Zijn dienstknecht Jesaja: „De os kent zijn bezitter. en de ezel de krib zijns heeren, maar Israël heeft geen kennis. Mijn volk verstaat niet.” (Jes. 1 : 3.)

„Mijn volk!” Laat ons deze uitdrukking vergelijken met die in Daniël, b.v. „Zeventig weken zijn bestemd over uw volk” (d. w. z. Daniëls volk) Dan. 9 : 24; vergelijk evenzoo Dan. 10 : 14 en 12 : 1. In deze verzen spreekt de Heere niet over hen als Zijn volk, maar als *Daniëls* volk. Lo-Ammi (niet mijn volk) was het oordeel, dat God op hen had geschreven. Dit is een hoogst

ernstige gedachte en onmisbaar voor een recht verstaan van het boek.

Een ander bewijs van dezelfde soort wordt in den titel gevonden, dien Jehova het geheele boek door aanneemt, te weten: „*De God des hemels,*” (zie voornamelijk hfdst. 2). In het boek *Jozua* wordt Hij gezien als de „Heere der gansche aarde” (hfdst. 3.), gaande voor Zijn volk uit, en verdrijvende de Kanaänieten, teneinde Zijn verlorene volk een plaats te geven in het land der belofte. Maar nu datzelfde volk „geofferd had aan de afgoden van Kanaän,” en het land, het land des Heeren, had „ontheiligd door bloedschulden,” was „de toorn des Heeren ontstoken tegen Zijn volk en heeft Hij eenen gruwel gehad aan Zijn erfdeel.” (Ps. 106.) Jehova trok Zich terug van een daadwerkelijke tusschenkomst ten behoeve van zijn volk; de *troon des Heeren*, die Hij te Jeruzalem had opgericht in al de heerlijkheid van Salomo's dagen (1 Kron. 29), is nu van de aarde weggenomen en de heerschappij toevertrouwd aan de handen der volken; en met Nebukadnezar begint „*de tijd der volken.*”

Daniel is de profeet van den tijd der volken, en niet slechts van de dagen van Antiochus, gelijk de kritiek wil.

„Mijn heer vertoeft te komen.”

(Matth. 24 : 48.)

Sedert de Heer, in Zijn genade, de waarheid omtrent Zijn toekomst weder aan het licht gebracht heeft, heeft zij — geprezen Zij daarvoor Zijn Naam! — in de harten der geloovigen een plaats bekomen, zooals nimmer sinds de dagen der apostelen. Ook is zij sedert die dagen *niet zoo algemeen* aangenomen geworden, als wel nu; en wij vinden in de Schrift geen grond om te gelooven, dat zij weder tot de vergetelheid geraken zal, zooals dit na de apostolische tot het begin der vorige eeuw, het geval was.

In het begin van het Christendom gingen alle maagden uit, den Bruidegom te gemoet. Doch, helaas! spoedig „werden zij allen slaperig en sliepen in.” (Matth. 25 : 5.) Het ware christelijke getuigenis verstomde geheel en al.

Maar, ter *middernacht* verhief zich een geroep, ten eerste:

„Ziet, de Bruidegom!”

en ten tweede:

„Gaat uit, Hem tegemoet!”

Aan velen, nog levenden, is het bekend, hoe dit geroep weerklonk; — hoe niet alleen deze

waarheid weer opleefde, maar ook, hoe de Heer in geestelijke kracht met blijdschap verwacht werd. En wij hebben alle oorzaak God te danken, die dit getuigenis zoodanig van de kracht des Heiligen Geestes vergezeld deed gaan, dat alle pogingen des Satans niet mochten baten, deze gezegende waarheid den geloovigen opnieuw te ontrukken.

Maar het gevaar ligt voor de hand, dat juist onze zekerheid betreffende deze waarheid, ons minder doet zien de list van den vijand, om ons hart er van te ontledigen, hoewel wij de leer haarfijn kunnen verstaan en uiteenzetten.

De schoonste karaktertrek dezer hoop in het praktische leven is: *verzekerd te zijn van wat wij verwachten*. En Satan weet wel, dat, zoo het hem gelukt, dit bijzonder karakter ons te ontnemen, hij daarmede ook alle kracht roofst, en den belijder alleen den ledigen schaal onbeschadigd in de handen laat, terwijl de kern verloren ging; zoodat de waarheid op deze wijze haar waarde geheel verliest, en niet meer als „de gezegende hoop” en een steeds werkzame kracht voor de ziel staat.

Dit is alzoo het bijzondere gevaar voor den tegenwoordigen tijd; en de Heer, die dit gevaar vooruit zag, heeft ons een gelijkenis achtergelaten, door welke Hij ons voor deze list des vijands waarschuwt. (Matth. 24 : 45-51.) Satan

is op allerlei wijze werkzaam om de harten der geloovigen wereldschgezind en onverschillig te maken, terwijl zij toch met hun mond de waarheid van de toekomst uitspreken. Gelukt het Satan een hart met de dingen der wereld te vervullen, zoo mag het deze hoop nog kennen en ook wel erkennen, maar zij heeft haar oogenblikkelijke wezenlijkheid voor hetzelfde verloren. Zulk een hart verwacht de Heer niet *heden*; het zegt met den dienstknecht in de gelijkenis: „Mijn heer vertoeft te komen,” en het gevolg is, dat het „eet en drinkt met de dronkaards,” d. w. z. dat het het vleesch den vrijen teugel laat en toegeeft aan de lusten en begeerten.

Hoe ernstig is dit! Mogen schrijver en lezer diep gevoelen, hoe gewichtig en noodig het is tegen dit gevaar en de verzoeking van onzen listigen vijand te waken! Kunnen wij allen zeggen, dat wij nu meer dan voorheen overtuigd zijn, dat de komst des Heeren *nabij* is? Is de wensch *Hem te zien*, met elken dag sterker en vuriger bij ons geworden? Is onze roep: „Kom, Heere Jezus!” even levendig, hoewel er zoovele jaren vervlogen zijn? Één ding is zeker, òf elke voorbijgegane dag heeft ons verlangen naar den Heer vermeerderd, en de zekerheid, dat Hij *nabij*, ja *zeer nabij* is, doen toenemen; òf onze hoop is zwakker geworden, ons verlangen is minder, en onze verwachting geringer geworden. Hoe is dit

met ons? Is de taal van ons hart: „Wij hebben den Heer nu reeds zoo langen tijd verwacht, en Hij is niet gekomen; wij weten er ook niets van, *wanneer* Hij komen zal?” En is zoo deze „gezegende en heerlijke hoop,” in plaats van elken dag sterker te worden, meer en meer uit onze harten geweken? Ach, als het zoo is, dan is het geen wonder, dat het arme, ledige hart zich tot de wereld wendt, waarhenen het reeds lang uitging, en daar zijn bevrediging zoekt. Maar, hoe groot een verlies, en welk een oneer voor onzen geliefden Heer!

Hoe geheel anders is het met een hart, waarin de hoop levendig is! De omstandigheden kunnen niet zoo zwaar zijn, en de duisternis niet zoo dicht, of de heldere lichtstralen van „de blinkende Morgenster” dringen er doorheen. Inplaats van door den langen beproevingstijd moedeloos te worden, wordt zulk een hart meer en meer vervuld met het verlangen, het aangezicht des Heeren te zien; en het wacht met volharding. Zelfs de nabijheid des doods is niet in staat deze verwachting aan het wankelen te brengen, daar er geen tijdruimte zoo klein kan wezen, of zij kan de toekomst des Heeren insluiten. Al blijft er slechts één oogenblik over, dan is dit groot genoeg voor 's Heeren komst. — En van een andere zijde beschouwd, dan oefent een tijd, waarin het „ons goed en naar wensch” gaat, op

een hart, dat leeft in de hoop op 's Heeren komst, geen verkeerden of kwaden invloed uit.

Al verkrijgen de uitwendige omstandigheden nog zulk een schoone gestalte, de toekomst van Christus zal toch, boven dit alles uit, de eerste plaats behouden en boven alles hoog geschat worden.

Moge de Heilige Geest deze „gezegende hoop” steeds in levende frischheid voor onze zielen doen staan!

Alleen de bestendige gemeenschap met Hem, en het onverzwakte wachten en uitzien naar de komst onzes Heeren, maakt het mogelijk om ons in deze laatste dagen, in *Zijn gemeenschap* en *gescheiden van de wereld* te houden.

Mogen wij daarom in ons waken niet moe worden; en, op welke wijze ook, nimmer met Laodiceesche lichtvaardigheid en wereldschgezindheid zeggen:

„Mijn heer vertoeft te komen.”

Het Edom der Schrift.

„Om het geweld, begaan aan uwen broeder Jakob, zal schaamte u bedekken en gij zult uitgeroeid worden in eeuwigheid.” (Obadja, vs. 10.)

Edom en Israël zijn gebroeders!

Edom en Israël, de nieuwe namen door God gegeven aan Ezau en Jakob, welke nieuwe namen de gansche Schrift door steeds gebezigd worden door den Heiligen Geest, den Auteur des Goddelijken Woords.

Ze leefden eenmaal in één tent, Edom, de onheilige, en Israël, de zoon der belofte. Eén zelfde moeder — Rebekka — schonk ze het leven; dezelfde vader — Izak — had beiden lief.

Maar Ezau had geen oog voor de toekomst. Helaas, ook Edom heeft geen vooruitzicht; de kinderen van Ezau gaan een somberen dag tegevoet: *ze zullen uitgeroeid worden in eeuwigheid.*

Arme, beklagenswaardige Ezau! Hij leefde bij het heden; riep in onheilige onverschilligheid uit: „Waartoe mij het eerstgeboorterecht?” In waarde schatte hij het beneden een linzenkooksel. „Zie ik ga sterven.” En daarom, gelijk zoveel duizenden na hem, in oude en nieuwe beëdeeling geroepen hebben: „Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij,” (Jes. 22:13;

1 Kor. 15 : 32;), zoo roept ook hij uit: „Laat mij toch slorpen van dat roode, dat roode daar, want ik ben moede.” (Gen. 25 : 30.) Aangrijpend ernstig gaat dan de Heilige Geest verder: „*Daarom* heeft men zijnen naam genoemd *Edom*.” Edom is de naam, den ongoddelijke gegeven tot een voortdurende herinnering aan de minachting van den heerlijksten zegen.

Eeuwen later — maar wat zijn 15 eeuwen voor Hem, bij wien duizend jaren zijn als één dag? — als in het hart van Israëls zaad twijfel is aan Jehova's liefde tot hen, welke twijfel zich uit in de woorden: „Waarin hebt Gij ons liefgehad?,” spreekt God de kinderen van Jakob toe met de roerend schoone woorden: „Was niet Ezau Jakobs broeder?; nochtans heb ik Jakob liefgehad en Ezau heb ik gehaat.” (Mal. 1 : 2, 3.)

„En Ezau haatte Jakob . . . en Ezau zeide in zijn hart: ik zal mijnen broeder Jakob dooden.” (Gen. 27 : 41.)

Nimmer is die haat gestorven! Ze is blijven voortbestaan in de harten van Ezau's kinderen tegen het zaad Israëls. Maar al brandt de haat in het hart van den onheilige, de God Jakobs waakt; Hij behoedt het voorwerp Zijner vrijmachtige genade. „Welgelukzalig, die den God Jakobs tot zijn hulpe heeft.” (Ps. 146 : 5.)

Bij de eerste ontmoeting, 21 jaren na de scheiding, (Gen. 33), neigt God het hart van Ezau,

en Jakob vindt genade in de oogen zijns broeders. „Toen liep Ezau hem tegemoet en kuste hem, en zij weenden.” (Gen. 33:4.)

Maar beiden gaan wederom huns weegs. Ezau keerde naar Seir. „Ik heb Ezau het gebergte Seir ter erfenis gegeven.” (Deut. 2:5.)

En aan het graf huns vaders, weer 23 jaar later, reiken de tweelingbroeders nog eenmaal elkaar de hand. Het was de laatste maal!

Maar hunne nakomelingen?

We kennen de geschiedenis van Israël. Die van Ezau's geslacht worde hier in hoofdlijnen uitgezet. Maar eerst zij nog herinnerd aan de woorden van vader Izak: „Wat zal ik u dan nu doen, mijn zoon? . . . Zie, de vettigheden der aarde zullen uwe woningen zijn, en van den dauw des hemels van boven af zult gij gezegend zijn. En op uw zwaard zult gij leven, en zult uwen broeder dienen; doch het zal geschieden, als gij heerschen zult, dan zult gij zijn juk van uwen hals afrukken.” (Gen. 27: 37—40.)

Hij *werd* gezegend, Ezau! Talrijk en machtig waren zijn nakomelingen. In Genesis 36 wordt ons een opsomming gegeven van de kinderen, die hij gewon bij zijn drie vrouwen; bij Ada, de Hethietische; Aholibama, de Hevietische; en Basmath, de Ismaëlietische; waaronder de namen van *elf* vorsten worden genoemd. En in het 12e vers van dit hoofdstuk lezen we, dat Amalek

een kleinzoon van Ezau was, dezelfde Amalek, van wien Bileam heeft geprofeteerd: „*Amalek is de eersteling der Heidenen, maar zijn uiterste is ten verderve.*” Deze zoon van Ezau was de gestadige belager van Jakobs zaad en „zijn gedachtenis moest van onder den hemel worden uitgedelgd.” Mozes roept uit: „Vergeet het niet!” (Deut. 25 : 19.)

Dit stammenvolk der Edomieten, die reeds een kroniek van koningen hadden „aleer een koning regeerde over de kinderen Israëls” (Deut. 36 : 31), bewoonde het land Seïr, ten Zuiden van Juda gelegen en openbaarde zich op tweeërlei wijze vijandig jegens Israëel. En letten we er nu wel op, dat we van Edom ook later in de profeten vernemen, wat ons in de geschiedenis medegedeeld wordt, n.l. dat dit broedervolk vijandschap toont en geweld pleegt, als Israëel in de ongunstigste omstandigheden verkeert. Den *zwakke* aan te randen en den *ellendige* en *nooddruftige* te verachten en kwalijk te behandelen, is eene gruwel in Gods oog, en deze beide dingen worden bij Edom gevonden. Immers we lezen, dat *Amalek* onder de kinderen Israëls in de woestijn in de staart *sloeg, al de zwakken, als zij moede en mat waren* (Deut. 25 : 18,); en van *Edoms koning* vernemen we, dat hij Mozes „weigert door het land te trekken,” en dat hij hem „tegemeet trekt met het zwaard” (Num. 20 : 18, 20), hoewel

hij later den kinderen Israëls „spijze voor geld” en „water voor geld” heeft gegeven. (Deut. 2 : 28, 29.)

„Op uw zwaard zult gij leven, en zult uwen broeder dienen,” zoo luidde de profetie van Izak.

„Uwen broeder dienen.” Dit woord was in overeenstemming met dat andere, tot Rebekka gericht, alvorens de tweelingbroeders geboren waren: „Het eene volk zal sterker zijn dan het andere volk; en de meerdere zal den mindere dienen.” (Gen. 25 : 23.)

Ezau zou Jakob dienen; Israël sterker zijn dan Edom! En de geschiedenis heeft de profetie reeds gedeeltelijk bevestigd en zal haar volkomen bevestigen.

De historie heeft reeds bevestigd. Immers, het geschiedde in de dagen van Saul, dat de Edomieten met gunstig gevolg beoorloogd werden en in de dagen van David werden de kinderen van Seïr door den dapperen zoon van Isak geheel onderworpen en hun land tot een wingewest gemaakt. (2 Sam. 8 : 14; 1 Kron. 18 : 13.)

„Doch het zal geschieden, als gij heerschen zult, dan zult gij zijn juk van uwen hals afrukken.”

Dit geschiedde reeds in de dagen van Salomo. De tuchtigende hand des Heeren kwam over Salomo, omdat „hij zijn hart geneigd had van den Heere, den God Israëls, die hem tweemaal verschenen was.” God verwekte drie tegenpar-

tijders: *Hadad, den Edomiet, Rezon en Jerobeam*. Toen Hadad, de gunsteling van een Egyptisch koning, vernam dat David en Joab gestorven waren, zeide hij tot Faraö: „Laat mij gaan, dat ik in mijn land trekke.” Daar trad hij op als Salomo's tegenstander, en hoewel wij verder dienaangaande niets vernemen, meldt de geschiedenis toch, dat er herhaaldelijk strijd was tusschen de koningen van Juda en Edom. De zuurdeesem werkte door. In de dagen van *Josafat* was er geen koning in Edom, maar een stadhouder des konings (1 Kon. 22 : 48), doch we lezen, hoe „*Amazia* de Edomieten sloeg in het Zoutdal, tienduizend,” (2 Kon. 14 : 7; 2 Kron. 25 : 14), en *Joram*, de zoon van Josafat, Edom verliest. „In zijne dagen vielen de Edomieten af van onder het gebied van Juda, en zij maakten zich eenen koning.” (2 Kron. 21 : 8). Joram trok evenwel met zijn gansche strijdmacht tegen Edom op in den nacht en sloeg de Edomieten. (vs. 9.) Nochtans „vielen de Edomieten af van onder het gebied van Juda, tot op dezen dag.” (vs. 10.)

Een zeer treurige rol heeft Edom gespeeld in de dagen, dat Israëls smeltkroes op het heetst gestookt werd. Toen Nebukadnezar het land met zijn heirbenden overstroomde en Jeruzalem insloot, openbaarde zich de lage vijandschap der Edomieten op een afschuwelijke wijze. Obadja gewaagt er van, (vers 11), en de psalmist roept

in den 137sten psalm uit: „Heere, gedenk aan de kinderen van Edom, aan den dag van Jeruzalem; die daar zeiden: Ontbloot ze, ontbloot ze, tot haar fundament toe.” (vers. 7.) Edom is in bondgenootschap met Babel getreden. Geen schooner gelegenheid om het broedervolk te dooden, dan met den machtigen arm van den geweldigen heerscher van den Euphraat. Een werkzaam aandeel schijnt Edom toen aan de belegering niet genomen te hebben. Maar door vijandschap gedreven, trachtte het een algeheele verstoring te bewerken om de vreugde te kunnen smaken, Jakob vernederd te zien. Helaas, het scheen of God Zijn hand had afgetrokken! De kinderen van Juda verlaten het sierlijke land en de geliefde stad, en treuren in het land der ballingschap. Maar toch — het woord des Heeren zal bestaan. „De meerdere zal den mindere dienen.” Edom wordt vernederd! Obadja roept uit: „*Alzoo zegt de Heere, Heere van Edom . . . Ziet, Ik heb u klein gemaakt onder de Heidenen, gij zijt zeer veracht. De trotschheid uws harten heeft u bedrogen.*” (vers 1—3.) Juist die verheffing was God een gruwel. „*Al verhieft gij u gelijk de arend, en al steldet gij uw nest tusschen de sterren, zoo zal Ik u van daar nederstooten, spreekt de Heere.*” (vers 4.) Ja, het woord des Heeren zal bestaan!

Niet alleen in oordeel over al zijn vijanden

en de haters Zijns volks. Hij zal de heerlijke, onvoorwaardelijke beloften, aan Abraham geschonken, vervullen. In Christus zijn al Zijn beloften ja en amen. De heerlijkheid van den Zoon Davids zal aanschouwd worden en het volk der verkiezing, het zaad Israëls, zal met den Messias gezegend worden. Niet altijd zullen zij in ballingschap omzwerven, en niet immer in verstrooiing omdolen op aarde. God heeft weinigen na de zeventigjarige ballingschap teruggevoerd in het land; zij waren de getelden voor Zijn aangezicht. (Ezra en Nehemia.) Maar eenmaal zal God alle stammen in het land voeren. Hij zal „de vervallen hut van David weder oprichten, en hare reten vertuinen, en wat van haar is afgebroken, weder oprichten, en zal ze bouwen, als in de dagen van ouds.” (Amos 9 : 11.)

Maar als God Zijn genade verheerlijken zal over Zijn volk, dan zullen tegen God opstaan, allen, die Hem en Zijn volk vijandig zijn. Alle volken zullen zich tegen Hem en den Gezalfde keeren. De legerscharen zullen opkomen over de breedte der aarde en Palestina zal het land van samentreffen, en Jeruzalem de stad der ontmoeting zijn. Want Jeruzalem is de stad des grooten Konings. En in hun woede tegen God vinden we al die volken in het land van Edom verzameld. Edom is in bondgenootschap met de vijanden van Gods volk! Hoe verschrikkelijk

Ezau woedt tegen Jakob! Zelf blijft hij in de achterhoede; hij staat op de wegscheiding om de ontkomenen uit te roeien. Hij verrijkt zich met de buit. Hij wordt uitgeleid door zijn bondgenooten tot aan de landpalen, maar wordt door zijn vredegenooten bedrogen. Zij zijn sterker dan Edom en speuren zijn goederen na en zoeken zijn verborgen schatten! (Obadja : 14, 7, 6.) Hij verblijdt zich over de kinderen van Juda en maakt zijn mond groot ten dage der benauwdheid. (vs. 12.) Maar de dag des Heeren is nabij.

Al die heidenen zullen vergelding ontvangen en Edom wordt een schrikkelijk oordeel aangekondigd.

„Nadert, gij Heidenen! om te hooren, en gij volken, luistert toe! . . . Want de verbolgenheid des Heeren is over al de Heidenen en grimmigheid over al hun heir . . . *Want mijn zwaard is dronken geworden in den hemel; ziet,*

het zal ten oordeel nederdalen op Edom, . . . want de Heere heeft een slachtoffer te Bozra, (hoofdstad van Edom), *en een groote slachting in het land der Edomieten.*” (Jes. 34 : 1—6.)

Wie zal de pers van Gods toorn treden?

Jesaja vraagt: „Wie is deze, die van *Edom* komt met besprenkelde kleederen, van *Bozra*?

„Ik ben het, die in gerechtigheid spreek, die machtig ben te verlossen.”

„Waarom zijt gij rood aan uw gewaad?”

„Ik heb de pers alleen getreden, en er was niemand van de volken met Mij; en Ik heb hen getreden in mijnen toorn, en heb hen vertrappt in mijne grimmigheid Want de dag der wraak was in mijn hart, en het jaar mijner verlostten was gekomen Ik heb de volken vertreden in mijnen toorn.” (Jes. 63 : 1—6.)

„De Heere heeft eenen twist met de volken, Hij zal gericht houden met alle vleesch.” (Jer. 25 : 31.)

„*Edom zal worden tot eene ontzetting* Ziet, hij zal opkomen en snel vliegen als een arend, en zijne vleugelen over *Bozra* uitbreiden, en het hart van Edoms helden zal te dien dage wezen, als het hart eener vrouw, die in nood is.” (Jer. 49 : 17—23.)

Welk een toekomst! Hoe beeft ons hart, als we door den mond van zes profeten als om strijd het oordeel over de kinderen van Ezau hooren aankondigen. En hoe grijpt ons dit te meer aan, als voor ons oog de tent van Izak oprijst en twee knapen, spelend onder Rebekka's oog. Hoe verschillend was hun openbaring! Welk een onderscheid, ook in de toekomst van hun nageslacht!

Ezechiël roept uit: „*Omdat Edom met enkel wraakgierigheid gehandeld heeft tegen het huis van Juda zal Ik mijne wraak doen aan Edom door de hand van mijn volk Israël.*”

(Hfdst. 25 : 12—14.)

En wederom in hoofdstuk 35 : 15:

„Gelijk gij u verblijd hebt over de erfenis van het huis Israëls, omdat zij verwoest is, alzoo zal Ik aan u doen: het gebergte van Seïr, en gansch Edom zal geheel eene verwoesting worden en zij zullen weten, dat ik de Heere ben.”

„Edom zal worden tot eene woeste wildernis, om het geweld, gedaan aan de kinderen van Juda, in welker land zij onschuldig bloed vergoten hebben. Maar Juda zal blijven in eeuwigheid en Jeruzalem van geslacht tot geslacht.” (Joël 3:10, 20.)

Jehova duldt niet de *haat* in het hart van Edom tegenover zijn broeder Israël; brengt vergelding over de handelingen des *gewelds*; vernedert om de *trotschheid* des harten en stoot neder, die zich tegen Zijn volk, Hem dierbaar als Zijn oogappel, verheft.

Voor Israël breekt een schoone dag aan: „Er zullen Heilanden (verlossers) op den berg Zions opkomen.” (Obadja, vs. 21.) Welgelukzalig, die den God Jakobs tot zijn hulp heeft!

Maar Edom!

„Ezau's huis zal tot eenen stoppel zijn . . . „En Jakobs huis een vuur” . . en zij zullen ze verteren; zoodat Ezau's huis geen overgeblevene zal hebben. De Heere heeft het gesproken.” (Obadja : 18.)

Gelijk Babel, zoo ook heeft

Edom geen toekomst!

Beschouwingen over het boek Daniël

door Dr. A. H. BURTON.

(Vervolg van bladz. 27.)

De getrouwe balling.

(Daniël I.)

Rationalisten vertellen ons, dat in het derde jaar van Jojakim Jeruzalem niet belegerd geweest is, tenminste zij *denken*, dat het niet zoo was. De Schrift bevestigt, dat het wel zoo was. Wij aarzelen geen oogenblik uit te spreken, dat we ons aan de Schrift houden. Zonder voorwoord of inleiding begint het boek Daniël met de eenvoudige mededeeling van het feit, dat de koning van Babel naar Jeruzalem optrok en het belegerde. Jesaja had het lang te voren geprofeteerd. „Zie, de dagen komen, dat al wat in uw huis is en al wat uwe vaders opgelegd hebben tot een schat tot op dezen dag, naar Babel weggevoerd zal worden; er zal niets overgelaten worden, zegt de Heere. Daartoe zullen zij van uwe zonen, die gij gewinnen zult, nemen, dat zij hovelingen zijn in het paleis des konings van Babel.” (Jes. 39 : 6 en 7.) Deze dagen waren helaas voor Israël gekomen.

„De Heere gaf Jojakim, den koning van Juda, in zijne hand.” (Dan. 1 : 2.)

Welk een plechtigen zin hebben deze woorden voor onze ooren. De Heere gaf!

Was het niet dezelfde Heere, die Zijn volk met een uitgestrekte hand had opgevoerd uit het diensthuis, uit Egypte? Voorzeker!

Was Hij niet Dezelfde, die ze op vleugelen eens arends door de huilende wildernis had gedragen? Die ze triomfantelijk in het land Kanaän geleid had? Die volken, machtiger en talrijker dan zij waren, had uitgedreven! Ja, Dezelfde!

„Ik ben de Heere, uw God, die u heb opgevoerd uit het land van Egypte. . . . Maar Mijn volk heeft Mijne stem niet gehoord. . . . Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in Mijne wegen gewandeld had! In kort zou Ik hunne vijanden gedempt hebben, en Mijne hand gewend hebben tegen hunne wederpartijders.” (Ps. 81.)

Doch al had Juda's koning al des Heeren smeekbeden ook een doof oor toegewend, en al was de toestand van het volk, als één geheel genomen, ook zoo, dat God niet langer openlijk Zich met het volk één verklaren kon, toch kon het persoonlijk geloof wandelen in den weg van gehoorzaamheid aan God en afzondering voor Hem, zoo goed, als in de heerlijkste dagen van David en Salomo.

De koning van Juda lag gebonden in ketenen te Babel, de vaten van des Heeren huis waren in een afgodstempel geborgen, de muur van Jeruzalem was afgebroken en met vuur verbrand; ja, meer nog, de overpriesters stonden vooraan in den opstand; zij hadden het huis des Heeren vervuld met de verfoeiselen der heidenen, zij hadden de gezanten Gods bespot, Zijn woorden veracht, en zijn profeten kwalijk behandeld (2 Kron. 36), en toch lezen we: „*Daniël nu nam voor in zijn hart,*” dat hij zich even rein bewaren zou van de besmetting van Babel, als het in Jeruzalem zelf ooit mogelijk zou geweest zijn. Het moge van weinig beteekenis geschenen hebben van 's konings vleesch te eten, de natuurlijke mensch moge redeneeren, dat het gepast zou geweest zijn het te doen, maar Daniël werd geleid door het Woord des Heeren. Schriftuurplaatsen als Exodus 34:15, Leviticus 19:26, Hoséa 9:3, moeten krachtig op zijn geweten gewerkt hebben.

Misschien heeft Daniël alleen gestaan in zijn getrouwheid, mogelijk is hij niet begrepen door zij medeballingen in Babel, zijn besluit stond vast; hij stelde den Heere voor zich, en hij ondervond weldra, dat Hij zich aan zijn rechterhand had geplaatst om hem te helpen.

Dit eerste hoofdstuk van Daniël is een soort inleiding op het heele boek. Het bevat zedelijke beginselen van het hoogste belang, die bemoe-

digend zijn voor het geloof in dagen van algemeen achteruitgang en verval. Ofschoon de be-
deeling, waarin een kind Gods leeft, verschillen
moge, waar blijft toch altijd: „Die mij eeren, zal
Ik eeren.” (1 Sam. 2 : 32.) We zijn allen geneigd in
dagen van verval neerslachtig te zijn en als hope-
loos op te geven elke poging om een wandel te
handhaven in overeenstemming met de eischen
van God en Zijn Woord, doch zoo deed Daniël
niet. Bij hem vinden we een hart en geweten in
alles, wat hij doet. Of gelijk een ander het uit-
drukt: „Daniël is getrouw in alle inzettingen,
die een volkomen scheiding van de wereld voor-
schrijven naar den Joodschen eeredienst, weige-
rende te eten van de spijzen van de tafel van
een heidensch vorst; en deze openbaring van
geloof ontmoet... de goedkeuring van God.”

Het is misschien goed in het voorbijgaan op
te merken, dat het in het geheel niet strijdig is
met de goddelijke beginselen, wanneer hetgeen
Daniël beslist verboden was, den Christen geoor-
loofd is in zake het eten van vleesch. De bedee-
ling was een geheel andere. Daniël was onder de
wet en van hem werd strikte en onvermengde
gehoorzaamheid aan de wet in al haar onder-
deelen vereischt. In Daniëls dagen werd deze
gehoorzaamheid aan alle zijden bedreigd door
ongewone moeilijkheden, doch niettemin hield
hij stand, niet in eigen, maar in des Heeren

kracht, en hij zag de gevolgen in het aangezicht, welke ze ook mochten zijn.

Toen het Christendom werd ingevoerd, werden ook andere beweegredenen ingeleid: „Eet al wat in het vleeschhuis verkocht wordt, zonder te onderzoeken om des gewetens wil.” (1 Kor. 10: 25.) Te Korinthe leefden de heiligen omringd door heidensche afgodendienaars, en het vleesch, dat op de markt verkocht werd, was naar alle waarschijnlijkheid een deel van wat aan een afgod was geofferd. Niettegenstaande was het geweten des Christens ontheven van allen angst op dit punt. Een afgod was niets voor hem. „De aarde is des Heeren, mitsgaders hare volheid.” Niet onderzoekende, mocht hij vrijelijk eten. Het geval wordt zelfs ondersteld, dat een Christen voor een feest genood werd in het huis van een heidensch man. (1 Kor. 10 : 27.) Hier was de geloovige, moeilijk als het in een zoodanig huis voor hem wezen kon, ook vrij om te eten, zonder navraag naar de spijzen. Doch, indien hem uitdrukkelijk gezegd werd, dat hetgeen hem voorgezet werd, mede aan de afgoden geofferd was, dan zou hij niet er van eten om des gewetens wil van een ander.

Een zorgvuldige beschouwing van 1 Kor. 8 en 10 betreffende dit punt, zal ons aantoonen, dat de genade van Christus een onderwezen geloovige, hij mocht dan ook voor zichzelf volkomen

vrij zijn om te eten, er toe leiden moest aan de gewetens van anderen gedachtig te zijn en zich te onthouden van datgene, wat een oorzaak van ergernis zou kunnen zijn voor een zwakken broeder. Het zou ons te ver van ons onderwerp afvoeren in den breede op dit belangwekkend onderwerp en deze gewichtige gedeelten der Heilige Schrift in te gaan.

Daniël was in zake 's konings spijzen, gehoorzaamheid verschuldigd aan een hogere macht dan Nebukadnezar; liever dan te zwichten in hetgeen een eenvoudig geval van gehoorzaamheid aan Jehova's wet was, trotseerde hij den toorn van den despotischen heerscher van Babel. Maar in de kwestie van de verandering van zijn naam was hij onderworpen, hoe pijnlijk deze beproeving hem ook moet geweest zijn. Hij was een gevangen slaaf en had dientengevolge zich te bukken voor zijn meester in alle dingen, die niet in strijd waren met zijn trouw jegens God. Satans pogen was, uit het hart van Daniël en diens getrouwe vrienden elke herinnering aan den trouwen God weg te vagen en een gemeenzaamheid tot stand te brengen met de namen van de goden der heidenen. Een concordantie zegt ons, dat *Daniël* beteekent „*Oordeel van God*” (d. i. die oordeel uitspreekt in den naam van God); *Hananja*, „*genadiglijk door Jehova gegeven*”; *Misaël*, „*wie is als God?*” *Azarja*, „*geholpen*”

door Jehova." In plaats van deze namen vol diepen zin, geeft de overste der kamerlingen hun namen van de afgoden van Babel. (Dan. 4 : 8.)

Evenwel, zij hadden zich den Heere voorgesteld, en God komt hun ten goede wonderbaar tusschenbeide. Hij doet ze in gunst geraken aan het hof te Babel en geeft ze kennis en verstand in alle dingen, en wijsheid, welke die der toovenaars en sterrenkijkers van des konings rijk verre overtreft.

* * *

Het oordeel over de levende volken.

Laat ons eenige oogenblikken met elkander het welbekende gedeelte van Mattheus 25 beschouwen, van af vers 31 tot het eind. Daarin is sprake over het oordeel over de schapen en de bokken. Honderden van Gods volk lezen dit hoofdstuk in de meening, dat dit de leer van het algemeene oordeel (aan het eind aller dingen) behandelt. Laat ons dit gedeelte der Schrift onderzoeken in afhankelijkheid van den Heiligen Geest.

Het wordt vrij algemeen ondersteld, dat wij

hier voor ons hebben de beschrijving van een tooneel, dat plaats hebben zal aan het slot der wereldhistorie, wanneer allen zullen staan voor God, ten einde te worden geoordeeld om hun zonden. De schapen, zoo zegt men dan, zijn de Christenen, en de bokken de ongeloovigen.

Nu wenschen we, teneinde beter deze passage te kunnen verstaan, de ernstige aandacht van den lezer te verzoeken voor het allergewichtigst onderwerp van Christus' tweede*) komst. Hoogst belangrijk als dit onderwerp is, laat ons bestek nu slechts toe, er met een enkel woord op te wijzen, teneinde onze geloovige lezers in herinnering te brengen, dat in het Nieuwe Testament op twee manieren gesproken wordt over deze groote en plechtige gebeurtenis; ten eerste zal Jezus komen in de lucht *voor* Zijn heiligen, om ze op te nemen en het huis Zijns Vaders binnen te leiden (Joh. 14:2, 3; 1 Thess. 4:13—einde); in de tweede plaats zal Hij komen *met* de Zijnen op de aarde, om de wereld te oordeelen (Judas 14, 15; Zach. 14:1—6). Dit zijn niet twee gebeurtenissen, maar twee, door een zekere tijdruimte gescheiden handelingen van dezelfde gebeurtenis. **)

*) In een vorig artikel „De komst des Heeren” wordt hierover ook gesproken, alleen met eenigszins andere woorden. Daar wordt gesproken over de „hemelsche en aardsche zijde” van de komst des Heeren. De laatste wordt hier bedoeld. (REDACTIE.)

**). We merken op, dat in het Oude Testament altijd gesproken wordt van de komst des Heeren *met* Zijn heiligen om te oordeelen. Van de komst *voor* de Zijnen wordt daarin nimmer gewaagd. (Noot v. d. Schrijver.)

De eerste dezer twee kan *elk oogenblik* plaats hebben. (1 Kor. 15 : 51—55; Openb. 22 : 20). Wanneer Hij komt voor de Zijnen, komt Hij niet als hun Rechter, maar als hun Zaligmaker (Fil. 3 : 20,21); Hij komt dan niet om wraak te oefenen over hen, maar, zooals we reeds zeiden, ze in het huis des Vaders te brengen. Zij, die door Jezus ontslapen zijn, zullen in heerlijkheid worden opgewekt en de levend-overgeblevenen zullen in een punt des tijds worden veranderd en „Hem gelijk zijn, want zij zullen Hem zien, gelijk Hij is.” (Fil. 3 : 21, 1 Joh. 3 : 2.) En nog eens herhaald, als Hij komt voor de Zijnen, komt Hij *niet op de aarde*, Hij komt *in de lucht*.

Ten anderen, wanneer Hij komt *met de Zijnen*, dan zal Hij verschijnen om de goddeloozen te oordeelen (2 Thess. 1 : 7—11; Judas 14 : 15). *Dan komt Hij op de aarde.* „Zijne voeten zullen staan te dien dage op den Olijfberg . . . en de Heere mijn God zal komen en al de Zijnen *met Hem.*” (Zach. 14 : 1—6.) Terwijl er niets is wat Zijn komst voor de Zijnen verhindert, moeten er daarentegen vele profetieën vervuld worden en menige gebeurtenis eerst nog plaats grijpen, alvorens Hij komt met de Zijnen ten oordeel. En we kunnen er ook nog bijvoegen, dat veel zal plaats vinden tusschen des Heeren komst voor de Zijnen en die met hen.

Keeren we nu tot Mattheus 25 : 31 terug, dan

zullen we gemakkelijk kunnen inzien, dat de Heere Jezus doelt op de tweede periode van Zijn komst. Het is voor een recht begrip van dit gedeelte van het evangelie van belang op te merken, dat we vanaf hst. 24 : 32 tot 25 : 31 een tusschenzin hebben. Wat in hst. 24 aan vers 32 voorafgaat is een merkwaardige voorzegging van gebeurtenissen, die geschieden moeten in betrekking met de Joden. Zooals we reeds opmerkten, kan de Heer elk oogenblik voor de Zijnen komen en dan, wanneer de geloovigen in het Vaderhuis in heerlijkheid zijn, zal God weer opnieuw gaan handelen met het Joodsche volk op aarde.

Vele profetieën in het O. Testament zullen dan worden vervuld. Hierop zullen we niet ingaan, hoe belangrijk deze ook zijn. Dan zal aanbreken

de groote verdrukking,

„een tijd van benauwdheid voor Jakob” (Jer. 30 : 7), en in dien tijd zal de heete vervolging zoo schrikkelijk zijn, dat de uitverkorenen onder de Joden nauwelijks zullen ontkomen; velen zullen, gelijk we weten, worden geslagen, maar wie „volharden zal tot het einde, die zal behouden worden.” (Matth. 24 : 13.) „Tot het einde,” wil zeggen: tot het eind van dezen tijd van groote verdrukking.

Gedurende dezen zelfden tijd zal het geloovig overblijfsel der Joden het *evangelie des koninkrijks* in de geheele wereld prediken, tot een ge-

tuigenis aan alle volken of heidenen. Dit evangelie des koninkrijks is zeer onderscheiden van het evangelie der genade Gods, hetwelk nu overal wordt gepredikt. Nu laat God allerwege den zondaars verkondigen, *dat Christus gekomen is*, en biedt ze eeuwige heerlijkheid in den hemel met Christus aan, op grond van het werk, door Hem volbracht op Golgotha's kruis. Dan evenwel kondigt het Joodsche overblijfsel aan, *dat Christus komen zal* om Zijn koninkrijk op aarde op te richten en als Koning te regeeren. (Matth. 10 : 17, 22, 23; 24 : 14.)

Wanneer dit evangelie des koninkrijks aan alle volkeren zal gepredikt zijn, en wanneer de tijd der verdrukking zijn hoogtepunt zal hebben bereikt, dan, en eerst dan zal „*verschijnen het teeken van den Zoon des menschen in den hemel, en dan zullen al de stammen des lands (der aarde), weeklagen, en zullen den Zoon des menschen zien, komende op de wolken des hemels met kracht en groote heerlijkheid.*” (Matth. 24 : 30.)

Welk een oogenblik! Hij, die door deze wereld werd verworpen, wien een doornenkroon op de slapen werd gedrukt, die werd gekruisigd, zal dan wederkeeren, omgord met almachtige kracht, stralend in verblindende heerlijkheid en begeleid door al Zijn verheerlijkte heiligen.

Laat ons nu van Matth. 24 : 30 tot 25 : 31 overgaan. „*Maar wanneer de Zoon des menschen*

komen zal in Zijne heerlijkheid en al de engelen met Hem, dan zal Hij zitten op den troon Zijner heerlijkheid, en voor Hem zullen alle volken vergaderd worden." Het is zeer duidelijk, dat Christus hier komt in heerlijkheid op de aarde, maar als Hij zoo komt, zullen wij (de geloovigen) met Hem komen; want „als Christus, die uw leven is, zal geopenbaard zijn, zult ook gij met hem geopenbaard worden in heerlijkheid." (Kol. 3:4.) Het is evenzoo klaar, dat Hij hier komt om de volken te oordeelen, doch als Hij daartoe komt, komen wij met Hem. (Judas 14, 15.) Indien wij nu, in deze periode, met Hem zullen komen, is het toch duidelijk dat Hij *eerst voor ons* gekomen is; en voorts, Hij komt niet om *ons* te oordeelen, maar wij (de geloovigen) komen met Hem om de volken te oordeelen. „*Weet gij niet, dat de heiligen de wereld zullen oordeelen?*" (1 Kor. 6:2.)

„Wie zijn deze volken?" vraagt wellicht de lezer. Het zijn de heidensche volken, die op de aarde leven, als Christus ten oordeel komt; het zijn dezelfde volken, aan welke het Joodsche overblijfsel het evangelie des koninkrijks heeft gepredikt, nadat de Gemeente is weggenomen van deze aarde. Wij verzoeken den lezer deze verzen zorgvuldig te overdenken, dan zal hij zien, dat de volken worden geoordeeld, al naar zij de godvreezende Joden hebben behandeld, die hier worden genoemd: „deze Mijne broederen." (vs. 40 en 45).

Deze volken worden in twee groepen verdeeld. De „*schapen*” zijn zij, die deze predikers van den komenden Koning hebben ontvangen, en tot wie deze genadevolle woorden worden gericht: „*Komt, gezegenden mijns Vaders! beërft het koninkrijk, dat u bereid is van de grondlegging der wereld*” (vs. 34). Zij gaan het duizendjarige rijk in om te genieten al de zegeningen van Christus' aardsche koningschap. De „*bokken*” daarentegen zijn zij, die deze boodschappers verworpen en geweigerd hebben de genade te aanvaarden, en tot hen worden deze schrikkelijke woorden uitgesproken: „*Gaat weg van mij, vervloekten! in het eeuwige vuur, dat den duivel en zijnen engelen bereid is.*” (vs. 41.) Is het oordeel over de levende volken afgelopen,

dan begint het duizendjarig rijk,

en 1000 jaren zullen de verheerlijkte heiligen leven en heerschen met Christus. (Openb. 20 : 4).

Merken we toch zorgvuldig op, dat we hier slechts sprake vinden van het oordeel over *levenden*; allen leven hier, niemand hunner is door den dood heengegaan. Dit is op zichzelf al reeds voldoende, om aan te toonen, dat van een *algemeen oordeel* hier geen sprake wezen kan.

Overigens, hier wordt van *drie* klassen gesproken, niet slechts van *twee*.

Indien nu de schapen al de verlostten moesten voorstellen, en de bokken alle verlorenen, wie zijn dan „*deze Mijne broederen?*”

Laat niemand meenen, dat zij een deel van „de schapen” zijn. Ware het zoo, dan zou het vers als volgt hebben moeten luiden: „Voor zoo-veel gij het *elkander* gedaan hebt, enz.” De be-teenis van het heele gedeelte zal in een hope-looze duisternis gehuld zijn, totdat de eenvoudige waarheid wordt ingezien, dat de volken, waarvan hier sprake is, de heidensche volken zijn, die op aarde leven, als Christus komt om Zijn konink-rijk op te richten. Christenen (de Gemeente) worden niet vermeld in dit deel van het hoofd-stuk. Van hen wordt gesproken in de gelijkenissen van de *Dienstknechten*, de *Tien Maagden*, de *Talenten* (Matth. 24 : 45—25 : 31).

DR. A. H. BURTON.

* *
*

De vier nachtwaken.

„Waakt dan! want gij weet niet, wanneer de heer des huizes komt, 's avonds, of te middernacht, of met het hanengekraai, of in den morgenstond. (Mark. 13 : 35.)

Niets staat de komst van den Heere Jezus voor Zijn geliefde Bruid in den weg! Elk oog- en blik kunnen de Zijnen hem verbeiden!

Wellicht komt Hij, als de dag zich ten einde spoedt; moede van al zijn arbeid!

De avond valt; donkere schaduwen omringen u. Aan den westelijken hemel ziet ge het verrukkelijk avondrood; de donkerroode wegzinkende vuurbol werpt zijn schijnsel nog over de stille aarde. Alles spreekt van vredige rust. De luide en verwarde stemmen om u heen verstommen. De kalmte doet U weldadig aan.

Terwijl ge aan uw venster staat en naar buiten blikkt, denkt ge aan de eeuwige rust, die „daar blijft voor het volk Gods.” De dagelijksche zorgen en moeiten des levens vergeet ge een oogenblik. De moede hand rust; en uw ziel gedenkt aan haar Heer!

Zal Hij *nu* komen, nu alles Hem schijnt te wachten? Ge weet het niet, doch

Houd steeds voor Hem de deur uws huizes open,
 Hij komt gewis! Steeds nader komt Zijn dag!
 Blijf in 't geloof getrouw, volhard in liefde en hopen,
 En zorg, dat Hij u wakend vinden mag!
 Ja, waak! Want zie, nog heden kan 't gebeuren,
Als koel de avonddauw zich op den akker spreidt,
 Dat Jezus komt, het wolkgordijn doet scheuren,
 En Zijne Bruid verplaatst in heerlijkheid.

* * *

De nacht heeft, als een moeder haar kinderen, de aarde met haar sluier toegedekt. Gelijk een hen over haar kiekens, zoo heeft zij haar raven-

zwarte vleugelen uitgespreid over dal en heuvel.
Geen stem laat zich hooren, geen oog waakt!

In de woningen der menschen is alles in rust.
De laatste vonken van het halfgebluschte haard-
vuur gloren nog, maar de bewoners zijn in die-
pen slaap verzonken. Alleen de tijd gaat regel-
matig voort, en de klok laat van uur tot uur haar
slagen hooren, die helderder klinken in de nach-
telijke stilte. Zelf zijt ge misschien weggevoerd
in de wereld der droomen, waarin ook het innig
verlangen des harten soms zoo sterk zich open-
baart. Maar al rust alles, al schijnt niemand aan
Jezus' komst te denken, kan Hij daarom ook *nu*
niet komen?

Houd steeds voor Hem de deur uws huizes open,

Hij komt gewis! Steeds nader komt Zijn dag!

Blijf in 't geloof getrouw, volhard in liefde en hopen,

En zorg, dat Hij u wakend vinden mag!

Ja, waak! Want zie, nog heden kan 't gebeuren,

Als over bosch en veld de nacht haar sluier spreidt,

Dat Jezus komt, het wolk gordijn doet scheuren,

En Zijne bruid verplaatst in heerlijkheid!

* * *

De nacht verstrijkt; het eerste hanengekraai
wordt vernomen. Het is een oproep om te waken
en tevens is het de tijding, dat een nieuwe dag
aanbreken zal. Aan den horizon melden de eerste

lichtende strepen, dat de dag weldra zijn heerschappij zal aanvaarden, de koningin des daags haar slaapkamer verlaten zal. Licht en donker vloeien ineen, de dag en nacht begroeten elkaar. Zacht spreidt de dauw zich over de wazige bergen en heuvelruggen, en steeds duidelijker vertoont de aarde haar gelaat. Een frissche morgenkoelte strijkt over de velden, en terwijl de morgenster verbleekt, worden de eerste geluiden vernomen. Alles begint te ontwaken. De zon rijst majestueus aan den oostelijken hemel en haar licht wordt weerkaatst door de toppen der bergen, en speelt op uw venster. Een dag vol zonneschijn en leven is aangebroken!

In dit vredige morgenuur kan Hij komen. Uw Jezus, uw Bruidegom! En daarom

Houd steeds voor Hem de deur uws huizes open,
 Hij komt gewis! Steeds nader komt Zijn dag!
 Blijf in 't geloof getrouw, volhard in liefde en hopen,
 En zorg, dat Hij u wakend vinden mag!
 Ja, waak! Want zie, nog heden kan 't gebeuren,
Als 't eerste licht zich aan den horizon verbreidt,
 Dat Jezus komt, het wolkgordijn doet scheuren,
 En Zijne Bruid verplaatst in heerlijkheid!

* * *

Elk spoor is verdwenen van den nacht, die plaats gemaakt heeft voor een helder lichten dag.

Alles is in beweging en ook gij overweegt reeds, hoe ge met moed en lust uw dagwerk verrichten zult. De handen, die ge in den slaap hadt gevouwen, gaan weder aan den arbeid. De zon kijkt door uw venster en aanschouwt het nieuw-gewekte leven, dat u omringt. De morgenkoelte zuivert in uw kamer de atmosfeer en uw oor wordt gestreeld door het loflied der gevederde schepselen Gods, die vol levensvreugde hun Maker prijzen in hun dankbaar gekweel. Uw burenruchten hun schreden langs uw deur en alles, alles spreekt weder van werken. En terwijl ge ook zelf met vlijtige hand uw dagtaak begint, moogt ge uitzien naar Hem, die *nu* komen kan. En als ge opnieuw een gestalte voorbij uw venster ziet gaan, moogt ge denken: „Wellicht is de volgende, die komt, mijn Jezus!”

Houdt steeds voor Hem de deur uws huizes open,
Hij komt gewis! Steeds nader komt Zijn dag!
Blijf in 't geloof getrouw, volhard in liefde en hopen,
En zorg, dat Hij u wakend vinden mag!
Ja, waak! Want zie, nog heden kan 't gebeuren,
Als 't lied van 't vooglenkoor zich heinde en ver verspreidt,
Dat Jezus komt, het wolkgordijn doet scheuren,
En Zijne Bruid verplaatst in heerlijkheid!

Ik droomde

In den tuin zag ik *Hem* voorbijgaan. Zuchtend vroeg ik: „Hoe lang nog Heer? Wanneer zal ik met U gaan? Wanneer haalt Ge mij af?”

Zegenend hief Hij Zijn doorboorde handen op, en met een liefdevollen blik mij aanziende, sprak Hij: „Volhard in getrouwheid tot aan het einde, want uw dagtaak is nog niet geheel en al gedaan.”

Dit sprak Hij, en plotseling was het dierbare beeld vervlogen. Doch zie, een engel stond bij mij en troostend zeide hij: „Volhard maar onverdroten. Niet lang duurt het meer, dan roept Hij u. Ga slechts met moed aan het werk. Door het geloof reeds met Jezus verbonden te zijn en voor Hem te arbeiden, voor Hem te leven, op Hem te wachten tot Zijn dag verschijnt is er iets heerlijkers op aarde?”

Niet in ledigheid wil Jezus de Zijnen vinden. Hij vermaant hen tot levensvreugde, tot werkzaamheid, verbonden met stil vertrouwen. Hij wenscht een volk te zien vol geloof en volharding. Naar buiten werkzaam, van binnen stil. Moedig voortgaande, al ziet het Hem niet; wenschte gebruikt te worden, waartoe Hij wil.

En daarom, wachtende op Jezus, flink aan den arbeid! De kroon der overwinning, de zegepalm, is bereid voor hen, die hier hun leven hebben gewijd aan den geliefden Zoon van God.”

Houd steeds voor Hem de deur uws huizes open,
Hij komt gewis! Steeds nader komt Zijn dag!
Blijf in 't geloof getrouw, volhard in liefde en hopen,
En zorg, dat Hij u wakend vinden mag!
Ja, waak! Want zie, nog heden kan 't gebeuren,
Wanneer ge in stil geloof u aan uw arbeid wijdt,
Dat Jezus komt, het wolk gordijn doet scheuren,
En Zijne Bruid verplaatst in heerlijkheid!

* * *

Het was een droom!

De hemelsche gestalte riep ik tevergeefs terug.
Ik was ontwaakt. De droom is mij lang bijgebleven en lang heb ik er over nagedacht.

Met frisschen moed en nieuwe vreugde ben ik weer tot den dagelijkschen arbeid teruggekeerd; door een machtig verlangen bezielde, den Heer te dienen, ten allen tijde getrouw.

Hem wacht ik. Wanneer de dagelijksche beslommeringen mij voeren in het woelig gedruisch der wereld, blijft het stil in mijn hart. Daar worden al die golven tot staan gebracht. Daar blijft de zalige hoop steeds levend.

's *Morgens vroeg* is het: Wellicht komt Hij heden! *Als ik mij ter ruste leg*, heet het: Misschien dat voor het morgenlicht Zijn komst mij verblijdt.

En mocht ik eens versaagd den moed laten zinken, het Woord des Heeren heeft de overhand.

Het is mij, als zag ik Hem met blijdschap
wenken, Hem, die mij toeroept:

„Volhard, wees getrouw! Ik kom haastelijk!”

Ja, amen, kom! Kom haastlijk, dierbre Jezus!

Schenk mij gena, dat 'k U verbeiden mag,
Dat 'k steeds volhard' in waken en gebeden,
En 't oog gericht houd' op Uw dag!

(Vrij naar het Duitsch.)

* * *

. „Wij hebben geleerd niet uit te zien naar aardsch geluk of naar zaligheid na den dood, maar naar die gebeurtenis, die méér nabij is dan al dat andere, en waarnaar uit te zien het voorrecht van den geloovige is; de gebeurtenis die ieder oogenblik kan plaats hebben, wanneer **DE HEER ZELF DE ZIJNEN ZAL OPROEPEN OM HEM TE ONTMOETEN IN DE LUCHT.**” (1 Kor. 15 : 51, 52; 1 Thess. 4 : 16, 17.)

PHILIP MAURO.

* * *

Israël, Gods volk.

(Vervolg van bladz. 21.)

De Eeredienst.

„Zij zullen Mij een Heiligdom maken,
dat ik in het midden van hen wone.”
(Exod. 25 : 8.)

Met allerbelangrijkste in betrekking met Israëls eeredienst is wel, dat deze door God zelf werd ingesteld. Geen menschen, geen Mozes, geen David, geen Ezechiël hebben dien dienst uitgedacht. Neen hij is van Goddelijken oorsprong; is geregeld eenerzijds in overeenstemming met Gods heiligheid en gerechtigheid, anderzijds met de behoeften des volks, dat tot het plegen van dien dienst verwaardigd werd.

Door God ingesteld! Door God bepaald, waar de dienst verricht moest worden; door Hem aangewezen, wie er toe werden geroepen — de priesters — door Hem meegedeeld, hoe de inrichting er van zijn zou.

Achtereenvolgens worden als plaats voor den eeredienst aangewezen: *de tabernakel, de tempel van Salomo, de tempel van Ezechiël*, welke laatste in de toekomst zal worden opgericht.

De tabernakel, zoowel als de tempel, zijn „zinnebeelden van de dingen, die in de hemelen

zijn;" het aardsche heiligdom is „een *tegenbeeld* van het ware," den hemel zelven. (Hebr. 9 : 23, 24.)

Zij waren de *woonplaats van God*. De arke des verbonds, die in het Heilige der Heiligen geplaatst was, was de troon des Heeren, de zetel van den God der gansche aarde. Wel bleef de toegang tot in het binnenst heiligdom afgesloten door den voorhang, maar toch was de aanwezigheid van Jehova een bron van de rijkste zegeningen.

Indien nu tabernakel en tempel ons Gods woning te midden van Israël voorstellen, dan moeten ze beiden ook in hun geheelen bouw en samenstelling in overeenstemming zijn met de heerlijkheid des Heeren. Wel voor zoover het mogelijk was in betrekking met het volk, dat het heiligdom omgaf. „De hemelen, ja, de hemel der hemelen kunnen Hem niet bevatten," roept Salamo uit, hoeveel minder dan een huis, door menschenhanden opgericht. God omsluit Zijn heerlijkheid in het aardsche heiligdom dermate, dat het volk daardoor niet verteerd werd, maar natuurlijk moest voor zulk een heiligdom alleen gebezigd worden, al wat de aarde aan heerlijkheid bezit en door den mensch gekend wordt als het meest waardevolle.

Van de arke des verbonds is het koperen **brandofferaltaar** evenwel niet te scheiden.

Hoewel God „in donkerheid" wilde wonen,

zoo was het nochtans Zijn verlangen, tot Zijn volk naar buiten te treden, teneinde het met zegeningen te overladen. Maar hoe zou God tot een volk, onrein van hart en lippen, kunnen naderen, zonder het naar eisch Zijner onkreukbare heiligheid en onschendbare gerechtigheid te verteren? Dit was slechts op één wijze mogelijk; n.l. indien Hij zag op het volmaakte werk, door Christus volbracht; indien Hij handelde op grond der volmaakte verzoening, welke de Heere Jezus in de volheid des tijds door middel van de offerande van zichzelf heeft tot stand gebracht. Welnu, op het koperen brandofferaltair was immer een offer, hetwelk een schaduw was van dat ééne, dat volmaakte offer van het Lam Gods. Daar kon God den zondaar ontmoeten -- en vandaar uit konden de priesters het heiligdom binnentreden om den eeredienst te plegen.

Beide, de arke des verbonds en het koperen brandofferaltair, vinden we èn in den tabernakel, en in den tempel van Salomo. Ezechiël noemt *niet* de arke des verbonds, *wel* 't koperen brandofferaltair.

De voornaamste onder hen, die in dit heiligdom den dienst verrichtten, was de Hoogepriester. Eenmaal in het jaar, *op den Grooten Verzoendag*, mocht hij, om voor het volk verzoening te doen, in het Heilige der Heiligen ingaan. Dan was het echter noodig, dat hij „een wierookvat vol vurige

kolen nemen zal van het altaar, van voor het aangezicht des Heeren, en zijn handen vol reukwerk van welriekende specerijen, klein gestooten; en hij zal het *binnen den Voorhang* dragen. En hij zal dat reukwerk op het vuur leggen, vóór het aangezicht des Heeren, opdat de nevel des reukwerks het verzoendeksel, hetwelk is op de getuigenis, bedekke, en **dat hij niet sterve.**" (Lev. 16 : 12, 13.) „Mij zal geen mensch zien, en leven," (Exod. 33 : 20), had de Heere tot Mozes gesproken. „Die alleen onsterfelijkheid heeft, en *een ontoegankelijk licht* bewoont, denwelken geen mensch *gezien* heeft, noch *zien kan*," lezen wij in 1 Tim. 6 : 16. „Niemand heeft ooit God gezien; . . ." (Joh. 1 : 18.)

Zooals' in Exod. 39 wordt meêgedeeld, bestond de kleeding des Hoogepriesters uit een *fijn getweerd, wit linnen onderkleed, vol oogjes*; en daarover een *hemelsblauw overkleed*, en als voltooiing daaroverheen *de Efod*, welke vervaardigd was uit *wit linnen*, doorweven met *gouden draden* en *draden van hemelsblauw, purper en scharlaken*, waarin ons de gezegende Persoon van den Heere Jezus te aanschouwen gegeven wordt, n.l. het *witte linnen*: de **volmaakte zondeloze reinheid van Christus**; — de *gouden draden*: de **eeuwige Godheid van den Zoon**; — de *hemelsblauwe draden*: de **Mensch uit den hemel**; — de *purperen draden*: het **Koningschap van**

Christus; — de scharlaken draden: het kostbare bloed van Jezus Christus, als verzoeningsmiddel.

Met deze Efod, of het sierlijke overkleed, van den Hoogepriester verbonden of één geheel uitmakende, was de *borstlap* en de *schouderbedekkingen*. De borstlap was uit dezelfde stoffen vervaardigd, en voorzien van *twalf edelgesteenten*, waarin de namen der twalf stammen gegraveerd waren, evenals in de schouderbedekkingen, die uit *smaragd* bestonden, ook Israëls stamvaders vermeld stonden. Waar dit zoo was bij den Hoogepriester onder Israël, mogen wij in deze schaduw, door het licht des Heiligen Geestes, de Heere Jezus zien, die „gekomen *als Hoogepriester der toekomstige goederen*, door den meerderen en volmaakteren Tabernakel, niet met handen gemaakt, dat is niet van deze schepping maar *door zijn eigen bloed*

eens voor altijd ingegaan is
in het heiligdom,

een eeuwige verlossing
verworven hebbende.” (Hebr. 9 : 11, 12.)

En zooals Aäron de twalf stammen Israëls op zijn borst en schouderen droeg, alzoo draagt ook Christus alle de Zijnen op Zijn liefdevolle borst (de zetel der liefde), en op Zijn schouderen (de plaats der kracht). Elk geloovige in Jezus Christus zal alzoo van heelerharte instemmen met den dichter der volgende regelen:

'k Heb geloofd. — En daarom hooger,
 Hooger dan Calvarie's top,
 Zie ik boven lucht en wolken,
 Hoogepriester! tot U op.
 Die in d' eeuw'gen tabernakel,
 Voor Gods aanschijn t' allen tijd,
 Als het Hoofd van Uw Gemeente,
 Strijdend bidt, en biddend strijdt.

De Priesters waren om in het Heilige te dienen. Zij zorgden voor *het dagelijksch reukoffer*; voor het branden der *zeven lampen* des Kandelaaars; voor het verwisselen der *Toonbrooden*; voor „het gedurig Brandoffer,” en voor alle officiele en particuliere offeranden. Terwijl de *Levieten* hen ter zijde stonden in al het werk, dat die offeranden vereischten, en in het reinhouden van alle gereedschap, wat tot den dienst noodig was.

En terwijl God aan Mozes dit geheel, en alle onderdeelen des tabernakels, alsook de kleeding des Hoogepriesters en der Priesteren, hun zalving en onderscheiden diensten, „op den berg” medeelt, is het volk „beneden” met het hart en hun gedachten naar Egypte teruggekeerd, en danst het om het werk „hunner handen,” waar het in een gegoten kalf hun god aanschouwde en vereerde. Welk een ontrouw, ten opzichte van hun belofte om „alles wat de Heere tot hen gesproken had, te zullen doen!” — Welk een

ondankbaarheid aan den Heere, die alles voor hen was, alles voor hen gedaan had en doende was, om Dien te verwisselen voor een klomp goud, in den vorm van een kalf! Welk een ongeloof, waar zij God en Mozes, hun middelaar, niet zagen, „goden, die voor hun aangezicht henengingen,” durfden verkiezen! Arme, ontrouwe ondankbare, ongeloovige mensch!

Maar welk een God, rijk in genade en Die trouwe houdt tot in eeuwigheid! Hij wil komen *wonen in het midden Zijns volks*; en Hij is gekomen. In Exod. 40 : 33—35 lezen wij: „Alzoo voleindigde Mozes het werk. Toen

**bedekte de wolk de tent der samenkomst,
en de heerlijkheid des Heeren
vervulde den tabernakel,**

zoodat Mozes niet kon ingaan in de tent der samenkomst, dewijl *de wolk* daarop bleef, en *de heerlijkheid des Heeren* den tabernakel vervulde.”

Staan we nu een oogenblik stil bij het verschil in karakter tusschen de bovengenoemde drie aardsche heiligdommen. Natuurlijk is dit in overeenstemming met den toestand, waarin het volk Israëls zich bevond of bevinden zal.

Als God Zijn knecht Mozes het genadevolle woord doet hooren: „*Zij zullen Mij een Heiligdom maken,*” toont Hij dezen op den berg het geheele plan en de inrichting van het heiligdom.

Dit heiligdom was een **tent!** Eeuwen later komt God door Nathan tot David met de woorden: „Want Ik heb in *geen huis* gewoond, van dien dag af, dat Ik de kinderen Israëls uit Egypte opvoerde, tot op dezen dag; maar Ik heb **gewandeld in eene tent en in eenen tabernakel**” (2 Sam. 7 : 6). God trok derhalve met Zijn volk de geheele woestijn door. Telkens verrees Hij; reisde verder om een nieuwe rustplaats „uit te speuren” en Zich te legeren bij de tienduizenden der duizenden van Israël.” (Num. 10 : 33, 36.) Het volk is op weg naar het land der rust, maar het heeft nog geen rust gevonden. Ook Gods heiligdom rust niet, de pinnen worden telkens verzet; God kan wel in een tent, niet in een huis wonen. *Later* zou een huis worden gebouwd, een huis op een berg, den berg Zion. Maar in de woestijn trekt God met Zijn volk op. Het heeft, terwijl het die vreeselijke woestijn doorwandelt, Jehova in het midden. Het kan Hem ontmoeten op de door Hem zelf aangewezen plaats.

De tabernakel had bijgevolg een *reizend* karakter, hij was de woning voor de woestijn.

De *tempel* is de woning Gods in het land der rust. Wel is die rust menigmaal verstoord door vele vijanden, doch dit was slechts een vrucht van eigen ontrouw. Door David zijn *alle* tegenstanders echter tot onderwerping gebracht; zijn zwaard heeft alle omringende volken ten onder

gebracht; hij heeft „de oorlogen des Heeren” gevoerd, en aan zijn handen kleefde het bloed dier vele oorlogen. David kon den Heere geen huis bouwen. Maar Salomo zou de *vredevorst* zijn. Tijdens diens regeering zou geen strijd zijn. Zij was het heerlijk beeld van Christus’ regeering in heerlijkheid op deze aarde, 1000 jaren. In dezen tijd van rust kon de tabernakel der woestijn plaats maken voor den heerlijken *tempel*, door Salomo gebouwd. God trekt niet meer heren derwaarts met Zijn volk. Hij wil te Jeruzalem wonen. David heeft gebeden: „*Sta op, Heere! tot uwe rust, Gij en de ark Uwer sterkte!*” en de Heere had gesproken van Zion, dat Hij verkoren en tot Zijne woonplaats begeerd heeft: „*Dit is mijne rust tot in eeuwigheid, hier zal Ik wonen, want Ik heb ze begeerd.*” (Ps. 132 : 8, 13, 14).

In dien heerlijken tempel, een kunststuk door niets overtroffen, zou wederom de arke staan; in den voorhof vinden we opnieuw het koperen brandofferaltaar. Dus in beginsel hetzelfde als in de woestijn. God verandert niet, Hij woont ook hier in donkerheid, de toegang tot het binnenst heiligdom is nog niet ontsloten, want Christus was nog niet geopenbaard. Maar ook hier wordt op het koperen altaar het offer verteerd, en daarom kan God ook nu in zegeningen uitkomen. Doch naast de overeenstemming zien wij het verschil. Alles wijst op rust. In het land

der rust is een tijd van rust aangebroken. De handboomen der arke worden nu uitgeschoven, want zij zal niet meer opgenomen worden. Maar deze rust is toch weder verstoord! Want ze was afhankelijk gemaakt door God zelf van de getrouwheid van het huis Davids en Juda. We lezen: „Maar zoo gijlieden u ten eenemale afkeeren zult . . . van Mij na te volgen, . . . zoo zal Ik Israël uitroeien van het land . . . en dit huis zal Ik van Mijn aangezicht wegwerpen” (1 Kon. 9 : 3—10).

Salomo's tempel doet ons zien, hoe Israël in de dagen van Davids opvolger God in het heiligdom dienen kon; maar behalve dit, is deze tempel ons verder een type van dien anderen tempel, waarvan Ezechiël spreekt, welke zal opgericht worden in het 1000-jarig vreedrijk op aarde.

We lezen in Ezech. 20 : 40 en 41: „Want op mijnen heiligen berg, op den hoogen berg Israëls, spreekt de Heere HEERE, daar zal Mij het gansche huis Israëls in het land dienen, zij allen; daar zal ik welgevallen aan hen nemen en daar zal Ik uwe heofferen eischen, en de eerstelingen uwer heffingen met al uwe geheiligde dingen. Ik zal een welgevallen aan ulieden nemen om den liefelijken reuk, wanneer Ik u van de volken uitvoeren, en u vergaderen zal uit de landen, in dewelke gij zult verstrooid zijn, en Ik zal in u geheiligd worden voor de oogen der Heidenen.”

Dan **heerscht de gerechtigheid, en niet de zonde**, hoewel er nog zonde wezen zal. De tempel, dan opgericht, zal heerlijk zijn; niet minder heerlijk, dan die van Salomo. Hij zal een uitdrukking, een gepaste en waardige uitdrukking zijn van Gods heerlijkheid; zal ons op een treffende wijze de hemelsche dingen te aanschouwen geven; zal een heerlijk zinnebeeld zijn van de woning Gods, het huis des Vaders, waar „vele woningen” zijn. De rust, waarvan deze toekomstige tempel spreekt, zal niet door ontrouw worden verstoord. Aan de omzwerving is ten volle een einde gekomen. Staf en manna ontbreken, zoo goed als reeds in Salomo's dagen. Daar, in dat heerlijk vrederijk, is alleen een koperen brandofferaltaar, dat niet langer vooruitwijst, maar terug doet zien op dat wonderbaar volmaakte Lam, dat Zich ten offer gaf op Golgotha's kruis. Zullen we leeren verstaan, wat God ons zegt omtrent het heiligdom op aarde, dan is het noodig biddend te onderzoeken, wat Hij ons mededeelt over tabernakel en tempel, en dan behooren we als één geheel te beschouwen, wat Gods Geest ons dienaangaande heeft neergeschreven in de boeken *Exodus*, *Koningen*, *Kronieken* en *Ezechiël*.

(Wordt vervolgd.)

D. R.

De groote witte troon.

Dit onderwerp is buitengewoon ernstig en we wenschen onzen geliefden lezers met aandrang te vragen zich met den Bijbel in de hand neer te zetten, als in de tegenwoordigheid Gods, en zorgvuldig Openbaring 20 te overdenken.

Gelijk we uit de Heilige Schrift zagen, kan de Heere Jezus elk oogenblik wederkomen voor de Zijnen. Ja, Zijn stem kan zelfs dezen nacht worden vernomen. Zijn eigen gezegende getuigenis aan het slot van Gods Woord is: „Ja, Ik kom haastelijk. Amen.” (Openb. 22 : 20.) In een punt des tijds, in een oogwenk kunnen we opgeroepen worden om onzen terugkeerenden Heiland in de lucht te ontmoeten. Dan zal Hij ons in het huis des Vaders opnemen, waar wij ons *thuis* zullen gevoelen met hem in de heerlijkheid. Een korte tijd zal dan verlopen, waarin de heiligen *in den hemel* zullen worden geopenbaard voor den rechterstoel van Christus, en gedurende welken tijd *op de aarde* de oordeelen zullen plaats hebben, die we vermeld vinden in het boek der Openbaring van af hfdst. 6 tot 19. Dan zal de hemel weder geopend worden en de Heer, gevolgd en vergezeld door al Zijn heiligen, zal dan nog eens verschijnen. Hij zal komen *met* Zijn heiligen op de aarde en zal het oordeel brengen over allen,

die dan op aarde leven en zich tegen Hem verzetten.

In dien tijd zullen ook de levende volken geoordeeld worden, volgens Mattheus 25 : 31 enz. Alle ongerechtigheid zal dan uitgeroeid, elke vijand vernietigd en alle dingen onderworpen worden aan Hem. De tijd Zijner regeering duurt 1000 jaar, vandaar de naam „1000-jarig rijk,” en in dezen tijd leven en heerschen de verheerlijkte heiligen met Hem. (Openb. 20 : 4.)

Tot op dat oogenblik is nog niet een van de dooden, die in hun zonden gestorven zijn, geoordeeld, nog niet een hunner is opgewekt. Klinkt dit vreemd? Laat de lezer dit bij uitstek plechtig en gewichtig hoofdstuk overwegen, onpartijdig en zonder zijn vooropgezette gedachten en in eenvoudige afhankelijkheid van de onderwijzing van Gods Geest.

Vers 4 noemt ons degenen, die deel hebben aan *de eerste opstanding*. Hoe heerlijk en gezegend is hun deel! „Zij leven en heerschen met Christus 1000 jaren.” Al dien tijd blijven

de overige dooden,

dat zijn zij, die in hun zonden gestorven zijn, in hun graven. Zij „worden niet levend, totdat de 1000 jaren voleindigd waren.” (vs. 5.) Hoe duister en somber is hun lot! We gevoelen, dat we niet beter kunnen doen, dan de woorden zelf aan te halen van de Schrift, waarin over peze dooden gesproken wordt:

„En ik zag een grooten witten troon, en Hem die daarop zat, voor Wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvloten, en geen plaats werd voor die gevonden. En ik zag de dooden, klein en groot, staande voor den troon, en er werden boeken geopend; en een ander boek werd geopend, 't welk dat des levens is. En de dooden werden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven was, naar hunne werken. En de zee gaf de dooden die in haar waren, en de dood en de hades *) gaven de dooden, die in hen waren; en zij werden geoordeeld, een iegelijk naar hunne werken. En de dood en de hades werden geworpen in den poel des vuurs; dit is de tweede dood, de poel des vuurs. En indien iemand niet gevonden werd geschreven in het boek des levens, die werd geworpen in den poel des vuurs.” (Openb. 20 : 11—15.)

Op enkele allerbelangrijkste punten in dit laatste oordeel wenschen we de aandacht der lezers te vestigen.

In de eerste plaats komt Christus hier in het geheel niet op aarde. We lezen immers: „voor Wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvloten en geen plaats werd voor die gevonden.” Hoe verschillend van Mattheus 25 : 31, 32: „Maar wanneer de Zoon des menschen komen zal in zijne heerlijkheid en al de engeien met Hem,

*) Plaats, waar de zielen der menschen na den dood heengaan.

dan zal Hij zitten op den troon Zijner heerlijkheid; en voor Hem zullen alle volken vergaderd worden, en Hij zal ze van elkander scheiden..” Hier komt de Heer dus op de aarde!

Voorts worden voor den grooten witten troon **alleen de dooden geoordeeld.**

Wederom een punt van verschil met Mattheus 25. Daar worden alleen de levenden geoordeeld. O, welk een ijzingwekkende menigte zal dat zijn! Zij komen uit hun graven. Daar op den troon zit de Rechter! Voor den Rechtër staan die vele dooden, opgewekt. Een schuldig geweten binnen in hen klaagt hen luide aan. De door hen zoo beminde aarde, het tooneel van al hun vermakingen en zonden, het tooneel ook van hun verwerping van den Heiland, hun zoo menigmaal gepredikt, is weggevloden, en reeds staan ze in een eindelooze eeuwigheid en — verloren! Zeg mij, lezer, is dit úw toekomst? Wilt gij ze niet ontvlieden?

„Geloof in den Heere Jezus Christus en gij zult behouden worden.” (Hand. 16 : 31.)

„En de boeken werden geopend!”

Welk een register!

Elke gedachte, elk woord, elke daad van een misbruikt leven zal dan in het licht komen, in het licht dier verblindende heerlijkheid.

„En de dooden werden geoordeeld naar hunne werken.”

Hoe verschillend van den Rechterstoel van Christus, waar de verlostten zullen verschijnen om *loon te ontvangen* of *verlies te lijden*, al naar hun werken geweest zijn. Hier voor den witten troon worden de dooden *geoordeeld* naar hunne werken; en indien schrijver en lezers van deze bladzijden werden geoordeeld naar hun werken, wij zouden *stellig en zeker* geworpen worden in den poel des vuurs. Indien de zaligheid van den meest toegewijden Christen, die ooit geleefd heeft, zou afhangen van zijn werken, dan moest hij onvermijdelijk verloren gaan. Want wiens leven zou het onderzoek van Zijn alles doordringend oog doorstaan? „Ga niet in het gericht met Uwen knecht; want niemand, die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.” (Ps. 143 : 2.)

Het is van het grootste gewicht op te merken dat nergens gezegd wordt, dat de geloovige naar zijn werken *geoordeeld* wordt. *Zijn werken worden geoordeeld, maar zijn persoon niet*, en naar die werken ontvangt hij loon. Maar voor den grooten witten Troon worden de in hun zonden gestorvenen zelf geoordeeld naar hun werken. En wat is het resultaat? „Indien iemand niet gevonden werd geschreven in het boek des levens, die werd geworpen in den poel des vuurs.” (vs. 15.)

Geliefde lezer, indien gij misschien nog niet behouden zijt, o, dan bidden wij u: den toekommenden toorn te ontvlieden. Vlied tot den Heere

Jezus! ga tot Hem, zooals gij zijt! ga *nu* tot Hem. Gij hebt geen tijd te verliezen, *nu* is de dag der zaligheid. Jezus, de Zoon van God, die verworpen en gekruisigd werd door deze wereld, zit nu aan de rechterhand Gods. Hij is daar, als een bewijs, dat Zijn werk volbracht en volmaakt is, en dat God daardoor voldaan is. „Deze, één slachtoffer voor de zonden geofferd hebbende, heeft Zich voor altijd gezet aan de rechterhand Gods.” (Hebr. 10 : 12.) Alle oordeel is in Zijn hand gesteld. „De Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel aan den Zoon gegeven; . . . en heeft Hem macht gegeven om ook gericht te houden, omdat Hij des menschen Zoon is.” (Joh. 5 : 22—27.) Iedere knie zal voor Hem zich buigen; iedere tong zal belijden, dat Jezus Christus Heer is.

Lezer, deedt gij het reeds? Zoo niet, doe het dan nu en gij wordt behouden; wacht gij tot den dag des oordeels, dan zijt gij voor eeuwig verloren.

We wenschen deze regelen met allen ernst aan de biddende overdenking onzer lezers op te dragen en wij vertrouwen dat zij, gelijk de mannen van Beréa van weleer, het Woord zullen ontvangen met alle toegenegenheid des harten, onderzoekende de Schriften dagelijks, of deze dingen alzoo zijn.” (Hand. 17 : 11.)

Dr. A. H. BURTON.

Beschouwingen over het boek Daniël

door Dr. A. H. BURTON.

(Vervolg van bladz. 43.)

De droom van Nebukadnezar.

(Dan. 2 : 1—14.)

Het laatste vers van Daniël 1 is een bewijs voor het inleidend karakter van het eerste hoofdstuk van het boek.

„En Daniël bleef tot het eerste jaar van den koning Kores toe.”

Dit beteekent niet, dat hij in dat jaar stierf, want hoofdstuk 6 : 29 deelt ons mee, dat „hij voorspoed had in het koninkrijk van Kores, den Perziaan,” terwijl we lezen in hoofdstuk 10 : 1 wat Daniël geopenbaard werd in het derde jaar van Kores, den koning van Perzië.” Maar hij leefde tot de invoering van het eerste der drie groote rijken, die op Babylon zouden volgen, hetgeen in een profetisch gezicht hem door God te zien gegeven was. Niet alleen dit, doch God gaf hem getuige te zijn, eenerzijds van de vervulling Zijns woords, gesproken door Jeremia aangaande de ballingschap van 70 jaren te Babel (zie Jer. 25 : 11), en anderzijds de gelijke ver-

vulling van dat zelfde woord, dat de terugkeer naar Jeruzalem aan het eind der 70 jaren voorspelde. (Jer. 25 : 12; 29 : 10.) Wat God waarschuwend aankondigt als gericht, zal Hij onfeilbaar zeker doen komen, maar ook vervult Hij gelijkerwijs in genade, wat Hij belooft. „God is geen man, dat Hij liegen zou, noch eens menschen kind, dat het Hem berouwen zou! Zou Hij het zeggen, en niet doen? of spreken, en niet bestendig maken?” (Num. 23 : 19.) O, dat men acht sloeg op deze ernstige, doch tevens bemoedigende waarheid.

Met het tweede hoofdstuk begint het zuiver profetische deel van het boek, en dit is, gelijk wij zien zullen, in 2 deelen verdeeld van bijna gelijke lengte. Het eerste, tot het eind van hoofdstuk 6, houdt zich voornamelijk bezig met de beschrijving van het gedrag en de karakters van de groote Heidensche machten, terwijl het tweede gedeelte van af hoofdstuk 7 tot het einde, in bijzonderheden treedt betreffende deze zelfde machten, hetgeen zich meer bepaaldelijk aansluit aan den toestand van het Joodsche overblijfsel in de laatste dagen.

Hierom zijn dan ook de droomen en gezichten in dit eerste gedeelte niet droomen en gezichten van Daniël, hoewel hij alleen bekwaam was ze uit te leggen. God zelf richt zich tot het geweten van Nebukadnezar, door hem te laten vernemen,

wat niet alleen Babel, maar ook de drie daarop volgende rijken zou overkomen, totdat, in de laatste dagen, alle macht en heerlijkheid zou worden neergelegd voor Hem, Wiens koninkrijk nimmer zou „verstoord” worden. Als God opstaat om te oordeelen, gelijk Hij volgens de Schriften gewis doen zal, alle groote wereldmachten, hetzij politieke, hetzij maatschappelijke, hetzij godsdienstige, dan zorgt Hij eerst breedvoerig gewaarschuwd te hebben, opdat de mensh zonder verontschuldiging zij. Laat de wereld zich in acht nemen wat de tijd betreft, voor de oordeelen komen! Laat de Christen, die de profetische Schriften leest, zich naar hart en leven gescheiden houden van de wereld, die haar verdoemenis tegemoet snelt! Op die wijze alleen zal hij bekwaam zijn licht voor Christus te verspreiden te midden van de steeds toenemende duisternis dezer laatste dagen. Lot was niemand in Sodom tot hulp. Hij had zich te veel ingewikkeld in al de belangen van Sodom. Geloo-vige lezer, moge ééne gewichtige les door ons geleerd worden bij het onderzoek van dit gedeelte van Gods Woord, n.l. ons zelve onbesmet te bewaren van de wereld!

Indien Daniël niet in zijn hart had voorgenomen een heilige afzondering te bewaren voor God van al de verfoeiselen van Babel, dan zou hij nimmer verkoren zijn om het voertuig te zijn

van de mededeeling van zulke machtige openbaringen. Evenzoo zal geen wereldsgezind Christen ooit recht verstaan dit of eenig ander deel der profetische Schriften. Of met de woorden van een ander: „Het persoonlijk gedrag van Daniël is de grondslag van en de inleiding tot de openbaring van het geheele boek.” Zoo is het ook met ons. Afzondering van de wereld, een besliste weigering om deel te hebben aan datgene, wat de wereld aanbiedt, brengt ons in een toestand om die mededeelingen te ontvangen van God, die wij, terwijl haar volheid bevat is in het geschreven Woord, nimmer ontvangen, dan door de onmiddellijke onderwijzing Gods, wat ook het werktuig moge zijn, waarvan God gebruik maakt, om ons zulke mededeelingen te doen.

Maar God heeft niet alleen woorden van waarschuwing voor de wereld, haar wijzende op hetgeen een einde maakt aan alle dingen, die in de oogen der menschen zoo rechtvaardig en veelbelovend schijnen. Hij heeft ook woorden van bemoediging voor Zijn volk, hoewel Hij, voor een tijd, gedwongen was „een gruwel te hebben aan Zijn erfdeel en ze in de hand der Heidenen over te geven.” (Ps. 106 : 40 en 41.) Daarom vinden we in de tweede helft van het boek gezichten, die Daniël zelf ontving, en die voornamelijk zijn eigen volk betroffen. Het ware karak-

ter van de groote heidensche machten wordt hoogst indrukwekkend geschetst; hun vijandschap jegens God en Zijn volk in de laatste dagen — dagen, die nu nog toekomstig zijn — wordt duidelijk voorgesteld, en het oordeel, dat komen zal over de toekomstige vertegenwoordigers van de twee laatste groote rijken wordt merkwaardig tot in bijzonderheden beschreven, want deze twee laatste rijken zijn het, die meer onmiddellijk betrokken zijn in de geschiedenis van het Joodsche volk in de laatste dagen.

In verband met deze tweevoudige verdeling van het boek is het van belang op te merken, dat de taal, die gebezigd is in de eerste helft, verschilt van die, waarin het tweede gedeelte geschreven is. Van af hoofdst. 2:4 tot hoofdst. 7:28 is het oorspronkelijke geschreven in het Syrisch of Chaldeeusch, terwijl van hoofdst. 8:1 tot aan het einde, het boek in het Hebreeusch is geschreven. Dit is uiterst merkwaardig en toch ook weer zeer natuurlijk. Syrisch was de taal, waarmede de Babyioniërs vertrouwd waren, en wijl de mededeelingen uit dit gedeelte van het boek in hoofdzaak hen aangaan, gaf God ze in de taal, die gangbaar onder hen was; terwijl het Hebreeusch van het tweede gedeelte daarentegen daar juist past, als we ons herinneren, dat de gezichten, die beschreven worden, voornamelijk betrekking hadden op de Joden.

Hoe volmaakt zijn alle wegen Gods!

Nebukadnezar „droomde een droom.” God was bezig hem bekend te maken „wat er geschieden zal in het laatste der dagen.” Hij doet eveneens de waarheid tot hem doordringen, dat alle menschelijke wijsheid uitermate zwak is. De droom week van hem en al de wijzen van Babel werden geroepen om hem den droom en zijn uitlegging bekend te maken, doch zij staan hulpeloos en verslagen tegenover den onredelijken eisch van den wreeden en woedenden despoot.

„Er is geen mensch op den aardbodem, die des konings woord zou kunnen te kennen geven” (vs. 10), zoo spreken zij terecht, maar Daniëls God was „in den hemel” (vs. 28). En die God, die „de wijzen van Babel achterwaarts had doen keeren” en „hunne wetenschap had verdwaasd,” „bevestigde het woord Zijns knechts” en „volbracht de raad Zijner boden.” (Jes. 44 : 25, 26.)

Want hoezeer Israëel als volk ook gefaald had, God bleef trouw aan Zijn Woord: „Die Mij eeren, zal Ik eeren.” (1 Sam. 2 : 30.) Indien Israëel om zijn ontrouw in ballingschap naar Babel gevoerd was, een getrouwe Daniël zal door den Heere geëerd worden in het land dier ballingschap. Want hoe laag ook het volk Gods moge zinken, *niets* verandert Gods *liefde* tot hen. Mocht misschien de heidensche koning hebben gemeend dat God, waar Hij had toegelaten Israëel

in gevangenschap te voeren, daarom ook had opgehouden hen lief te hebben, reeds geheel aan het begin geeft God hem de les te leeren, dat „de verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vreezen.” (Ps. 25 : 14.) Of, gelijk iemand opmerkte: „Hun overweldiger moest leeren, dat, na alles wat geschied was, de *gedachte*, — het *hart* van God zich bezighield met de arme gevangenen. De *macht* van God mocht voor een tijd bij de Heidenen wezen, de *toegenegenheden* Gods en Zijn *verborgenheid* waren bij de Zijnen, zelfs in den tijd hunner vernedering.”

* * *

De verborgenheid geopenbaard.

(Dan. 2 : 14—26.)

„Men zocht ook Daniël en zijne metgezellen, om gedood te worden.” (hoofdst. 2 : 13.)

Het kan hun hebben toegeschenen, alsof hun God hen verlaten had, en dat hun pad gemakkelijker en veiliger zou geweest zijn, indien zij niet zulk een beslist standpunt hadden ingenomen voor God. Juist hun getrouwheid had hen aan grooter gevaar blootgesteld dan anderen van hun medegevangenen. (Zie hoofdst. 1 : 17—20.)

Doch Daniël was niet slechts trouw aan God en Zijn Woord in den kwaden dag, hij had ge-

loof in God. Hij wist, dat de kennis en wetenschap, die hij bezat, niet slechts het gevolg was van menselijke wijsheid, doch dat ze kwam van „een God in den hemel, die weet, wat in het duister is, want het licht woont bij Hem.” (22.) En geloof wekt altijd *vertrouwen*. „Daniël ging in en verzocht den koning, dat hij hem een bestemden tijd wilde geven, dat hij den koning de uitlegging te kennen gawe.” Hij drukt niet den minsten twijfel uit, doch in de zekerheid van Gods gunst treedt hij kalm doch kloekmoedig den woedenden monarch tegemoet, gelijk hij later den leeuwenkuil trotseert.

Evenwel, het vertrouwen des geloofs is vertrouwen niet in menschen, hoe wijs ook, maar in God; en zulk vertrouwen spreekt zich immer uit in *afhankelijkheid van God in het gebed*. „Daniël ging naar zijn huis” (17), doch niet alleen, want hij zocht zijn drie metgezellen, opdat zij zich met hem vereenigden om „van den God des hemels barmhartigheden te verzoeken over deze verborgenheid.”

God hoorde en God antwoordde. „Toen werd aan Daniël in een nachtgezicht de verborgenheid geopenbaard,” en het gebed is veranderd in een dankzegging. „Toen loofde Daniël den God des hemels.”

„De God des hemels.” Deze titel is kenmerkend in het boek Daniël. Hij hangt samen met

het reeds hiervoor genoemde feit, dat de profeet leefde in den tijd, dat *Lo-Ammi* (niet Mijn volk) op Israël geschreven stond. De glorierijke dagen waren voorbij, waarin God zich één maakte met Zijn volk, en voor hun overwinnende legerscharren uittrok als „de God der gansche aarde.” (Joz. 3:11, 13.) Het volk had zich in zijn afval tot de afgoden gewend en Jehova neemt de verwijderde plaats van „den God des hemels,” in. Doch in weerwil van al de ontrouw van het volk, antwoordt Hij, gelijk wij zagen, den enkelen getrouwe.

Het is schoon, de gesteldheid van Daniëls ziel op te merken. Als de verborgenheid geopenbaard is, gaat hij, inplaats van naar den koning te ijlen, rechtstreeks tot in Gods tegenwoordigheid en stort zijn hart uit in lof en dankzegging. Hij erkent Hem als Dengene, Wien alle macht toebehoort in het bestuur dezer wereld. „Hij zet de koningen af, en Hij bevestigt de koningen,” (vs. 21), doch niet alleen dit, „Hij geeft den wijzen wijsheid, en wetenschap dengenen, die verstand hebben.”

Een beginsel van onmetelijk gewicht is in deze laatste woorden vervat, en het voortdurend verkeerd aanhalen dezer woorden bewijst voldoende, hoe velen deze woorden niet recht vatten. Hoe dikwerf hooren we, dat God wetenschap geeft hun „die *geen* verstand hebben”. Hoewel dit in

zeker opzicht volmaakt waar is, zoo is het toch juist het tegenovergestelde van wat in Dan. 2 : 21 gezegd wordt. God kan genadig zijn in betrekking met onze onwetendheid, doch er is een onkunde, die het gevolg is van onwilligheid, om Zijn wil te doen. De waarheid Gods in de praktijk te betrachten, zal altijd lijden voor het vleesch meebrengen, en hierop zijn we niet immer voorbereid. Menigeen wenscht verstandelijk de Schrift te verstaan, die terugschrikt om er in te leven. Maar van dezen kunnen we ons verzekerd houden, dat Gods beginsel is: „Zoo iemand wil deszelfs wil *doen*, die zal van deze leer bekenen” (Joh. 7 : 17), en niet anders. En wederom: „Indien dan uw oog eenvoudig is, zoo zal uw geheele lichaam verlicht wezen.” (Matth. 6 : 22.) O, dat *eenvoudige* oog!

Waar groote behoefte aan bestaat onder het volk Gods in deze dagen, is de eer des Heeren te zoeken met een *onverdeeld* hart. Zoolang daar nog een voorbehoud is in de ziel, en onwil om praktisch den geopenbaarden wil van God te doen, zal er, en *kan* er geen toeneming zijn in de kennis der waarheid. Dit heeft betrekking zoowel op de profetieën als op elk ander gedeelte der Schrift, gelijk het gedeelte, dat voor ons ligt, ons klaarlijk toont. „Hij geeft *den wijzen wijsheid*,” niet den onwetenden; — „en wetenschap dengenen, die verstand hebben. Hij openbaart

diepe en verborgene dingen." Moge de Heer in het hart van den schrijver en van den lezer een diep verlangen te voorschijn roepen, om Zijn wil te doen, wat het ook koste!

Daniël wordt voor den koning gebracht en het is heerlijk de nederigheid op te merken, waarmee hij zich gedraagt. „Zijt gij machtig mij bekend te maken den droom?" vraagt de koning. „Er is een God in den hemel, die verborgenheden openbaart, die heeft den koning Nebukadnezar bekend gemaakt, wat er geschieden zal in het laatste der dagen," is Daniëls rustig antwoord. Daniël maakt met zijn kennis geen vertoon, maar verbergt zichzelf, teneinde God te verheerlijken voor de oogen van den Heidenschen monarch.

„Hij, die verborgenheden openbaart," zou in het nachtgezicht den loop van dit wereldrijk ontvouwen, en wel in het bijzonder in betrekking tot „het laatste der dagen." (28.) De trotsche Babylonische veroveraar, hoogmoedig op zijn vele overwinningen, wiens geest warrelde van de herhaalde zege, die zijn legerscharen hadden behaald, ziet in een droom de toekomst van de groote Heidensche machten nauwkeurig beschreven. God, een God, dien hij niet kende, sprak tot hem in een droom, in een nachtgezicht, niet alleen om hem te openbaren „wat geschieden zal," maar ook, „opdat hij de gedachten zijns harten zou weten." (vs. 30.)

Moge God, diezelfde God, zoo ook tot onze harten spreken! En moge Hij, door Zijn Geest, op onze gewetens de hoogst ernstige waarheden toepassen, die wij gereed staan om te onderzoeken! Mogen de heldere stralen van het licht, welke het God behaagd heeft ons te schenken in het profetische woord, in betrekking met de toekomst dezer arme wereld, zoo ons pad bestralen in deze donkere wereld, dat wij ons scheiden van het geheele systeem dezer tegenwoordige eeuw!

Zeker en snel gaat de wereld haar oordeel tegemoet. Moge ieder onzer zich den ernst dezer dingen meer en meer bewust zijn!

„Mijn Liefste is mijn.”

Welk een groote genade en heerlijke vreugde voor de ziel eens geloóvigen, wanneer Christus — de innig Geliefde — het Voorwerp der toegenegenheid des harten is! Wanneer het geloof kan zeggen: Christus is „mijn.”

„Mijn Liefste is mijn, en ik ben Zijne.”
 (Hoogl. 2 : 16.) — *Mijn*, op dit oogenblik; *mijn*, om mij te reinigen van mijne zonden; — *mijn*, om mij te bekleeden met de gerechtigheid Gods; — *mijn*, om woning te maken in mijn hart door Zijnen Geest; — *mijn*, gedurende mijn leven; — *mijn*, te midden van het bruisen der Jordaan; — *mijn*, in de hemelsche heerlijkheid! Ja, nog meer, nog veel meer! *Mijn*, op wien ik mijn oog vestig, met Wien ik mag spreken; — *mijn*, die voor mij zorgt en elke last mij helpt dragen; die mij ondersteunt, om het pad van mijn pelgrimstocht te voleinden, en Wien ik uit de hemelen verwacht, om mij eeuwig *met* en *bij Hem* te doen zijn in de vele woningen van het Vaderhuis!

O, mijne ziel is dit alles ook úw deel?

A. M.

Des Christens zaal'ge hoop.

DE BRUIGOM KOMT!

O, gaat Hem vroolijk tegen!

Staat op, bereidt uw lamp;

De nacht is dra voorbij.

Uw Jezus komt met vollen, rijken zegen!

't Geroep ter middernacht

Bereikte ook u en mij.

* * *

DE BRUIGOM KOMT!

Reeds helder licht de morgen.

Waakt op! De dag breekt aan

Met vreugdevollen schijn.

Niet lang meer, en dan wijken alle zorgen;

In 't Vaderhuis kent men

Geen wee, geen smart, geen pijn.

* * *

DE BRUIGOM KOMT!

Omgordt nu uwe lenden!

Loopt met volharding toch

Het ruwe, smalle pad!

De strijd is kort — de rust is zonder ende;

En ongestoorde vreugd

Is in de hemelstad!

* * *

DE BRUIGOM KOMT!

Met luide jubelklanken

Haalt Hij Zijn Bruid naar Huis.—

De Bruiloft is bereid;

Wat zalig heil! als wij Hem zullen danken;

Hem zien gelijk Hij is,

In Zijne heerlijkheid!

* * *

DE BRUIGOM KOMT!

Ja, Hij zal spoedig komen!

Waak op, o zaal'ge Bruid!

Dra schijnt de Morgenster.

Waak op, waak op! gij moogt niet langer droomen.

Sta op, en neem uw lamp!

Uw Bruigom is niet ver.

* * *

DE BRUIGOM KOMT!

Wat zaal'ge, blijde stonde!

Wie 't hoort, die zegge: „kom!”

O, Broeders! jubelt nu!

Dat luid weerklinke uit aller hart en monden:

„JA KOM, O DIERB'RE HEER!

WIJ ALLEN WACHTEN U!”

* * *

Israël, Gods volk.

(Vervolg van bladz. 75.)

De Eeredienst.

„Zie dan toe, dat gij het maakt naar hun voorbeeld, hetwelk u op den berg getoond is.” (Exod. 25 : 40; Hand. 7 : 44.)

Deze woorden bewijzen duidelijk, dat de tabernakel gebouwd is naar een bestek, door Jehova aan Mozes ter hand gesteld. God was de Ontwerper van het heiligdom; van menschenhanden wilde Hij zich evenwel bedienen bij de oprichting er van.

Evenals van den tabernakel wordt ons ook van den tempel, door Salomo gebouwd, gezegd, dat door God de teekening ontworpen en David ter hand gesteld is. We lezen nl. in 1 Kron. 28 : 11 en 12: „*En David gaf zijnen zoon Salomo een voorbeeld van het voorhuis, met zijne behuizingen, en zijne schatkameren, en zijne opperzalen, en zijne binnenkameren, en van het huis des verzoendeksels; en een voorbeeld van alles, wat bij hem door den Geest was*” Het was David van de hand des Heeren bij geschrift te verstaan gegeven (vs. 19). En wederom kunnen we hetzelfde opmerken aangaande den tempel, die in het toekomstig vrederijk zal opgericht

worden. Door den profeet Ezechiël houdt God den huize Israëls voor, alles, wat Hij den profeet toont, met de woorden: „*Menschenkind! zie met uwe oogen, en hoor met uwe ooren, en zet uw hart op alles, wat Ik u zal doen zien: want, opdat ik u zou doen zien, zijt gij herwaarts gebracht, verkondig daarna den huize Israëls alles, wat gij ziet*” (Ezech. 40 : 4). Alles, wat Ezechiël zag en Israël toonde, moet reeds als een getuigenis Gods tot hun hart en geweten spreken. Alles, waarvan sprake is in de hoofdstukken 40—48 van Ezechiël is nog *toekomstig*, maar hoe duidelijk toonen deze dingen, dat God Zijn volk niet vergeet. Welk een verantwoordelijkheid sluit zulk een genade voor het volk Israëls in!

Tabernakel en tempel zijn dus Gods ontwerp. De geheele inrichting is een sprake Gods. Elke afmeting heeft ons iets te zeggen. Wat met Gods eeredienst in betrekking staat, is door God zelf geregeld. Hij kan dat niet aan den mensch overlaten. Dit is een hoogst belangrijk beginsel, ook voor onzen tijd. Bedenken we slechts, dat alles, wat door den mensch toegevoegd wordt aan Gods voorschriften betreffende den eeredienst, dezen slechts bederven kan. Aan Zijn instellingen en verordeningen moeten wij altijd genoeg hebben.

Bij tabernakel zoowel als tempel vinden wij een *voorhof* en een *heilige*. Het heilige wederom verdeeld in *het heilige* en *het heilige der heiligen*.

De voorhof was bij den tabernakel 100 ellen lang en 50 ellen breed, terwijl bij Salomo's tempel gesproken wordt van meer dan één voorhof, nl. van *den buitensten voorhof* of *grooten voorhof*, welke vóór het huis des Heeren was (2 Kron. 7 : 7, 1 Kon. 7 : 12); en voorts van *den binnensten voorhof* (1 Kon. 6 : 36). In den grooten voorhof stond *het koperen brandofferaltaar*, gelijk dat ook werd gevonden in den voorhof des tabernakels. Verder vinden we in dezen *het koperen waschvat*, terwijl we in den grooten voorhof des tempels *de koperen zee* en nog *10 koperen waschvaten* aantreffen.

Alzoo, wat den voorhof betreft, geldt èn bij den tabernakel èn bij den tempel hetzelfde beginsel: **verzoening** en **reiniging**. Bij den tempel is alles grooter, maar we ontmoeten dezelfde gedachte.

Ook bij Ezechiël is sprake van een voorhof. Daar worden ons *drie* voorhoven genoemd: *buitenste voorhof*; *binnenvoorhof*; *binnenste voorhof*. (Ezech. 40 : 20, 28, 44.) Ook wordt ons daar gesproken van het *koperen brandofferaltaar* (43 : 13—27), doch niets vinden we vermeld van de koperen zee of waschvaten.

Indien het mogelijk zou zijn voor de priesters in den tabernakel en tempel van Salomo om in het heilige te dienen, dan moest het altaar daar eerst zijn tot verzoening, en het waschvat tot reiniging. Zonder verzoening en reiniging is het

niet mogelijk één schrede tot God te naderen! Van beide vinden we ook in Ezechiël de voorschriften. Daar wordt ons de instelling van het altaar gegeven, en daar lezen we uitdrukkelijk: *al-zoo zult gij het ontzondigen en het verzoenen; zeven dagen zullen zij het altaar verzoenen, en het reinigen.* En bovendien, als „de heerlijkheid des Heeren in het huis kwam, door den weg der poort, die in den weg naar het oosten zag, en ziet, de heerlijkheid des Heeren het huis vervuld had,” hoorde Ezechiël een stem zeggende: „*Menschenkind! dit is de plaats Mijns troons, en de plaats der zolen Mijner voeten, alwaar Ik wonen zal in het midden der kinderen Israëls, in eeuwigheid; en die van het huis Israëls zullen Mijnen heiligen naam niet meer verontreinigen, zij, noch hun koningen, met hunne hoererij*” (Ezech. 43 : 4—10).

Ook hier dus weder verzoening en reiniging! Dit zegt ons, dat het niet mogelijk is, ook *nu* niet, God te dienen op een Hem welbehaaglijke wijze, wanneer men niet in het bloed van Christus verzoening gevonden heeft en door dat bloed volmaakt gereinigd is!

Het Heilige was de plaats, waar de priesters den dienst pleegden. Waar zij den *kandelaar* toerichtten, de *tafelen* dienden, het reukoffer aanstaken op *het gouden reukaltaar*.

Het Heilige was 20 el lang en 10 el breed.

Het was uit den voorhof toegankelijk door een gordijn of voorhangsel van fijn getweernd linnen met hemelsblauw, purper en scharlaken. Van uit het Oosten trad men het Heilige binnen.

Bij den tempel van Salomo vinden we bij de tref-fendste overeenkomst eenige merkwaardige verschillen. De lengte van het Heilige was *40 el* en de breedte *20 el*, alzoo het dubbele van dat des tabernakels. Daarin stond niet 1 kandelaar, niet 1 tafel, doch 10 kandelaren en 10 tafelen vonden er plaats, terwijl we er ook weder het gouden reukaltaar aantreffen. Dus ook hier ruimer afmetingen en meerdere kandelaren en tafelen. Maar het beginsel is hetzelfde. Wat echter van belang is op te merken, is, dat de toegang zoo grootsch is. Hier was de toegang ook van het Oosten, maar door *het voorhuis*. Dit voorhuis was *20 el* lang, naar de breedte van het Heilige, had als breedte *10 el*, terwijl zijn hoogte *120 el* bedroeg. (Het Heilige was *30 el* hoog.) Dit voorhuis was geheel met louter goud overtrokken. Vóór dit voorhuis of de portiek van het Heilige, trokken een tweetal pilaren, die een hoogte van *18 el* hadden, allereerst de aandacht. De namen dezer zuilen zijn van diepe beteekenis. **Jachin** wil zeggen: „Hij zal bevestigen;” **Boaz** beduidt: „in Hem is kracht.” Beide zeggen ons, wie Jehova is voor Zijn volk, en wat Hij ten behoeve en tot zegen van dat volk doen zal.

Komen we nu tot het allergewichtigste deel van het heiligdom, n. l. tot het *Heilige der Heiligen*.

Bij den tabernakel, zoowel als bij den tempel, was dit een volmaakt vierkant; bij de woning Gods in de woestijn waren de afmetingen *10 el*, doch bij het huis door Salomo' gebouwd bedroegen ze *20 el*. De toegang tot het Heilige der Heiligen was bij beide afgesloten. Slechts éénmaal per jaar mocht de Hoogepriester ingaan, op den grooten verzoendag (Lev. 16). Die toegang was „een *voorhang* van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn getweerd linnen van het allerkunstelijkste werk, gehangen aan vier pilaren van sittimhout, met goud overtogen, hunne haken van goud, staande op vier zilveren voeten.” (Exod. 36 : 36.)

Bij Salomo's tempel was evenzeer de weg tot het binnenst heiligdom gesloten. Daar wordt het Heilige der Heiligen de *Aanspraakplaats* genoemd. „En de aanspraakplaats bereidde hij inwaarts in het huis, om de Ark des Verbonds des Heeren daar te zetten” (1 Kon. 6 : 19). Deze aanspraakplaats nu, *20 el* in het kubiek, „overtogen met gesloten goud,” werd van het Heilige gescheiden door een *voorhang*, met goud overtogen,” (1 Kon. 6 : 20, 21); terwijl we in vers 31 van het zooveen genoemd hoofdstuk lezen, dat Salomo aan den ingang der aanspraakplaats *deuren* (maakte) van olieachtig hout; de bovendorpel met de posten

het vijfde deel des wands, . . . met goud overtogen.”

Letten we nu evenwel op een merkwaardig verschil. Allereerst willen we opmerken, dat de Arke des Verbonds met de cherubijnen der heerlijkheid, starende op het verzoendeksel, waaronder de wet, het teeken des verbonds, in tabernakel en tempel in het Heilige der Heiligen een plaats vond. Maar wat we bij den tabernakel niet vinden, doch wel bij den tempel, zijn de cherubs, die met uitgespreide vleugelen, welke de twee wanden en ook het uiterste van elkander raken, het allerheiligste vullen. Deze zien niet op de arke. Ze zien over de ark heen naar de zijde van het huis. „Zij stonden op hunne voeten, en hunne aangezichten waren huiswaarts.” (2 Kron. 3 : 13.) Dit is van groote beteekenis. De cherubijnen, „uitgaande uit de beide einden des verzoendeksels,” met „de aangezichten naar het verzoendeksel,” (Exod. 25 : 18—20) zien de wet, en tusschen de wet en hun allesdoordringend oog, het bloed der verzoening (Lev. 16); maar deze cherubijnen zien naar buiten, naar de zijde van het huis, dus in de richting van den voorhang en het Heilige. Dit is wonderbaar heerlijk! De zegeningen Gods zullen in volkomen overeenstemming met Zijn heiligheid en gerechtigheid, ja op grond eener volmaakte verzoening uit het heiligdom niet alleen het volk Israëls, maar straks ook allen volken toevloeien. Salomo's tempel doet ons denken

aan het vrederijk van Christus, en dan zal God Zijn blik richten naar de wereld en met zegeningen de volken bezoeken, in overeenstemming met de gerechtigheid, die dan heerschen zal. Van uit het Heiligdom gaan de heerlijke wateren des levens, die genezing aanbrengen. (Ezech. 47.)

Staan we nog een oogenblik vergelijkenderwijze stil bij den priesterdienst.

Zoowel in de *woestijn* als in het *land* (in Salomo's dagen en ook in het 1000-jarig vrederijk) is het huis van *Aäron* uit den stam van Levi geroepen om voor het volk tot God te naderen, zoowel met schuld- en zond-, als met dankoffers.

De kinderen Amrams waren Aäron en Mozes. *Aäron nu werd afgezonderd*, dat hij heiligde de *allerheiligste* dingen, *hij en zijne zonen, tot in eeuwigheid*, om te rooken voor het aangezicht des Heeren, om Hem te dienen, en om in Zijnen naam tot in eeuwigheid te zegenen. (1 Kron. 23:13.) Lees ook Hebr. 8:3; Num. 3:3—10). In de kleeding der priesters is geen wijziging gebracht, ook niet in de wijze waarop zij den dienst plegen zouden. Wel is er verandering in woonplaats dergenen, die tot de uitoefening van het priesterschap waren geroepen.

In Mozes' dagen woonden de priesters in de tenten, welke in de onmiddellijke nabijheid van het heiligdom waren opgericht. We lezen in Num. 1:50: „Maar gij, stel de Levieten over den taber-

nakel der getuigenis, . . . zij zullen zich rondom den tabernakel legeren;" en in vers 53: „Maar de Levieten zullen *zich legeren rondom den tabernakel der getuigenis*, opdat geene verbolgenheid over de vergadering der kinderen Israëls zij; daarom zullen de Levieten de wacht van den tabernakel der getuigenis waarnemen."

De Kohathieten waren zuidelijk gelegerd, de Gersonieten westelijk, de Merarieten noordelijk. (Num. 3 : 23, 29, 35.) (*)

In „des Heeren land," als de tempel opgericht is, wonen de priesters in de 48 priestersteden, (Num. 35 : 1—8; Joz. 21 : 41), hun reeds in Jozua's dagen naar het woord van Mozes, den profeet des Heeren, toegezegd. Zij woonden derhalve verspreid onder de kinderen Israëls, naar het woord van Jakob, stervende zijn zonen Simeon en Levi toegesproken. (Gen. 49 : 7.)

Na de scheuring des rijks in Rehabeams dagen verlieten die priesters, die steden bewoonden in het rijk van Jerobeam, benevens de Levieten, hun woningen om zich naar Juda en Jeruzalem te begeben. We lezen in 2 Kron. 11 : 13—15: „Daartoe de Priesteren en de Levieten, die in het gansche Israël waren, stelden zich bij hem (Rehabeam) *uit alle hunne landpalen*; want de Levieten verlieten hunne voorsteden en hunne bezitting, en kwamen in Juda en Jeruzalem; want Jerobeam en zijne zonen

(*) Zie bijlage bij No. 3 van „De Morgenster."

hadden ze verstooten van het Priesterdom den Heere te mogen bedienen.”

Volgens Ezechiëls profetie zal in het 1000-jarig rijk een vaste woonplaats aan de Priesters en de Levieten worden geschonken. Zij zullen rondom den tempel een gedeelte van het land bewonen. De afmetingen er van worden aangegeven in Ezech. 45. Daaraan sluit zich aan het stuk lands den Levieten geschonken, zoodat het Heiligdom met de dienaars van het Huis des Heeren het centrum vormt van het volk.

Het geslacht Aärons blijft het Heiligdom dienen. Van Eleazar was het hoogepriesterschap overgegaan op het huis van Ithamar, en wel in de dagen van Samuël, doch het keerde met Zadok weer terug op het huis van Eleazar tot op de wegvoering naar Babel. In Ezechiël 44 wordt geprofeteerd, dat Jehova het huis van Zadok tot zich zal doen naderen „om Hem het vette en het bloed te offeren en tot Zijn tafel te naderen” (vs. 15, 16). Hun inkomst zal zijn: het spijsoffer, en het zondoffer, en het schuldoffer; al het verbannene in Israël; de eerstelingen van alle eerste vruchten en de eerstelingen van het deeg, alle hefoffer” (vs. 28—30). Derhalve een zevendvoudige inkomst met de gezegende toezegging: „Ik, (Jehova) ben hunne erfenis; Ik ben hunne bezitting.” (Ezech. 44 : 28—30.)

(Wordt vervolgd.)

D. R.

Beschouwingen over het boek Daniël

door Dr. A. H. BURTON.

(Vervolg van bladz. 93.)

Het groote beeld.

(Dan. 2 : 31—46).

Gij, o koning! zaagt, en ziet, er was een groot „beeld.” Het behaagde God, den Heidenschen koning een beeld van de toekomst te geven. Geen wonder, dat zijn geest verslagen, en zijn slaap in hem gebroken werd, toen hij zag dat groote beeld, welks „glans uitnemend was, en zijn gedaante schrikkelijk.”

Geen menschelijke macht kon den vergeten droom terugroepen; geen menschelijke wijsheid was in staat hem te verklaren. Maar de God des hemels schetste voor den verbaasden en verschrikten koning den geheelen loop van „de tijden der volken,” waarop onze Heer zinspeelt in Lukas 21 : 24.

Weinigen, die ernstige aandacht hebben geschonken aan de studie van het onderwerp, hebben eenige moeilijkheid om te verstaan, waarop de verschillende deelen van het groote beeld betrekking hebben. De uitleg, door Daniël gegeven, neemt alle moeilijkheid weg, wat betreft het hoofd

van goud. „Gij, o koning! — zoo richt hij zich tot Nebukadnezar, den koning van Babel — zijt dat gouden hoofd” (vs. 38). We zullen zien, dat de Schrift, terwijl buiten allen twijfel als het eerste groote rijk van de „tijden der volken” Babel wordt aangewezen, even duidelijk maakt, welke de andere zijn, die volgen. Er zijn er vier in het geheel. Het eerste is *Babel*. Niet, als zouden er voor dien tijd geen andere groote en machtige rijken geweest zijn. Denken we maar aan Egypte en Assyrië. Doch deze ontvangen geen plaats in het plan van Daniëls profetie. Als we verder komen in onze beschouwing van het boek, zullen we zien, dat er twee groote klassen van profeten zijn in het Oude Testament; ten eerste die, welke, gelijk Jesaja, zich rechtstreeks wenden tot de Joodsche natie, als deze nog door God wordt erkend; ten anderen die, welke, gelijk Daniël, tot hun dienst als profetie geroepen worden, als het volk uitwendig niet erkend wordt. In de profetieën van eerstgenoemden zullen we meer vinden over Assyrië; bij de laatstgenoemden meer omtrent Babel en de Heidensche machten, die op Babel volgden. De Assyriër is de vijand van Israëel, wanneer het nog door God erkend wordt in zijn eigen land; en ofschoon het groote Assyrische rijk sinds lang voorbijgegaan is, openbaart de profetie duidelijk, dat Assyrië weder levend worden zal in de laatste groote verwickelingen voor de oprichting van dat koninkrijk van Christus,

dat „in alle eeuwigheid bestaan zal.” Israël zal hersteld worden in zijn eigen land; zij zullen wederom door God erkend worden als Zijn volk (zie Hosea 1 en 2), en in die dagen zal Assyrië nog weder te voorschijn treden als hun tegenstander (Ezech. 38, 39). Dit zal geschieden na de komst des Heeren Jezus voor de Zijnen.

Daniël is de profeet van „de tijden der volken.” Hij beperkt zich geenszins tot een beschrijving van de dagen van Antiochus Epiphanes, gelijk ons de mannen van de kritiek willen doen gelooven. Deze „tijden der volken” vangen aan met de wegvoering naar Babel. De troon des Heeren werd toen verplaatst van Jeruzalem, en de macht werd gegeven in de handen der Heidenen. Deze tijden gaan nog voort en zullen voortduren tot de Heere Jezus komt uit den hemel om te oordeelen. Dan wordt de Joodsche natie weer erkend. Deze dingen zullen duidelijker worden, naarmate we ons onderzoek van dit boek voortzetten.

Maar het rijk van Babel zou niet lang bestaan. Jeremia was het gegeven te profeteeren, dat na 70 jaar (Jer. 25), de macht van Babel zou verbroken worden, en hier in Daniëls uitlegging van den droom des grooten konings wordt ons gezegd: „Na u zal een ander koninkrijk opstaan, lager dan het uwe” (vs. 39).

Niets kon den luister van Babylon evenaren, zoolang het bestond. De geschiedenis heeft ons

verbazingwekkende verhalen gedaan van zijn heerlijkheid en voorspoed. Nebukadnezar heeft rechtstreeks van God zijn macht ontvangen. „*De God des hemels heeft u een koninkrijk, macht, en sterkte, en eer gegeven*” (vs. 37).

Dat wordt van niet een der volgende rijken gezegd. Een wereldheerschappij, zoo ver zij de betrekking aangaat van den mensch tot den hemel en de aarde, was in zijn hand gegeven. De volgende hoofdstukken doen ons zien, hoe die macht werd misbruikt. Slechts Eén, Hij, die zoowel God als mensch is, de Zoon des menschen, zal regeeren over een uitgestrekter gebied, dan toevertrouwd was aan Nebukadnezar. „*Alle dingen, in hemel en op aarde, zullen onder Zijne voeten gezet worden,*” en Hij zal heerschen in rechtmatigheid (Ps. 8). Absolute heerschappij in de hand van den gevallen en zondigen mensch leidt onveranderlijk tot wreede tirannie en ongebreidelde wellust. Wanneer Christus zal regeeren, dan „zal het werk der gerechtigheid vrede zijn, en de werking der gerechtigheid zal zijn gerustheid en zekerheid tot in eeuwigheid” (Jes. 32 : 17). O Heer! verhaast dien dag voor deze zuchtende schepping!

Evenwel de God des hemels „zet de koningen af, en Hij bevestigt de koningen”; en daarop verneemt de verbaasde koning van denzelfden God, die hem al zijn grootheid geschonken had: „Na u zal een ander koninkrijk opstaan, lager dan het

uwe." *Lager* in luister en heerlijkheid, maar niet in uitgestrektheid, want het zou „heerschen over de geheele aarde." Dit was geen ander dan het Medisch-Perzische rijk.

Intusschen is het heel belangrijk op te merken, hoe de profetische Schriften door de historie bevestigd worden, hetgeen noodzakelijk ook zoo zijn moet; en toch, we behoeven niet buiten den Bijbel te gaan voor de *uitlegging* der Schriften. Niet alleen liet God Jeremia voorspellen, hoe lang het Babylonische rijk zou standhouden, maar Hij deelt ons ook nauwkeurig de opvolging van zijn verschillende koningen mede. Immers we lezen: „Maar het zal geschieden, als de *zeventig jaren* vervuld zijn, dan zal Ik over den koning van Babel, en over dat volk, spreekt de Heere, hunne ongerechtigheid bezoeken" (Jer. 25 : 12); en daarenboven: „En alle volken zullen hem (Nebukadnezar) en zijnen zoon, en zijns zoonszoon, dienen" (Jer. 27 : 7). Volgens Daniël 5 was Belsazar de laatste van deze drie, die op den troon van Babel zat. In dien verschrikkelijken nacht, waarin „Belsazar, der Chaldeen koning gedood werd, werd zijn koninkrijk verdeeld en den Meden en Perzen gegeven" (Dan. 5 : 30, 28). Dit wordt door de historie bevestigd, doch Daniël werd door God geïnspireerd om het uit te spreken, voor de gebeurtenis plaats greep.

In den loop der tijden ging ook het Medisch-Perzische rijk voorbij. Wel duurde het langer dan

het Babylonische (van 536—333 v. Chr., dus 2 eeuwen), doch het werd op zijn beurt door de leger-scharen van Alexander den Grooten vernietigd. Dit meldt ons weder de geschiedenis, doch de Schrift noemt te voren reeds den *naam* van het derde rijk, voor het tweede tot 'macht gestegen was. „De ram met de twee hoornen, dien gij gezien hebt, zijn de koningen der Meden en Perzen. Die harige bok nu is de koning van *Griekenland*” (Dan. 8 : 20, 21).

We hebben derhalve in het Boek van Daniël zelf de namen van drie der vier groote Heidensche machten: 1° Babylon; 2° Medisch-Perzische rijk; 3° Griekenland.

God was evenwel niet alleen bezig de nieuwsgierigheid van Nebukadnezar te bevredigen, maar Hij had evenzeer diens geweten op het oog. In het bijzonder waren het de gebeurtenissen der laatste dagen (2 : 28), welke God hem voorstelde. Daarom wordt veel meer medegedeeld in betrekking tot het *vierde* koninkrijk, dan aangaande een der andere drie. Kan er eenige twijfel wezen, welk dat vierde koninkrijk is?

Meer dan drie duizend jaren geleden (in het jaar 1452 voor de geboorte des Heeren Jezus), gebruikte God de lippen van Bileam, die om vuil gewin gaarne Gods aardsche, uitverkoren volk zou gevloekt hebben, om den gezegenden dag van Israëls verlossing aan te kondigen. Hij zag

in een gezicht het toekomstig koninkrijk van den Heer Jezus Christus. Geven niet de woelige gebeurtenissen van dezen tegenwoordigen tijd grond om aan te nemen, dat dit heerlijke oogenblik nabij is? „En er zal een uit Jakob heerschen” (Num. 24 : 19).

Onze ruimte veroorlooft niet een eenigszins uitvoerige uiteenzetting dezer profetie, de merkwaardigste in de Schrift, wat betreft den tijd der voorzegging, haar uitgestrektheid, en haar volmaakte overeenstemming met alle andere deelen van het profetische Woord! Zij voorspelt ons, hoe alle aardsche koninkrijken vernietigd zullen worden voor Hem, die komen zal in gericht om een koninkrijk op te richten, dat „niet verdorven zal worden” (Dan. 7 : 14). We kunnen hier slechts aanhalen en aan de biddende overdenking der lezers aanbevelen de volgende verzen: „Toen hij de Kenieten zag, zoo hief hij zijne spreuk op, en zeide: Uwe woning is vast, en gij hebt uw nest in eene steenrots gelegd. Evenwel zal Kaïn verteerd worden, totdat u (Israël) Assur gevankelijk wegvoeren zal. Voorts hief hij zijne spreuk op, en zeide: Och! wie zal leven, als God dit doen zal. En de schepen van den oever (of zijde) der Chitteërs (Cyprus), die zullen Assur plagen, zij zullen ook Heber (het land over de rivier de Euphraat) plagen; en hij (Chittim) zal ook ten verderve zijn” (Num. 24 : 21—25).

Die macht, waarvan hier gesproken wordt onder den naam van „van den oever der Chitteërs,” is het vierde koninkrijk van Daniëls beeld. Zonder het te noemen voorspelt Bileam het deel der aarde, vanwaar het komen zou — een machtige *Wes-telijke* staat, die in botsing komen zou met het *Oostelijke* wereldrijk, hoewel het ten slotte zich zelf verdueren zou. In Bileams dagen bestond het *Romeinsche rijk* nog in de verste verte niet. En toen Daniël schreef, had niemand er ooit van gehoord.

We zien in onze dagen hoe een onmetelijk Oostersch rijk in wording is. De Schrift is helder, wat de plaats betreft, die Rusland innemen zal in de toekomstige wereldcrisis. Het herleefde Romeinsche rijk zal de tegenstander er van zijn, doch is gedoemd daarvoor te vergaan.

* * *

De steen, die het beeld sloeg.

(Dan. 2 : 34—46).

De Oud-Testamentische geschiedenis sluit ongeveer met het jaar 400 v. Chr. Maleachi was de laatste schrijver, doch Nehemia deelt ons de laatste geschiedkundige feiten mede.

In den tijd van Nehemia was het tweede der vier groote Heidensche wereldrijken nog altijd oppermachtig. Van het derde, nl. van Griekenland,

had men zelfs nog nimmer gehoord, uitgenomen in de profetie van Daniël (8 : 21). Doch de Schrift moest vervuld worden, en zoo vernemen we dan ook uit de geschiedenis, dat in den loop der tijden het Medisch-Perzische rijk wijken moest voor den plotselingen stormloop van Alexander den Grooten, „den grooten hoorn” van den bok. (hfdst. 8). Later hopen we dit nader te behandelen bij de verdere overdenking van ons boek.

Niet alleen voorspelt het Oude Testament het opkomen van het vierde rijk, maar het geeft ook precies zijn aardrijkskundige ligging aan in betrekking met het derde. Het is bekend, dat Chittim in het Oude Testament voor Cyprus staat, en we zagen reeds, dat van „den oever (zijde) van Chittim” schepen kwamen om Assur te tuchtigen. Chittim lag derhalve ten Westen van Assur of Assyrië.

Dezelfde uitdrukking „de schepen van Chittim,” komt voor in Dan. 11 : 30. Daar staat ze in verband met de tusschenkomst van dezelfde Westelijke macht, in zake dezelfde Oostelijke macht, slechts met dit verschil, dat Num. 24 : 24 slaat op de toekomst, terwijl Dan. 11 : 30, gedeeltelijk reeds vervuld is.

Niet zoodra hebben we het Nieuwe Testament open geslagen of we staan tegenover een andere groote macht, die de wereldheerschappij bezit. Een bevelschrift gaat uit van den keizer Augustus,

den Romeinschen keizer, „*dat het geheele aardrijk moest worden ingeschreven.*” Sedert de dagen, waarin Daniël scheef (omstreeks 607 voor Chr.) kan de wereldgeschiedenis ons niet meer dan vier wereldrijken aanwijzen. De Schrift noemt ze, elk bij zijn naam. Het worde, eens voor al, dan ook verstaan, dat de vier deelen van Nebukadnezars beeld, zoo goed als de vier dieren van Dan. 7 betrekking hebben op de vier groote Heidensche wereldrijken:

1. *Babylon;*
2. *Het Medisch-Perzische rijk;*
3. *Het Grieksche rijk;*
4. *Het Romeinsche rijk.*

Onder het Romeinsche rijk werd Christus geboren, en de geheele wereld werd in beweging gebracht om dit feit te vermelden. (Luk. 2: 1, 2). Toen datzelfde rijk zijn grootste macht had verkregen, werd Christus gekruisigd, en wederom zal ditzelfde rijk zijn laatste en vernietigende nederlaag lijden, wanneer diezelfde Christus als Koning der koningen en Heer der heeren komen zal om te oordeelen (Openb. 19). Want, ofschoon het als een wereldrijk onderging, toch zal het weder opstaan uit het stof, volgens de heldere voorzeggingen van Daniël en de Openbaring.

Er bestaat geen twijfel, of „het beest,” dat zoodikwerf in de Openbaring genoemd wordt, is het Romeinsche rijk. Misschien zal iemand vragen: „Waar is het dan nu te zien?” Is het niet reeds lang voorbijgegaan?” Zeker. Doch de Schrift

laat geen plaats om te betwijfelen, dat het weder herleven zal. Eén tekst, en een zeer merkwaardige, is voldoende om juist hier toe te passen. In Openb. 17 : 8 lezen we: „Het beest, dat gij gezien hebt, was en is niet en zal uit den afgrond opstijgen en ten verderve gaan.” Elders (*) zijn we in den breede op dit belangrijk onderwerp ingegaan, doch duidelijk blijkt hier uit de Schrift, dat spoedig het Romeinsche rijk in Europa weder zal te voorschijn treden, en het zoeven aangehaalde vers bewijst, dat het bij zijn herleving al zijn macht van Satan (uit den afgrond) bekomt. Openbaring 13 : 6 doet ons zien, wat zijn goddelooze en godslasterlijke karakter wezen zal. Dit is voorzeker een ernstige schildering en een, die ons inderdaad een oorzaak moet wezen tot ernstige overdenking, wanneer we de toenemende goddeloosheid zien der tijden, die wij beleven.

„Het vierde koninkrijk zal hard zijn, gelijk ijzer.” (Dan. 2 : 40). De beschrijving, die op deze woorden volgt, geeft ons in weinige woorden een wonderbare schildering van wat het Romeinsche rijk in het verleden was, en van wat het in de toekomst wezen zal, hoe nabij het zij. Zijn begin wordt gekenmerkt door *kracht*, in tegenstelling met de pracht van Babylon en Perzië. Doch eindelijk werd de kracht van het ijzer vermengd met leem, en het koninkrijk wordt verdeeld. Dit

*) „De toekomst van Europa,” bij den uitgever te bekomen.

slaat ongetwijfeld op den vijandelijken inval der barbaarsche stammen, waarvan de geschiedenis gewaagt, en die een eerste oorzaak van zwakheid werden voor het rijk, totdat ze tenlaatste zijn val veroorzaakten.

Het Romeinsche rijk, zooals het in de toekomst weder op het tooneel verschijnen zal, vinden we terug in de teenen. De tien teenen van het beeld uit ons hoofdstuk komen overeen met de tien hoornen uit Dan. 7 en Openb. 13 en 17. In den laatsten openbaringsvorm des rijks zal een buitengewone staat van zaken bestaan, tot heden onbekend in Europa, nl. dat het rijk, hoewel zijn eenheid handhavend onder het keizerlijk hoofd, verdeeld zal worden in tien koninkrijken, elk bestuurd door een afzonderlijk koning. Dit blijkt zoo klaar als de dag uit Openb. 17.

„*Doch in de dagen van die koningen,*” — men lette wel op deze uitdrukking — zal de God des hemels een koninkrijk verwekken, dat in der eeuwigheid niet zal verstoord worden” (Dan. 2 : 44). Dit vijfde koninkrijk zal zijn het

**duizendjarig koninkrijk des Heeren Jezus
Christus.**

Het is mogelijk, dat er onder onze lezers zijn, die meenen, dat het Koninkrijk van Christus, waarvan hier sprake is, het zoogenaamde koninkrijk der genade is, en dat we in „den steen zonder handen afgehouden” moeten zien een zinnebeel-

dige voorstelling van het evangelie; doch we zijn overtuigd, dat „de steen” ongetwijfeld betrekking heeft op den Heer Jezus Christus, niet op Zijn geboorte en Zijn komst in genade, maar op die in kracht en om straks te oordeelen. Toen Christus te Bethlehem geboren werd, was het Romeinsche rijk nog krachtig en stond het nog in zijn onverdeelde grootheid. In plaats dat Zijn komst, toen voor dat rijk de genadeslag was, werd Christus onder het Romeinsche bewind gekruisigd.

Verder werd Nebukadnezar hier in een gezicht te zien gegeven, wat *in de laatste dagen* geschieden moest. God, wiens ééne groote voornemen het is, in profetische woorden de heerlijkheid Zijns Zoons te doen zien, verplaatste de gedachten van den Heidenschen monarch naar dien heerlijken dag, wanneer niet slechts „een klein kuddeke,” gelijk nu, de heerschappij van hun afwezigen en verworpen Meester zullen erkennen, maar „alle volken, natiën en tongen Hem zouden eeren” (Dan. 7 : 14).

Niet de prediking des evangelies, maar de uitoefening van het gericht, zal dit te voorschijn roepen.

Het is van groot gewicht op te merken, dat „de steen” het beeld slaat „*in de dagen van die koningen,*” dat is in het laatst van den toekomstigen openbaringsvorm van het Romeinsche rijk. Hij slaat het beeld „aan zijne voeten.” Toen werden te zamen vermaald het ijzer, leem, koper, zilver, en goud, en zij werden gelijk kaf

van de dorschvloeren des zomers" (Dan. 2 : 35).

Zoo wordt ons dus het eind van „de tijden der volken" met profetische woorden beschreven, die tijden der volken, welke aanvingen met Nebukadnezar, welke *nu* nog voortduren, doch eindigen zullen, wanneer de Heer van den hemel komt om het oordeel uit te voeren (Openb. 19 : 11). Dan zal het volk Israël weer door God aangenomen en door Hem erkend worden. Want Hij, die komt als de verdelger van de goddelooze Heidensche machten, zal tegelijkertijd in Zion verschijnen als de Bevrijder, en „zal de ongerechtigheden van Jakob afwenden (Rom. 9 : 26) en „zoo zal gansch Israël behouden worden."

Deze dagen komen snel nader. Het Heidensch ongeloof rijpt snel tot den vollen bloei van den afval. De Westersche volken bereiden zich met koortsachtige haast toe voor de laatste, bloedigste en afschuwelijkste worsteling, wanneer zij, van eenerlei gedachten zijnde, hun macht en kracht aan het beest zullen geven om te oorlogen tegen het Lam. Doch „het Lam zal hen overwinnen" (Openb. 17 : 14), want „God heeft in hun hart gegeven Zijn wil te doen en eenerlei meening, en om hun koninkrijk aan het beest te geven, totdat de woorden Gods zullen voleindigd zijn." (Openb. 17 : 17).

Mattheüs XIII.

DE GELIJKENISSEN VAN HET KONINKRIJK DER HEMELN.

I. *Het Koninkrijk der Hemelen.*

Om een juist denkbeeld van en een goeden blik op *de gelijkenissen* betreffende het Koninkrijk der Hemelen te hebben, is het van veel gewicht, dat de lezer weet, *wat het Koninkrijk der Hemelen is.*

Alleen in het Evangelie van Mattheüs wordt ons door den Heiligen Geest van *het Koninkrijk der Hemelen* melding gemaakt, terwijl in Markus en Lukas van „het Koninkrijk Gods” gesproken wordt. In dezelfde gelijkenissen, waar Mattheüs van het Koninkrijk *der Hemelen* spreekt, spreekt Lukas van het Koninkrijk *Gods*. Het is echter niet juist overal de uitdrukking „Koninkrijk der Hemelen” gelijk te stellen met die van „Koninkrijk Gods.” „Koninkrijk Gods,” komt ons voor een algemeene en ten allen tijde geldige naam voor het koninkrijk te zijn; zie o.a. Rom. 14:17, 1 Kor. 4:20, wat het *innerlijk* karakter betreft, en Matth. 12:28 als *regeerende macht van God*; en Luk. 18—21 als *het uitwendige of menschelike karakter.*

„Koninkrijk der Hemelen is een meer beperkte benaming; en daar deze alleen in Mattheüs gevonden wordt, waar Christus als de Messias voorgesteld wordt, zoo schijnt zij meer bepaald tot het volk Israël in betrekking te staan. De Joden verwachtten hun Messias en de oprichting van het koninkrijk; doch zij dachten daarbij aan een aardsch koninkrijk. Zie Hand. 1 : 6 : ... „Heer! zult gij in dezen tijd aan Israël het koninkrijk wederoprichten?” En om deze hunne aardsche gedachten tegen te gaan, sprak de Heer telkens van „het Koninkrijk der Hemelen.” Naar de beloften des Ouden Testaments zou het *wel een koninkrijk op aarde* zijn, maar daarom toch *geen aardsch koninkrijk* wezen.

In het Oude Testament, (volgens Luk. 24 : 44 de Wet, de Psalmen en de Profeten) wordt hierop gezinspeeld:

Ten eerste in *de Wet*, in Deut. 11 : 18—21 : „Legt dan deze mijne woorden in uw hart en in uwe ziel, en bindt ze tot een teeken op uwe hand, en dat zij tot voorhoofdspanzelen zijn tusschen uwe oogen; en leert die uwen kinderen, sprekende daarvan, als gij in uw huis zit en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt en als gij opstaat; en schrijft ze op de posten uws huizes en aan uwe poorten; opdat uwe dagen en uwer kinderen dagen, *in het land, dat de Heere uwen vaderen gezworen heeft hun te geven*, ver-

menigvuldigen, gelijk de dagen des hemels op de aarde."

Ten tweede in *de Psalmen*: „Ik zal hem (David, den Gezalfde) mijne goedertierenheid in eeuwigheid houden; en mijn verbond zal hem vastblijven. En Ik zal zijn zaad in eeuwigheid zetten, en zijnen troon als **de dagen der hemelen.**” (Ps. 89 : 29 en 30.)

Ten derde in *de Profeten*: „Dat er ook gezegd is, dat men den stam met de wortelen van dien boom laten zou; uw koninkrijk zal u bestendig zijn, nadat gij zult bekend hebben, dat **de Hemel heerscht.**” (Dan. 4 : 26.) In Dan. 2 hebben wij *het koninkrijk*; in Dan. 7 *den Koning*.

„Mijn koninkrijk is niet van deze wereld. Indien mijn koninkrijk van deze wereld was, zouden mijne dienaren gestreden hebben, opdat ik den Joden niet ware overgeleverd; maar nu *is mijn koninkrijk niet van hier.*” (Joh. 18 : 36.) Integendeel; het zal zijn, een rijk dat **naar hemelsche beginselen wordt bestuurd**, en waarvan de Koning de Heer uit den hemel is.

Doordien het volk Israëls den Koning verwierp, heeft *het Koninkrijk der Hemelen* een *verborgen karakter* verkregen, en als zoodanig loopt het nu voort, en zal het bestaan na de opneming der Gemeente tot het begin van het Duizendjarig Rijk, wanneer het zijn ware gedaante zal vertoonen, en dan erkend zal worden, als

het Koninkrijk des Vaders,

voor zoover het in betrekking staat tot hetgeen *boven* is; en als

het Koninkrijk van den Zoon des menschen,

voor zoover het in betrekking staat tot hetgeen

op aarde is. — Zie voor *het Koninkrijk des Vaders*:

Matth. 13 : 30 en 43; en voor *het Koninkrijk*

van den Zoon des menschen: Ps. 8 en Matth.

13 : 41. — Alzoo zal het Duizendjarig Rijk een

„hemelsch” en een „aardsch” karakter vertoonen,

dewijl het eerste alleen *verheerlijkte heiligen*, en

het laatste, ook wat *het lichaam* betreft, *niet ver-*

heerlijkte geloovigen bevat. Lees hierover Dan. 7 :

14. 18, 22 en 27 met aandacht na.

Matth. 3 : 1 en 2 meldt ons: „In die dagen

nu kwam Johannes de Dooper, predikende in de

woestijn van Judéa, zeggende: Bekeert u, want

het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.”

De profetie van Jesaja 40 : 3 trad in vervulling.

Na een half jaar te voren het volk tot bekeering

opgewekt en het koninkrijk aangekondigd te heb-

ben, komt de Koning zelf, en verkondigt overal:

„De tijd is vervuld, en het Koninkrijk Gods is

nabij gekomen.” (Mark. 1 : 15; Matth. 4 : 17.)

Te Nazareth wordt ons dit duidelijk te zien ge-

geven. De Heer opent het boek van den profeet

Jesaja, waar Hij in de synagoge is, en leest: „De

Geest des Heeren is op mij, daar Hij mij gezalfd

heeft, om aan armen het Evangelie te verkondi-

gen. Hij heeft mij gezonden, om aan gevangenen te prediken loslating, en aan blinden het gezicht, om verslagenen heen te zenden in vrijheid, om te prediken het aangename jaar des Heeren." Bij het lezen van Jes. 61 zal het een elk duidelijk worden, dat daarvan den terugkeer van Gods gunst over Israël, en van alle zegeningen, die het Sabbat- en Jubeljaar kenmerken, mededeeling gedaan wordt. De Heer bood alzoo Israël het ware Jubeljaar, het rijk met al zijn zegeningen, aan. Johannes de Dooper en Jezus hadden reeds den Verzoendag gepredikt, door het volk toe te roepen: „Bekeert u!" En waar de Heer te Nazareth predikt: „Heden is deze Schrift in uwe ooren vervuld!" wordt nà den verzoendag het jubeljaar, d. w. z. nà de bekeering het rijk met al zijn zegeningen aangekondigd. Waarom leest de Heer niet door in Jesaja 61 : 2? Waarom houdt Hij op bij de woorden: „En den dag der wraak onzes Gods?" Omdat Hij niet de wraak, maar den zegen bracht. Indien Israël Hem toen had aangenomen, dan zouden de beloften vervuld zijn geworden. Dit is niet geschied, en daarom is de vervulling van de profetieën tot later tijd uitgesteld. Er liggen tusschen de prediking van het aangename jaar des Heeren en het aanbreken van den dag der wraak onzes Gods, *tn deze profetie slechts door een komma gescheiden*, bijna 1900 jaren. Doch hoe lang ook uitgesteld, die groote en schrikke-

lijke dag des Heeren zal komen. En dan, ja eerst dan, wanneer Israël den dag der verzoening zal hebben aangenomen, zal het ware jubeljaar aanbreken. „Dan zullen zij de oude verwoeste plaatsen weder opbouwen, en de verwoeste steden vernieuwen.” Dan zullen zij „priesters des Heeren, dienaren Gods” genoemd worden. (Jes. 61 : 4 en 6).

Wat door den Heer te Nazareth gepredikt was, verkondigde Hij van stad tot stad, want wij lezen: „Hij trok al de steden en de dorpen rond, leerende in hunne synagogen, en predikende *het Evangelie des koninkrijks*, en genezende elke ziekte en elke kwaal.” (Matth. 9 : 35.) En in Matth. 10 ontvangen Zijn twaalf apostelen de opdracht tot de prediking van hetzelfde Evangelie des koninkrijks, met den uitdrukkelijken last: „Gij zult niet heengaan op den weg der volken, en gij zult niet ingaan in een stad der Samaritanen.” Het koninkrijk was alleen aan Israël beloofd, en moest daarom ook alleen aan hen gepredikt worden; terwijl de volken eerst zouden gezegend worden, nadat Israël het rijk aangenomen had. De discipelen mochten alleen prediken: „Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen!” Evenals die van den Heer, ging ook hun prediking vergezeld van de krachten des koninkrijks; zij genazen zieken en wekten dooden op; de „krachten der toekomstige eeuw.” (Hebr. 6 : 5.) Ook „de zeventigen” ontvingen dezelfde opdracht;

en zoo zij in eenige stad niet opgenomen werden, moesten zij zeggen: „Zelfs het stof, dat uit uwe stad aan onze voeten kleeft, schudden wij af tegen u; nochtans weet dit, *dat het koninkrijk Gods nabij gekomen is.*” (Luk. 10 : 11.)

Israël heeft echter „den tijd zijner bezoeking niet erkend.” (Luk. 19 : 44.) In Matth. 11 wordt de Heer door het volk verworpen in Zijn *leer*; en in hfdst. 12, naar aanleiding van het uitwerpen van een duivel uit den man, die blind en stom was, (een beeld van het volk, dat geen oog had om den Messias te zien, en geen mond om God daarvoor te danken), verwerpt men Hem in Zijn *werken*, door het vreeselijke woord, dat men den Heer durfde toevoegen: „Deze werpt de duivelen niet uit, dan door Beëlzebul, den overste der duivelen.” (Matth. 12 : 24.) Daarop spreekt de Heer het oordeel over hen uit, en strekt Hij Zijn handen uit over Zijn discipelen, en laat dezen de liefdevolle woorden hooren: „Zie, mijne moeder en mijne broeders! Want al wie *den wil doet Mijns Vaders*, die in de hemelen is, die is Mijn broeder, en zuster, en moeder.”

Op dienzelfden dag verliet de Heer het huis — beeld van het volk, het huis Israëls — en zette Zich neder bij de zee — beeld van de volken —. (Matth. 13 : 1.) De Heer zal nu voortaan niet meer uitsluitend tot de Joden Zich bepalen in Zijn leeringen en openbaring van goddelijke kracht,

maar Zich tot allen, zonder onderscheid, wenden. En nu het volk het op te richten koninkrijk verwierp, door den Heer als den Koning niet aan te nemen, daar zou op een nieuwe, geheel andere wijze, het koninkrijk der hemelen worden gesticht en opgericht, nl. in de harten van allen, die het woord Gods, door den Heere Jezus, den Zoon des menschen, gesproken, geloofden. **Het koninkrijk der hemelen is niet de hemel; maar het is dáár, bij wien het Woord van God geloofd, geëerbiedigd, gevreesd wordt: het ontzag der Goddelijke Majesteit voor het hart en geweten van hem of haar, die het Woord gelooft.** Daarom onderwijst de Heer de schare, die nederzit bij de zee, door de *eerste* gelijkenis, *hoe*, op welke wijze, het koninkrijk der hemelen in *het verborgen karakter* ontstaan zou, en spreekt Hij over „*den Zaaier, die uitging om te zaaien.*” Voordat de Heer Zijn woorden van leering uitspreekt, roept Hij Zijn hoorders toe: „Hoort!” (Mark. 4 : 3.) Laten wij derhalve nu ook hooren! Wat de Heer tot ons spreekt, is waard door ons te worden gehoord. En als Hij de eerste gelijkenis zal mededeelen, laat Hij voorafgaan: „Ziet!” om onze belangstelling en opmerkzaamheid op te wekken. De Heer schenke ons genade, om met heilige belangstelling te luisteren, en op te merken, wat Hij ons wil onderwijzen!

D. R.

Israël, Gods volk.

(Vervolg van bladz. 106.)

Jozua, Richteren, Ruth.

Het volk in slavernij en ellende in Egypte zijnde, is door den Heere daaruit verlost, en in de woestijn veertig jaren geleid, verzorgd en bewaard geworden. „De Tabernakel der getuigenis was onder hen in de woestijn, welken ook onze vaders ontvangen hebbende, met Jozua gebracht hebben in het land, dat de heidenen bezaten, die God verdreven heeft van het aangezicht onzer vaders, tot de dagen Davids toe.” (Hand. 7 : 44, 45.) Uit den ijzeroven wordt Israël door een „hooge hand” en een „uitgestreken arm des Heeren” bevrijd; daarna woont God in genade in het midden van Zijn verlost volk in de woestijn; en, waar God hen het beloofde land zal doen erven, is Hij het, die hen voorgaat in de Jordaan, waar deze aan alle haar oevers vol is, en brengt hen op den bodem van die erve, waarover Hij het snoer uitgestrekt heeft, toen Hij als „de Allerhoogste den volken de erfenis uitdeelde, en Hij Adams kinderen van-een-scheidde.” (Deut. 32 : 8.) Te Gilgal wordt „de smaad van Egypte” van hen afgewenteld; het volk viert het Pascha in de vlakke velden van Jericho; het Manna — de

spijs der woestijn — wordt niet meer hun toebedeeld, maar zij eten van het overjarige koren des lands. En alzoo gereinigd en door den Heer gevoed en gesterkt, komt „de Vorst van het heir des Heeren,” om Zich als Krijgsoverste te plaatsen aan de spits van het volk, dat de strijd zal moeten aanvaarden tegen zeven verschillende volken, die het land bewoonden. (Lees Joz. 5.)

Dezen strijd hebben zij aangebonden in de kracht des Heeren en onder aanvoering van Jozua, en zij hebben alle steden genomen en een-en-dertig koningen overwonnen. En wie kan ons een juist overzicht en betere mededeeling hieromtrent geven, als wat de Geest van God ons door Nehemia laat hooren? „Gij hebt hun koninkrijken en volkeren gegeven, en hebt ze verdeeld in hoeken. Alzoo hebben zij erfelijk bezeten het land Sihon, te weten het land des konings van Hesbon, en het land van Og, koning van Basan. Gij hebt ook hunne kinderen vermenigvuldigd als de sterren des hemels; en Gij hebt ze gebracht in het land, waarvan Gij tot hunne vaders hadt gezegd, dat zij zouden ingaan om het erfelijk te bezitten. Alzoo zijn de kinderen daarin gekomen, en hebben dat land erfelijk ingenomen; en Gij hebt de inwoners des lands, de Kanaänieten, voor hun aangezicht ten onder gebracht, en hebt ze in hunne hand gegeven, mitsgaders hunne koningen en de volken des lands, om daarmee te doen naar hun welge-

vallen. En zij hebben vaste steden en een vet land ingenomen, en erfelijk bezeten huizen, vol van alle goed, uitgehouwene bornputten, wijngaarden, olijfgaarden en boomen van spijs in menigte, en zij hebben gegeten, en zijn verzadigd en vet geworden, en hebben in wellust geleefd, door uwe groote goedheid. Maar zij zijn wederspanning geworden en hebben tegen U gerebelleerd, en uwe wet achter hunnen rug geworpen, en uwe profeten gedood, die tegen hen betuigden, om hen te doen wederkeeren tot U: alzoo hebben zij groote lasteren gedaan. Daarom hebt Gij ze gegeven in de hand hunner benauwers, die ze benauwd hebben; maar als zij in den tijd hunner benauwdheid tot U riepen, hebt Gij van den hemel gehoord, en hun naar uwe groote barmhartigheden verlossers gegeven, die ze uit de hand hunner benauwers verlost. Maar als zij rust hadden, deden zij wederom kwaad voor uw aangezicht; zoo verliet Gij ze in de hand hunner vijanden dat zij over hen heerschten; als zij zich dan bekeerden en U aanriepen, zoo hebt Gij ze van den hemel gehoord, en hebt ze naar uwe barmhartigheden tot vele tijden uitgerukt. En Gij hebt tegen hen betuigd, om hen te doen wederkeeren tot uwe wet; maar zij hebben trotschelijk gehandeld en niet gehoord naar uwe geboden, en tegen uwe rechten, tegen dezelve hebben zij gezondigd, door dewelke een mensch, die ze

doet, leven zal; en zij hebben hunnen schouder teruggetrokken en hunnen nek verhard, en niet gehoord." (Neh. 9 : 22 — 29.)

Tengevolge van dit diep-treurige „niet gehoord," moet het boek der Richteren aanvangen ons te verhalen, dat het meerendeel der stammen Israëls de inwoners niet verdreven. „Zij hebben die volken niet verdelgd, die de Heere hun gezegd had; maar zij vermengden zich met de heidenen, en leerden derzelve werken; en zij dienden hunne afgoden, en zij werden hun tot een strik." (Ps. 106 : 34-36.) „Zij hielden Gods verbond niet, en weigerden te wandelen in Zijne wet. En zij vergaten zijne daden en zijne wonderen, die Hij hun had doen zien." (Ps. 78 : 10, 11.) Eigenwil en ontrouw traden op den voorgrond, tengevolge waarvan allerlei ellende en de grootst mogelijke verwarring ontstonden, doch te midden waarvan God in Zijn goedertierenheid en ontferming uitredding schonk.

Het karakter van dien tijd wordt weêrgegeven in de uitdrukking, die ons viermaal in dit boek genoemd wordt:

„In die dagen was er geen koning in Israël: een iegelijk deed wat recht was in zijne oogen."

Dit kenmerk wordt het eerst aangegeven in verbinding met *afgodendienst*; ten tweede: *eigenwilligen godsdienst*; ten derde: *gruwelijke onzedelijkheid*; ten vierde: *maagdenroof*. (Hfdst. 17 : 6; 18 : 1; 19 : 1; 21 : 25.)

Geen koning in Israël! Jehovah alleen was hun Koning, en de volle verantwoordelijkheid rustte op het volk. Later werd het huis van David verantwoordelijk gesteld. Maar nu het volk zoo zeer van God afweek, dat zulke afschuwelijke dingen plaats grepen, daar kon het niet anders, of God moest hen overgeven in de handen der vijanden. Maar toch bleef Hij genadig, en dit toont Hij door Richters te verwekken; mannen, die in het geloof de vijanden tegemoet traden, en dan gaf God uitkomst. Hoewel God op het geschrei van Israël genadiglijk tusschenbeide trad, kon Hij toch niet aan het volk als volk zich openbaren, maar was Hij met de Richters. (Richt. 2 : 18.)

Hoe donker was derhalve de tijd der Richters! Na elke verlossing, welke God door een Richter in Zijn lankmoedigheid en genade het volk schonk, schreed het verder voort op den weg des kwaads; al dieper zank het in den poel van ellende! Hoe heerlijk, dat het boek Ruth de lichtstralen voortbrengt, die dien duisteren nacht verhelderen. Welk een verkwikking in dat kleine boek den dageraad te aanschouwen van den heerlijken dag, waarin Jehovah, in Zijn groote genade de vervulling van al Zijn beloften aan het overblijfsel Zijns volks schenken zal.

Van dit overblijfsel is Ruth een voorbeeld. Als de vreemde vrouw plaatst zij zich, door het ge-

loof, onder de vleugelen van den God Israëls, en wordt door genade aangenomen. Ja, meer nog! Naar het raadsbesluit Gods wordt zij de moeder van David, en als zoodanig, wat het vleesch betreft, van Christus. Zij staat buiten alle aanspraken op de beloften door God aan Abraham gegeven; zij is zonder man, zonder erfgenaam; als zoodanig dood in zichzelf. Maar, zij vindt een lossen, een die haar zaak ter hand neemt, een, in wien kracht is (Boáz beteekent: in hem is kracht). Zóó is het ook met het overblijfsel Israëls in de laatste dagen. In den Brief aan de Romeinen bewijst Paulus in het 9de hfdst., dat *de kinderen der belofte* als zaad worden gerekend; niet de kinderen des vleesches. Als kinderen van Abraham, *zonder meer*, kunnen zij geen erfrecht laten gelden, evenmin als Ismaël en Ezau. Alleen Gods soevereine genade, zal voor de kinderen Jakobs, de beloften aan Abraham geschonken, in vervulling doen gaan. Zie Rom. 9 : 8, 13 en 18. — Gelijk God zich over de volken ontfermt heeft en ontfermen zal, zóó zal Hij Zich ook in barmhartigheid en ontferming tot het overblijfsel wenden. Boaz ontfermde zich over Ruth, hoewel zij geen aanspraak maken kon op den geringsten zegen. In Rom. 10 bewijst dezelfde apostel, op grond van het getuigenis der profeten, op welke wijze Israël alle zegeningen heeft verloren. Christus hebben zij verworpen, „de steen in Sion gelegd, is hun

een rots der ergernis geworden; zij dolen in den vreemde rond; zij zijn een ongehoorzaam en tegensprekend volk geworden, tot hetwelk Jehovah zegt: „Den geheelen dag heb Ik mijne handen uitgestrekt.” — Maar dan kan Paulus in Rom. 11 de heerlijke vertroosting laten volgen: „Uit Sion zal de Verlosser komen; Hij zal de goddeloosheden afwenden van Jakob,” en van de barmhartigheid spreken, die God het overblijfsel uit de twaalf stammen zal bewijzen, als Hij ze zal hebben hersteld; zoodat dan, zoo klaar als de zon, be- wezen is, dat het niet is uit werken, maar uit louter genade.

Israël zal in de laatste dagen een Verlosser hebben; Een, die met Zijn bloed den losprijs be- taald heeft, in Wien alle beloften Gods „ja en amen” zijn, Gode tot heerlijkheid.” (2 Kor. 1 : 20.)

D. R.

* * *

Mattheüs XIII.

DE GELIJKENISSEN VAN HET KONINKRIJK DER HEMELN.

(Vervolg van bladz. 128.)

II. *De Zaaier.*

Na alzo over het Koninkrijk der Hemelen een korte beschouwing te hebben gegeven, ligt het nu in ons voornemen over *de gelijkenissen* het een en ander mede te deelen.

Hoe het Koninkrijk der Hemelen *ontstond*; hoe het *uit- en inwendig verdorven* werd; welk een *omvang en macht* het verkreeg; hoe in hetzelfde de *paarl van groote waarde* en de *verborgen schat* aanwezig is; en op welke wijze de dienstknechten zich in hun arbeid te openbaren hebben, wordt ons door den Heere Jezus op zeventvoudige wijze te zien gegeven.

Lezen wij in Rom. 11 : 36: „Want uit Hem, en *door Hem*, en tot Hem zijn alle dingen,” zoo heeft ook het Koninkrijk der Hemelen zijn *ontstaan* aan den Heere Jezus, den *Zoon van God*, te danken.

In Luk. 8 : 5 wordt ons met enkele woorden aangegeven, wat wij in de drie Evangelien over

de gelijkenis van *den Zaaier* door den Heiligen Geest geopenbaard vinden, namelijk:

„*De Zaaier ging uit, om zijn zaad te zaaien.*”

In Matth. 13 : 3 zegt de Heer: „Ziet, *de Zaaier* ging uit om te **zaaien**. Hier hebben wij alzoo het *begin* van het Koninkrijk der Hemelen, waar Hij, „die het goede zaad zaait, de Zoon des menschen is.” (Matth. 13 : 37.)

Het „goede zaad” is „het woord des koninkrijks,” zooals de Heer zelf ons in Matth. 13 : 19 te kennen geeft.

Wat lezen wij nu in Mark. 4 : 24?

Dat de Heer ons niet in de eerste plaats bij het zaaien wil bepalen, maar wel om acht te geven, **welk zaad** gezaaid wordt; en daarom de vermaning: „Ziet toe, **wat** gij hoort. Wij hebben alzoo, als ons gepredikt wordt, goed te luisteren **wat** ons wordt voorgehouden; terwijl we in Luk. 8 : 18 vermaand worden: „Ziet dan toe, **hoe** gij hoort. In dit laatste geval is het dus voor ieder persoonlijk de ernstige verantwoordelijkheid, *hoe* men „het woord des koninkrijks” ontvangt; of anders en beter gezegd, in het hart opneemt.

Om het in 't kort dus nog eens samen te vatten, dan hebben wij

ten eerste: ons hart en oor te openen voor **den Zaaier**, den Zoon des menschen, die tevens God geopenbaard in het vleesch is, *den Koning* des koninkrijks;

ten tweede: onszelven de vraag te stellen:

„Wat wordt door Hem gezaaid?”

ten derde: **Hoe** wordt het zaad door mij ontvangen? **Hoe** hoor ik?”

De Heere Jezus, als Zoon des menschen, is de Zaaier, en Hij heeft „het goede zaad” gezaaid (Matth. 13 : 37), n.l. het Woord van God. Dit zaad nu is op vierderlei plaatsen gevallen, en slechts een vierde deel heeft de gewenschte vrucht opgebracht.

Er viel een deel bij den weg; en de vogels kwamen, en aten het op.

De Heer zelf heeft de verklaring ons gegeven, waar Hij sprak: „Als iemand het woord des koninkrijks hoort en niet verstaat, zoo komt de booze en rukt weg, hetgeen in zijn hart gezaaid was.” Wanneer het Woord in een hart gezaaid wordt, dat het **niet verstaat**, als het geen verbinding des verstands, des gevoels of des gewetens tusschen het hart en God te voorschijn roept, dan neemt de vijand het weg; *het blijft niet in het hart*. Geen oog, geen oor, geen hart is er voor den Zaaier, noch voor het zaad, door Hem uitgestrooid. Geen begeerte, noch behoefte om te overwegen, *wie* spreekt. Evenmin, *wat* Hij spreekt. Geen besef van de ontzettende verantwoordelijkheid, den Zaaier en wat Hij zaait, af te wijzen.

Hier is geen aandacht voor de vraag: „*Wie* komt tot mij?” Ook niet voor die andere: „*Wat*

hoor ik?" En allerminst: *Hoe hoor ik ?*" Die het hoort, is echter niet minder schuldig; want wat in zijn hart gezaaid is, is passend voor elke behoefte der natuur en den toestand des menschen.

Dat de vogels in deze gelijkenis een beeld zijn van den duivel of satan, is zeer ernstig. Als satan is hij *de tegenstander van God*; en als duivel, tracht hij op alle mogelijke wijze den armen mensch te verleiden om hem van God, den Bron van leven, licht, vreugde en heerlijkheid af te houden, en onder zijn macht en invloed voor eeuwig te bezitten. Neem dit toch ernstig ter harte, lieve lezer! De Heere Jezus toont ons het werk van den vijand, waar „de booze komt en wegrukt het gezaaide zaad,” onder het beeld van vogels aan. Oogenschiijnlijk niet zoo gevreesde, maar integendeel voor den mensch aantrekkelijke schepselen en toch door den Heer ons aangegeven als karakters, waarin de booze zich openbaart om Gods werk (zoo mogelijk) te verijdelen, en den mensch ongelukkig te doen blijven.

„En een ander deel viel op rotsachtige plaatsen, waar het niet veel aarde had; en het kwam terstond op, omdat het geen diepte van aarde had. Maar toen de zon opgegaan was, is het verbrand; en omdat het geen wortel had, verdorde het.” De oogenblikkelijke ontvangst van het Woord met vreugde, in dit geval, strekt tot bewijs, dat het hart het niet bewaren zal; want het is in

zoodanigen toestand haast niet mogelijk, dat het geweten getroffen is. Als het geweten door het Woord ontwaakt is, wordt men ernstig en onrustig, en ziet men zichzelf in de tegenwoordigheid Gods. Wanneer het geweten niet is getroffen, bestaat er geen wortel; en vervolging of verdrukking om des Woords wil doet hem, die in het begin zoo met vreugde het Woord aannam, zich van dat Woord afwenden. Bij dezulken wordt dus niet de vraag gevonden: „*Wat hoor ik?*”

„En een ander deel viel tusschen de doornen; en de doornen schoten op, en verstikten het.” De „doornen” worden door den Heere Jezus verklaard te zijn: *de zorgvuldigheid dezer wereld en de verleiding des rijkdoms*; twee gevaarlijke oorzaken, die het vruchtbaar doen worden van het zaad des Woords verhinderen. Armoede en rijkdom! Ach, hoe kan men dikwijls uit veler monden de verontschuldiging — als men het verontschuldiging mag noemen — hooren: „voor die dingen heb ik geen tijd; ik moet werken voor mij en mijn gezin, en dit neemt al mijn tijd in beslag.” En hoe kunnen de rijken dezer aarde zich vaak in onverschilligheid openbaren omtrent eeuwige, geestelijke dingen, doordien de aardsche, vergankelijke schatten hun hart vervullen. Heeft niet de Heere Jezus, waar de rijke jongeling Hem den rug toekeerde, zijn discipelen laten hooren: „Hoe bezwaarlijk zullen zij, die goed hebben, in

het koninkrijk Gods ingaan?" (Luk. 8 : 24.) Hoevele hoorders des Woords zijn er, die òf door het een òf door het ander zich laten terughouden, zoodat de gewenschte vrucht niet te voorschijn gebracht kan worden! Noch bij den een, noch bij den ander is hier de ernst, om te vragen: „*Hoe hoor ik?*”

„En een ander deel viel in de goede aarde, en gaf vrucht, het een honderd-, het ander zestig-, het ander dertigvoud.” Hoe is de verklaring des Heeren van dit vierde of laatste deel Zijns Woords?

„Die nu in de goede aarde gezaaid is, deze is het,

die het Woord hoort en verstaat,

die ook vrucht draagt en voortbrengt, de een honderd-, de ander zestig-, de ander dertigvoud.”

Het ware verstaan des Woords brengt de ziel in verbinding met God, wyl het Woord Gods ons openbaart, wie God is. Verstaat men het, dan kent men Hem; en

de ware kennis van God,

namelijk van den Vader en van Zijnen Zoon, Jezus Christus (Joh. 17 : 3),

is het eeuwige leven.

De op deze wijze door het zaad des Woords geborenen, zullen in onderscheidene mate de vruchten des levens uit God in deze wereld voortbrengen. Dezen zijn

de kinderen des koninkrijks,

dat begonnen is door het verkondigen van het

getuigenis Gods door den Heere Jezus aan allen, die „ooren hadden om te hooren;” en dat dus, tijdens de Heer op aarde was, bestond uit *enkel ware geloovigen*. Aan dezen heeft de Heer ook „de verborgenheden van het koninkrijk der hemelen” kunnen mededeelen. (Matth. 13 : 11.)

Deze „verborgenheden,” lieve lezer! waren dingen
**die van de grondlegging der wereld af
 verborgen zijn geweest,**

zoals wij lezen in Matth. 13 : 35. Deze woorden worden door den Heere Jezus aangehaald uit Ps. 78, waar Asaf door den Geest van God aangevuurd, vooraf opwekt en vermaant: „O, mijn volk! neemt mijne leer ter ooren; neigt ulieder oor tot de redenen mijns monds.” Zullen wij dan traag zijn tot hooren? Zullen wij niet luisteren naar Hem, „dien God gezonden heeft?” en door Wien ons dingen geopenbaard zijn vóór de grondlegging der wereld; dingen die tot in de eeuwigheid zich uitstrekken? Van welk een onschatbaar groote waarde is het, dat God ons zegt:

*„Wie Zijne getuigenis heeft aangenomen,
 heeft bezegeld,*

dat God waarachtig is.” (Joh. 3 : 33.)

(Wordt vervolgd.)

D. R.

„Vader! Ik wil.”

„O, hoe groot is Uw goed, dat Gij weggeleid hebt voor degenen, die U vreezen.”
(Ps. 31 : 20.)

Daar is in den laatsten nacht van het leven van onzen Heiland op aarde een wonderbaar heerlijk oogenblik geweest; een ure, waarin uit het volmaakt liefhebbend hart van onzen Heer gezegende woorden zijn opgeweld, woorden tot den Vader, tot Wien de Heere Jezus zich wendde om Hem Zijn geliefde discipelen op te dragen. De Heere Jezus sprak die kostelijke woorden uit ten aanhoore van de Zijnen, met het doel hun blijdschap volkomen te maken; ja, hun harten te vervullen met Zijn blijdschap. Die laatste redenen van den Meester zijn door alle eeuwen heen tot een voortdurende vertroosting geweest van alle geloovigen, en zij zullen het hart van Gods kinderen blijven versterken tot aan het einde. We vinden ze opgeteekend in het zeventiende hoofdstuk van het Evangelie van Johannes. Staan we tot onzer aller bemoediging bij enkele dier heerlijke uitlatingen des Heeren Jezus stil.

Wat ons de Heilige Geest te hooren geeft in Johannes 17 is door den Heere Jezus gesproken tot Zijn Vader, vóór Hij aan het kruis voor de zonden had geleden. Toch zegt de Heiland: „Ik

heb voleindigd het werk, dat Gij mij gegeven hebt om te doen."

Hij staat gereed tot den Vader weder te keeren, en Hij zàl ook wederkeeren, maar eerst, nadat Hij al het werk, dat Hem door den Vader opgedragen is, heeft volbracht. Dan, maar ook eerst dan, zou het mogelijk zijn met velen voor het aangezicht des Vaders te verschijnen. Door den dood heen zou Hij, het ware tarwegraan, Gode vrucht dragen in de eeuwige behoudenis van verloren zondaren, met wie Hij, de volmaakt reine en zondelooze, Zich niet kon vereenigen, zonder hun zonden voor eeuwig weg te doen op het vloekhout des kruises. En hoewel het bange lijden aan het vloekhout den Heer nog staat te wachten, als Hij den laatsten nacht met de Zijnen in de toegeruste opperzaal en in den olijvenhof vertoeft, toch zegt Hij, als stond Hij achter het kruis: „*Ik heb voleindigd.*” Bij Hem, den Zoon van God, bij Wien geen verandering, noch schaduw van omkeering is, zal de grootste smart, zal het bangste zielelijden geen afwijking van den eenmaal ingeslagen weg kunnen bewerken. Dien weg der gehoorzaamheid had Hij betreden met het woord: „Zie, ik kom om uwen wil te doen, o God,” en dezen weg zou Hij ten einde toe bewandelen, totdat het woord: „Het is volbracht,” van zijn lippen vloeien zou.

Hoe gezegend is het, dat de Heere Jezus de

woorden „Ik heb voleindigd” uitgesproken heeft juist in die ure. Hij kon zeggen: „*Ik heb U verheerlijkt op de aarde, ik heb voleindigd het werk, dat Gij mij gegeven hebt om te doen.*” Christus heeft den Vader op deze aarde en in Zijn leven, en in Zijn dood volmaakt verheerlijkt. Hij kan tot Zijn Vader de woorden richten: „*Vader! de ure is gekomen; verheerlijk uwen Zoon.*” vs. 1. Welnu, Christus is door den Vader verheerlijkt. „Door de heerlijkheid des Vaders is Hij uit de dooden opgewekt” (Rom. 6 : 4), en Hij is in den hemel door zijn Vader „met eer en heerlijkheid gekroond” (Hebr. 2 : 9). Hij, de Zoon van God, kon rechtens Zijn persoon aanspraak maken op de heerlijkheid, die Hij verlaten had. Hij had die heerlijkheid evenwel *vrijwillig* verlaten uit gehoorzaamheid aan Zijn Vader. Door niets had Hij het recht op die heerlijkheid verloren. In alles had Hij den Vader hier beneden volkomen verheerlijkt, en daarom kan Hij aan het eind de woorden uiten: „*Verheerlijk uwen Zoon.*” Maar Hij, die rechtens zijn persoon zijn aanspraak kon laten gelden op de heerlijkheid, die Hij verliet, plaatst Zich nu met Zijn werk voor den Vader. Hij was gekomen om het werk der verlossing en verzoening te volbrengen. Door dat werk kon Hij verloren zondaren met God verzoenen, hen reinigen van alle onreinheid, ze verlossen van den toorn, ja, door dat werk, door Zijn dood en op-

standing, kon Hij diepverlorenen met Zich vereenigen. *Door dat werk alleen!* Dat werk op het kruis was voor God, wat Hij zelf was. Even volmaakt, even algenoegzaam als Hij.

Welnu, met dit werk, dat Hij voor de Zijnen volbracht, plaatst de Heere Jezus Zich nu voor Zijn Vader en spreekt dan: „*Ik heb voleindigd het werk, dat Gij mij gegeven hebt om te doen; en nu verheerlijk mij, Gij, Vader! bij Uzelven, met de heerlijkheid, die ik bij U had, eer de wereld was.*”

Krachtens zijn werk vraagt de Heere Jezus den Vader Hem te verheerlijken met de heerlijkheid, waarop Hij rechtens Zijn persoon aanspraak maken kon. „*Eer de wereld was, eer de bergen ingeest waren, voor den aanvang van de stofjes der wereld*” (Spr. 8), bezat Hij die heerlijkheid. Maar nu ontvangt Hij als loon op Zijn werk diezelfde heerlijkheid, en met geen ander doel, dan om die heerlijkheid te kunnen schenken aan allen, die door Zijn werk zouden worden verlost. Wat zegt de Heere Jezus aangaande diezelfde en geen andere heerlijkheid?

„*Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij mij gegeven hebt.*” Welk een Jezus! Hoeveel heeft Hij gegeven! Hij geeft Zichzelven! Hij geeft het Woord Zijns Vaders! Hij geeft de heerlijkheid, die Hem geschonken is als loon op Zijn werk! Straks geeft Hij den Zijnen een plaats met Hem en bij Hem,

om Zijn heerlijkheid te mogen aanschouwen, die Hem de Vader heeft gegeven, wyl God Hem liefhad vóór de grondlegging der wereld” (vs. 24).

Laat mij op Hem nog eenmaal wijzen, want te zien, wie Hij is, is voor de geloovigen zoo kostelijk, vooral als ze bedenken, wie zij waren. Wij waren zijn vijanden; hadden geen recht op een deel met Hem in de heerlijkheid; hadden er zelfs geen lust toe; voor Zijn persoon hadden wij oog noch hart. Maar God heeft erbarming gehad! Maar God heeft in zijn ondoorgrondelijke genade Zijn Zoon gegeven! **Alzoo** lief had God de wereld! De wereld was onder het oordeel! En ook wij waren onder den toorn. De toorn Gods was op den mensch, en blijft op hem, indien hij zich niet bekeert. „Al het oordeel heeft de Vader aan den Zoon gegeven, opdat allen den Zoon eeren” (Joh. 5:22, 23), en Christus zegt: „Gij hebt hem (den Zoon) macht gegeven over **alle vleesch.**” (vs. 2.)

Macht over alle vleesch! Buigen we ons vol *ontzag* voor dien Jezus neder, Wien macht gegeven is, door God zelf, over *alle vleesch*. Hij, Jezus, heeft macht over ons. Over ons, of wij gelooven in Hem of niet. Ons geloof of ons ongeloof verandert niets aan Zijn macht.

Maar als Hem dan macht gegeven is over alle vleesch, ook over ons, waartoe wendt Hij dan die macht aan? Hooren wij het uit Zijn eigen

mond: „opdat al, wat Gij hem gegeven hebt, hij hun *het eeuwige leven geve.*” Zoo doet Christus. Buigen we ons vol *aanbidding*, niet alleen vol ontzag en eerbied, neen, ook vol aanbidding neer voor Hem, wien macht gegeven is over alle vleesch, opdat Hij, al wat de Vader hem gegeven heeft, hij hun het eeuwige leven geve.”

Ons hart is brandende in ons, als we ons oog vestigen op onzen Jezus!

Het eeuwige leven schenkt Hij, dat is, den eenigen, waarachtigen God te kennen, niet alleen als den Almachtige, den Schepper aller dingen, maar als den Vader, die Jezus Christus, zijn Zoon gezonden heeft, voor verloren zondaren!

Wonderbaar heerlijk! Jezus te kennen, en door Hem den Vader te kennen, is het hoogste goed!

Maar de Heere Jezus staat in Joh. 17 gereed heen te gaan. Waar zal Hij nu Zijn geliefden brengen, die Hij achterlaten moet in deze wereld? Hij heeft ze zoo lief! Hij had ze bewaard. Niet één was verloren gegaan. Waar brengt Hij ze dan nu, nu Hij naar den Vader wederkeeren zal? O, zien we, wat de teederminnende Jezus doet. Hij brengt ze op de beste plaats, waar Hij ze brengen kan. *Hij legt ze aan het hart Zijns Vaders.* Hij vraagt niet, ze uit de wereld weg te nemen, maar wel, ze *te bewaren voor den booze*; wel, ze *te heiligen door de waarheid*; wel, ze straks allen te zamen op één oogenblik weg

te nemen en in de heerlijkheid te voeren. De Heere Jezus wist, dat Hij dit alles vroeg aan Hem, die Zijn kinderen heeft liefgehad, gelijk de Vader den Zoon heeft liefgehad (vs. 23). Hij peilde de liefde van het hart Zijns Vaders, en daarom bracht Hij ons aan dat hart en in de armen des Vaders, al moest Hij daartoe ook eerst sterven. Het kruis heeft Hij verdragen, de schande veracht, alleen om die vreugde te smaken, arme verloren zondaren door Zijn werk in hemelsche heerlijkheid, in het huis des Vaders te kunnen brengen.

Eindigen we met neer te schrijven, die roerend schoone woorden van onzen aanbiddelijken Jezus, waaruit we al de liefde Zijns harten ons voelen tegenstralen: „Vader! ik wil, dat, waar ik ben, ook die bij mij zijn, die Gij mij gegeven hebt, opdat zij mijne heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij mij gegeven hebt.”

* * *

Hij komt! — want o, zijn brandend hart
Duldt geene scheiding meer.

Hij komt, — en deelt met u zijn vreugd,
Zijn heerlijkheid en eer.

Zijn kroon, Zijn eer — 't is alles uw!

O Bruid, wees blij te moe!

Maar meer dan alle heerlijkheid:

Hij-zelf behoort u toe!

J. T.

Psalm 8.

In dezen wonderschoonen psalm wordt ons door den Heiligen Geest een verheven beschrijving gegeven van de heerschappij van Jehovah in het duizendjarig Rijk, alsmede van de heerlijkheid van den Zoon des menschen in verbinding met het Joodsche volk. De heerlijkheid van Christus in vereeniging met ons, voor zoover als deze in het Oude Testament mogelijk is — ziedaar het onderwerp van deze parel onder Davids liederen. De Zoon des menschen, het Beeld des onzienlijken Gods, heerscht over de schepping. Als zoodanig was Adam het beeld van Hem, die komen zou. Jehovah is de Heer over Israël.

Wat is de mensch? vraagt de psalmist. Het antwoord luidt: Christus. Maar Christus, de Jehovah, Wiens heerlijkheid boven de hemelen is, die de aarde heeft tot een voetbank Zijner voeten. Zelfs toen Christus in vernedering wandelde op deze aarde, toen Hij omgeven werd door Zijn vijanden, zorgde God voor een getuigenis, waarvoor de tegenstanders zwichten moesten; een getuigenis uit den mond van kinderkens, die Zijn lof bezongen. „Uit den mond der kinderkens en der zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest, om Uwer tegenpartijen wil, om den vijand

en wraakgierige te doen ophouden." In den tempel riepen de kinderen: „*Hosanna den Zoon Davids!*” en bij den intocht in Jeruzalem werd Hij gehuldigd met de woorden: „*Hosanna, gezegend Hij, die komt in den naam des Heeren, de Koning Israëls.*” Als **Zoon Gods**, als **Zoon Davids** en als **Zoon des menschen** wordt zulk een getuigenis Hem geschonken. (Matth. 21 : 15; Mark. 11 : 9, 10; Luk. 19 : 38; Joh. 12 : 13—15.)

Nu reeds zien wij, die gelooven, Jezus, met eer en heerlijkheid gekroond, maar nog zijn alle dingen aan Hem niet onderworpen (Hebr. 2 : 8, 9). In het duizendjarig Rijk evenwel zal Zijn naam heerlijk zijn op de aarde.

Gezien als schepsel Gods, is de mensch zwak en gering, maar de mensch naar den raad Gods, de tweede Adam, is *boven alles*. In Spreuken 8 wordt Christus vóór de schepping ingevoerd als de Wijsheid Gods, als Gods vermaking; en Zijn vermakingen zijn met de menschenkinderen. Dat is het, wat de Engelen riepen, toen Christus werd geboren.

„*Wat is de mensch?*” vraagt ook Job, als hij vertoornd is en in ellende neerzit. Job meende een doelwit te zijn geworden en roept uit: „*Waarom hebt Gij mij U tot een doelwit gesteld?*” Hij dacht, dat de hand des Heeren tegen hem was. (Job 7 : 17, 18.)

„*Wat is de mensch?*” roept David in Ps. 144

uit, als hij zijn vijanden ziet, „*de vreemden, welker mond leugen spreekt, en wier rechterhand een rechterhand der valschheid is.*” (vs. 3—8.)

Hoe geheel anders is de vraag evenwel in den psalm dien wij overdenken. Daar is geen gedachte aan tuchtiging, gelijk in Job; noch aan de vijanden over wie Gods wraak wordt ingeroepen, zooals in Ps. 144. Neen, in Psalm 8 hebben we den mensch naar het raadsbesluit van God. De Heilige Geest schildert ons voor oogen *den tweeden Adam; den laatsten mensch; Christus, de heerlijkheid van Jehovah; Hem, die, als mensch* heerscht over de hemelen, Wiens majesteit gesteld is boven de hemelen, die de aarde heeft tot een voetbank Zijner voeten, ja alle dingen, die wij nu niet zien. In het aangezicht van Jezus Christus aanschouwen wij de heerlijkheid Gods, in „Hem, die een weinig minder dan de engelen geworden was, van wege het lijden des doods, met heerlijkheid en eer gekroond.” (Hebr. 2:9.)

Ween niet.

Openbaring 5.

Johannes weende zeer, wyl niemand werd gevonden
In hemel of op aard, die waardig werd geschat
Om in dat Boek te zien, door zegelen gebonden,
Het Boek in Godes hand, dat Zijnen raad bevat.
Geen schepsel, hoog of laag, kan immer waard geacht,
't Onthullen wat deez' aard, naar Gods bestelling, wacht.

Maar zie, daar komt een eind aan 't droefv'g overleggen,
Waardoor Johannes' ziel tot droefheid werd vervoerd.
Een van de oudsten kan vol blijdschap tot hem zeggen :
Droog uwe tranen af, wees langer niet ontroerd ;
De Leeuw uit Juda's stam, Hij is het die verwon,
De wortel Davids deed, wat niemand anders kon.

Den kop der oude slang heeft Hij alleen verbroken,
Die tegen Godes raad zijn plannen had gesteld.
't Geschonden recht van God heeft Hij alleen gewroken
En gansch teniet gemaakt des Satans boos geweld.
Zoo heeft de sterke Held, Verwinnaar van het kwaad,
Het recht verworven als Volvoerder van Gods raad.

En ik, Johannes, zag — zoo hooren wij hem spreken
Als in bewondering! Hij weende nu niet meer ;
Hij is veeleer verheugd ; de droefheid is geweken,
Daar hij het beeld aanschouwt van zijn geliefden Heer

In 't midden van den troon, die met vier dieren prijkt,
Wier aanzien leeuw en kalf en mensch en arend lijkt.

En in het midden ook der vier en twintig oudsten
Zag hij een Lam, dat stond, als was het eens geslacht,
Met zeven horenen, als was het van de stoutsten,
Met zeven oogen, die de Geest had aangebracht.
En zeven Geesten zijn, gezonden over d' aard,
Tot alle volk en taal, waar die ook zijn vergaard.

Daar naderde het Lam, met waardigheid en eere,
En nam 't gesloten Boek van uit de rechterhand
Van Hem, die op den troon als allerhoogste Heere
Gezeten was — en nu zag alles naar dien kant,
Op deze handeling, en bogen voor het Lam,
Dat van Gods raadbesluit d' uitvoering op zich nam.

En alles valt nu neer, terwijl de oudsten zingen
Het nieuwe lied des Lams, tevoren nooit gehoord;
Zoodat tot in het ruim van 's hemels wijde kringen
Het treffend schoon weerklinkt van dit vereend accoord.
Zij roepen 't luidkeels uit: „Gij, gij zijt waardig Heer!
Want Gij werdt eens geslacht; dit is uw hoogste eer.”

En Gij kocht Gode ook uit allerlei geslachte,
Betaaldet met uw bloed — dat was de dure prijs,
Dien Gij betalen moest — de prijs naar Gods gedachte,
Tevoren reeds bepaald in 't eerste paradijs.
En daarom waren zij volkomen overtuigd:
Dat 't Lam nu waardig is, dat alles voor Hem buigt.

En ook de Engelen met tienmaal duizendtallen,
En al het scheps'lenheir, gaan voort met luider stem
Te roepen: Hij is waard, des Vaders welgevallen,
Die Zich eens slachten liet; en daarom nu aan Hem
De wijsheid, sterkte en eer, de kracht en heerlijkheid,
De rijkdom en de dank tot in all' eeuwigheid!

En juichend hooren wij ook Hem daarin besluiten,
Die vol van Majesteit daar zit op 's hemels troon.
Bij al den lof aan 't Lam sluit men Hem niet daar
[buiten,
Maar wordt aan Hem tezaâm de hulde aangeboôn.
Hoe schoon het hier te zien, dat zij 't geslachte Lam
Dezelfde eere biên, die ook aan God toekwam.

Der dieren „Amen” volgt. De oudsten, die aanbidden,
Gaan nochtans daarmee voort, als aller mond zich sluit.
't Geslachte Lam bevindt zich in der oudsten midden,
En daarom spreekt hun lof zich eeuwig voor Hem uit.
Doch nu is 'tzonder woord. Hun ziel, vervuld met Hem,
Stort zich aanbiddend uit, maar niemand hoort hun stem.

O Broeders! welk een gunst, dat wij nu reeds
[aanschouwen,
Dat God ons dit gezicht, die openbaring schonk;
En Hij de toekomst ons te voren wil ontvouwen,
Waarin de heerlijkheid des Lams zoo schitt' rend blonk.
Geprezen zij Zijn Naam, voor zooveel gunstbetoon
In d' openbaring van zijn veelgeliefden Zoon.

„Wiens machtwoord zelfs geen dood of graf kan
[wederstaan.

„Kom uit, gij Lazarus! - Ontbind hem, laat hem gaan.”

„Ween niet, gij man of vrouw! bij 't graf van uw
[beminden.

„Roept Hij, die 't graf ontsloot, u niet vertroostend toe:

„Ik kom, en dan zult gij d' ontslaap'nen wedervinden?

„Ween niet, gij zwakke ziel! al zijt gij nog zoo moê,

„Want Jezus, die als 't Lam in zwakheid werd ge-
[slacht,

„Is nu de sterke Leeuw, die u voorziet van kracht.”

„Ween niet, al moet het hart op aarde hier nog
[zuchten.

„Heeft Jezus niet gezegd: nog slechts een korten tijd

„En Ik kom tot u weer, dan zult gij 't leed ont-
[vluchten

„Van deze woestenij, waar gij nu zucht en lijdt?

„Droog dus uw tranen af; want heerlijkheid en eer

„Schenkt, bij Zijn wederkomst, u de geliefde Heer.”

Wij danken U o God! voor zooveel rijke gaven,
Als Gij ons in uw Zoon, uw Eengeboornen, gaf,
Wij vinden in Hem 't al, wat onze ziel kan laven:
Een troost in 't aardse leed, een uitzicht over 't graf.
Daarom zij U o God en 't Lam, voor ons geslacht,
d'Aanbidding en de lof voor eeuwig toegebracht.

Gij zijt voor onze ziel, o Heer zoo vol genade,
 De allergrootste schat, het allerkostbaarst goed,
 En daarom slaan wij ook met dankb're harten gade,
 Als U het hemelkoor zijn juichtoon klinken doet.
 Want in den hemel zelf, of op of onder d'aard',
 Is niemand buiten U de hoogste hulde waard.

H. S.

Beantwoording van vragen.

V. te H. vraagt over Gen. 1 : 26, 27 in verband met Kol. 1 : 15 en Hebr. 1 : 3 een verklaring.

Nadat God zevenmaal een scheppingswoord gesproken, en door dit zelve de aarde in gereedheid gebracht en heerlijk leven in alles geschonken heeft, was de schepping zonder een zichtbaren heerscher. Op den zesden dag treedt de Heilige Drie-Eenheid te voorschijn, als met Zichzelve raad houdende, en wij vernemen iets, dat tot nog toe niet gehoord geworden was: een grooter, een eeuwig besluit wordt geopenbaard.

„Laat Ons,” spreken Vader, Zoon en Heilige Geest, „*menschen maken, naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis.*” Welk een waardigheid! Alzoo een onderkoning of regent, een vertegenwoordiger Gods op aarde zou de mensch zijn! Tevens een middelaar tusschen het geschapene en den Schepper! Ja, welk een waardigheid en welk een schoone, heerlijke plaats!

Maar wat hebben Satan en zonde van hem gemaakt? Helaas! een armen slaaf zijner lusten en

begeerlijkheden; een schepsel, dat in een krank lichaam daar henengaat, ter aarde zich nijgende, waaruit hij geformeerd is; gebukt en lijdende onder velerlei bezwaren, weenend en rouwklagend; en, in stede van te heerschen in de schepping, vervolgt hij zijn levensweg in voortdurende angst en vreeze. Hij vreest voor de hitte der zon en voor de koude der lucht; hij is beangst voor het vuur en voor het water, alsook voor de dieren des velds; hij vreest voor het leven en voor den dood. Zijn gansche macht en geheel zijn kennis vermag niets uit te richten tegen de gevreesde tuberkel-bacil, die hem een gewissen dood aankondigt en zijn lichaam langzamerhand sloopt, of tegen de aardappelziekte, welke zijn noeste vlijt met verwoesting bedreigt. Hoe is de koning der aarde gevallen en zijn heerlijkheid van hem geweken!

Christus, op aarde zijnde, was *het Beeld des onzienlijken Gods*. (Kol. 1 : 15.) Hij is God geopenbaard in het vleesch, en daarom „*het afschijnsel Zijner heerlijkheid en het afdrukkel Zijner zelfstandigheid*;" als *zoodanig* heeft Hij Zich gezet aan de rechterhand der Majesteit in den hooge. De mensch *werd bekleed* met macht, Christus *bezit macht* om Zich te zetten aan de rechterhand Gods. (Mark. 16 : 19; Hebr. 1 : 3.)

Er is alzoo een hemelsbreed verschil tusschen de uitdrukking: „*geschapen naar Ons beeld*," en de andere uit Kol. 1 : 15: „*die het Beeld is des onzienlijken Gods*." „*De eerste mensch is uit de aarde, stoffelijk; de tweede mensch is uit den hemel*." (1 Kor. 15 : 47.)

Christus, als Zoon des menschen op aarde, heeft de macht geopenbaard, welke door de zonde den

mensch ontvallen is. Wij lezen toch in Gen. 1 : 28 welk een macht God den mensch had gegeven. Heeft Adam deze macht geopenbaard? De Schrift zwijgt er over. Wel vermeldt diezelfde Schrift ons op menige bladzijde in de Evangeliën op welke zegenrijke wijze Christus in genade, zoowel voor als na Zijn sterven, van deze macht gebruik gemaakt heeft. Denk o.a. aan de wonderbare vischvangst. (Luk. 5; Joh. 21.)

In de toekomst zal Christus weder op deze aarde dezelfde macht ontvouwen. Als de verheerlijkte Christus, over Wien Hebr. 2 ons spreekt met een aanhaling uit den 8sten Psalm, „*Bezitter zal zijn van het toekomende aardrijk, waarover wij spreken,*” (Hebr. 2 : 5), dan zal vervuld worden het triomfied van David: „Gij doet hem heerschen over de werken uwer handen, Gij hebt alles onder zijne voeten gezet: schapen, en ossen, allen die, ook mede de dieren des velds; het gevogelte des hemels en *de visschen der zee; hetgeen de paden der zeeën doorwandelt.*” (Ps. 8 : 7—9.)

Als „het Beeld des onzienlijken Gods,” het „afschijnsel Zijner heerlijkheid” en „het afdruksel Zijner zelfstandigheid,” „God geopenbaard in het vleesch,” God-Zelf, de „Ik-Ben” op aarde zijn zal, dan zal de mensch naar Gods beeld geschapen, door de zonde een slaaf van den duivel geworden, maar door genade uit diens boeien verlost, vol aanbidding uitroepen:

„O HEERE, onze Heere, hoe heerlijk is Uw naam (de naam als de uitdrukking van den Persoon) **op de gansche aarde!”** (Ps. 8 : 10.)

Israël, Gods volk.

(Vervolg van bladz. 135.)

I. *De Koningen.*

Waar het volk door Juzua in het land gebracht, en hun dit ten erfdeel geworden is, geniet het de rust, welke hun te voren was aangekondigd (Joz. 21 : 43, 44.) Zou het nu de zegeningen genieten, door Jehovah beloofd, dan was gehoorzaamheid aan Zijn geboden de eerste voorwaarde. En hoewel Hij geboden had alle de inwoners van Kanaän te doodden, heeft Israël hieraan niet voldaan. In plaats van gezegende rust te genieten, kwamen zij onder de overmacht van hen, die zij hadden laten leven. Ja, en dit niet alleen, maar de inwoners des lands brachten het volk Gods daartoe „dat zij den Heere verlieten, en den Baäl en Astharoth dienden.” (Richt. 2 : 13.) En eenmaal van den Heer afgeweken, gaan zij steeds verder en verder op dit hellend vlak, tot zij de begeerte uitspreken om in alles met de volken gelijk te staan. In Samuëls dagen hooren wij de droeve woorden over hun lippen komen: „Zet nu een koning over ons, . . . gelijk al de volken hebben!” (1 Sam. 8 : 5, 20.) Arm, beklagenswaardig volk! Hoe droevig en treurig, waar

de Heere van u heeft moeten getuigen: „Mijn volk heeft *twee boosheden* gedaan: Mij, de Springader des levenden waters, hebben zij verlaten, om zichzelve bakken uit te houwen, gebroekene bakken, die geen water houden.” (Jer. 2 : 13.)

In 1 Sam. 12:12 laat ons het Woord de omstandigheden zien, waardoor Israël er toe kwam om een koning te begeeren: „Als gij nu zaagt, dat Nahas, de koning van de kinderen Ammons, tegen u kwam, zoo zeydet gij tot mij: Neen, maar een koning zal over ons regeeren; zoo toch de Heere, uw God, uw koning was.” Doch 1 Sam. 8 : 5 en 7—9 openbaart ons de drijfveer, het beginsel huns harten. De Heer, „de Kenner der harten van allen,” zegt tot Samuël: „Zij hebben u niet verworpen, maar

zij hebben Mij verworpen,
dat Ik geen koning over hen zal zijn. Naar de werken, die zij gedaan hebben, van dien dag af, toen Ik hen uit Egypte geleid heb, tot op dezen dag toe, en hebben Mij verlaten, en andere goden gediend; alzoo doen zij u ook.”

Zij krijgen hun begeerden koning, maar God geeft hem hun „in Zijnen toorn,” en „in Gods verbolgenheid” zal hij hun ook ontnomen worden. (Hos. 13 : 11.) De verantwoordelijkheid neemt God echter niet van het volk af, maar èn de koning èn het volk zullen haar dragen. Samuël moet zeggen: „Zoo gij den Heere zult vreezen, en Hem

dienen, en naar Zijne stem hooren, en den mond des Heeren niet wederspanning zijn, zoo zult gijlieden, zoowel gij als de koning, die over u regeeren zal, achter den Heere, uwen God, zijn. Doch, zoo gij naar de stem des Heeren niet zult hooren, maar den mond des Heeren wederspanning zijn, zoo zal de hand des Heeren tegen u zijn, als tegen uwe vaders." (1 Sam. 12 : 14, 15.) Helaas! de koning, „dien zij verkoren hadden," heeft „niet gehouden, wat de Heere hem geboden heeft." Hij wordt voor God te licht bevonden, en mitsdien ter zijde gesteld. En waar Saul volhardde in kwaad te doen, heeft God hem ten slotte moeten doen ondervinden, wat Samuël het volk „op het hoogst" betuigd heeft: „Indien gij voortaan kwaad doet, zoo zult *gijlieden*, alsook *uw koning*, omkomen." (1 Sam. 12 : 25.) Hoe droef, hoe treurig, en beklagenswaardig is het einde der regeering van Saul, Israëls eersten koning! Een zeventvoudige smaad is daaraan verbonden. 1. Hij is gevallen in zijn eigen zwaard; 2. gevonden door de Filistijnen; 3. zijn hoofd afgehouden; 4. zijn wapenen hem uitgetogen; 5. deze door het land der Filistijnen rondgezonden, en in het huis van Astharoth gelegd; 6. zijn lichaam gehangen aan den muur van Beth-San; 7. het volk gevloten voor den vijand en de Filistijnen wonende in Israëls steden! Wel mocht David zijn rouwklage besluiten met de woorden: „Hoe

zijn de helden gevallen, en de krijgswapenen verloren!" (2 Sam. 1 : 27.)

Maar — God lof! — de genade treedt tusschenbeide, en „de man naar Gods hart" wordt ingevoerd!

Het huis van David,

door God reeds te voren verwekt, zal openbaar en in macht en majesteit worden opgericht!

Sauls geschiedenis en Davids verheffing is geheel overeenkomend met de strekking van de boeken Richteren en Ruth. In de Richteren steeds meer en meer afwijking van den Heere, en in Ruth de genade Gods, De Heere vangt met Ruth aan om „het huis van David" te bouwen; en als Obed, de grootvader van David, het levenslicht ontving, geven de naburinnen hem een naam, en heet het: „Aan Naömi is een zoon geboren!" Gods kracht treedt in genade tusschenbeide in Boöz. God is de Verlosser Zijns volks, in Hem is kracht. Die kracht Gods heeft den zoon van Isaï verwekt, en hem te midden van alle vervolgingen en doodsg gevaren bewaard, en David gesteld op den troon als koning over IsraëL.

In de zalving der beide koningen — Saul en David — is een symbolische handeling te zien. Saul werd, met Samuël alleen zijde, in afzondering gezalfd: „Zij beiden gingen uit, hij en Samuël, naar buiten." (1 Sam. 9 : 26.) David werd „in het midden zijner broederen" gezalfd. (1 Sam. 16 :

13.) — Saul werd gezalfd met olie uit een *kruik* (1 Sam. 10 : 1), — zijn koninkrijk is verbroken. Bij de zalving van David nam Samuël *den oliehoorn*, en in Ps. 89 : 21 lezen wij hiervan: Ik heb David, mijnen knecht, gevonden; met mijne heilige olie heb Ik hem gezalfd.”

En welke groote en wonderschoone beloften heeft God aan David geschonken! Beloften die zich uitstrekken tot in eeuwigheid, en hare volkomen vervulling verkrijgen zullen in onzen gezegenden **Heere Jezus Christus**.

„Ik zal zijn zaad in eeuwigheid zetten, en zijn troon als de dagen der hemelen;” Ik heb eens gezworen bij mijne heiligheid: zoo Ik aan David liege! zijn zaad zal in der eeuwigheid zijn, en zijn troon zal voor Mij zijn gelijk de zon. Hij zal eeuwiglijk bevestigd worden, gelijk de maan; en de Getuige in den hemel is getrouw.” (Ps. 89 : 30, 36—38.)

Het was in de gedachten Gods om Zijn volk Israëel te zegenen in *het huis van David*. Doch ook hieraan was verbonden *om te wandelen in gehoorzaamheid voor het aangezicht des Heeren*. In 2 Sam. 7 : 14 wordt ons dit duidelijk medegedeeld: „Ik zal hem tot eenen vader, en hij zal Mij tot eenen zoon zijn; dewelke als hij misdoet, zoo zal Ik hem met eene menschenroede en met plagen der menschenkinderen straffen.” De belofte Gods is echter souverain, en het 15de vers

geeft ons dit dadelijk te hooren: „Maar mijne goedertierenheid zal van hem niet wijken, gelijk als Ik die weggenomen heb van Saul, dien Ik van voor uw aangezicht heb weggenomen.”

In Ps. 132 mogen wij een blik werpen in het vreugdevolle hart van David, over alles wat God hem heeft willen bekend maken. En ook in dit lied Hammaäloth (een lied des opgangs) nemen de beloften Gods nog een hoogere vlucht, waar wij lezen: „Daar zal Ik David eenen hoorn doen uitspruiten; *Ik heb voor mijnen Gezalfde eene lamp toegericht.* Ik zal zijne vijanden met schaamte bekleeden; maar **op hem zal zijne kroon bloeien.**”

En waar David bij zulke toezeggingen in blijde verrukking werd gebracht; ja, waar hij zich over de toezegging des Heeren verblijdde, „als een, die eenen grooten buit vindt” (Ps. 119 : 162), zullen wij ons daarover ook niet grootelijks verblijden, waar zulk een schitterend heerlijke toekomst, *de toekomst is van het huis van David?* Een toekomst, waarvan **de Heere Jezus,**

de Bron en het Middelpunt

zijn zal? Wordt in onze ziel niet een snaar aangeroerd, die ons tot juichen stemt, als wij door denzelfden Geest Gods, waardoor David geprofeteerd heeft, Zacharia ons hooren verkondigen den toekomstigen luister van het huis van David? Een luister, waarvan de aarde en alle hare inwoners zullen gewagen? Wij lezen in Zach. 12:

„Jeruzalem zal nog blijven in hare plaats te Jeruzalem. En de Heere zal de tenten van Juda ten voorste behouden, opdat

de heerlijkheid van het huis Davids, en de heerlijkheid der inwoners van Jeruzalem zich niet verheffe tegen Juda. Te dien dage zal de Heere de inwoners van Jeruzalem beschutten; en die, die onder hen struikelen zou, zal *te dien dage zijn als David*; en

het huis Davids zal zijn als goden, als de Engel des Heeren voor hun aangezicht.”

„Wij zegenen ulieden uit het huis des Heeren,” zal men dan zeggen. (Ps. 118 : 26.) Ja, dan zal *de ware David* regeeren; dan heeft Israël één Herder en één Koning, den Koning naar Gods voornemen en gedachten, van Wien en door Wien „plasregens van zegen” hun deel zijn zal; en over Wien wij in Ezech. 34 : 23 en 24 lezen: „En Ik zal een eenigen Herder over hen verwekken, en Hij zal hen weiden, namelijk

Mijnen knecht David;

die zal ze weiden, en die zal hun tot eenen Herder zijn. En Ik, de HEERE (Jehovah), zal hun tot een God zijn; en mijn *knecht David* zal Vorst zijn in het midden van hen; Ik, de Heere, heb het gesproken.”

(Wordt vervolgd.)

D. R.

Beschouwingen over het boek Daniël

door Dr. A. H. BURTON.

(Vervolg van bladz. 120.)

De vurige oven.

(Dan. 3 : 8—30.)

Een van de droevigste en meest ernstige trekken van den tijd, waarin wij leven, is het wijd verspreide ongelooft in betrekking tot de Schriften.

Het ongelooft is nu niet langer beperkt tot de stoutmoedige aanvallen van den godloochenaar en twijfelaar, neen het wordt vlijtig voortgeplant door godsdienstige geschriften, ja zelfs van den kansel door mannen, die doorgaan voor vorschers naar waarheid en er zich op laten voorstaan in een geest van eerbiedige onderdanigheid om te gaan met de heilige dingen Gods. Niets is bedrieglijker voor de groote massa des volks dan dit.

Weinigen hebben de bekwaamheid nauwkeurig de bewijzen na te gaan of de bewijsvoeringen te toetsen. Gemakkelijk worden ze ingepakt door een voorkomen van oprechtheid en een schijn van vroomheid.

Bovendien deelt de Bijbel ons enkele onaangename waarheden mede. Hij spreekt tot de gewetens der menschen. Voor iemand, die zich met zijn hart en geweten niet heeft gebogen voor de goddelijke openbaring des Bijbels, is het een verlichting er aan te denken, dat „goede en oprechte menschen” het nog niet geheel eens zijn over de absolute onfeilbaarheid der Schriften. De Bijbel schildert ons des menschen zedelijken toestand zoo donker als het maar eenigszins kan. Hij beschrijft de toekomst van den onwedergeboren mensch in een taal, die, volstrekt waar, wel geschikt is om hem te doen sidderen. Hij verheelt niet het feit van des zondaars volkomen verderf, maar openbaart tegelijkertijd Gods volkomen en eenig middel tot redding. Evenwel eindigt de mensch niet, voordat dit verderf beleden en het geneesmiddel aangenomen wordt, met te trachten altijd de waarheid van het getrouwe getuigenis Gods te bestrijden.

Terwijl men eenerzijds medelijden heeft met de misleide slachtoffers van dezen nieuweren openbaringsvorm des ongeloofs, daar kan men aan den anderen kant niet nalaten te trillen van verontwaardiging over hen, die door Satan worden gebruikt om het ongeloof zoo bekoorlijk voor te stellen aan degenen, die de zienlijke en vergankelijke dingen der wereld verkiezen boven de hemelsche, die niet zienlijk, maar eeuwig zijn.

„*Het vleesch is vijandschap tegen God,*” (Rom. 8 : 7.) Hoe klaar bleek dit aan het kruis in de verwerping van Christus,

het levende, het vleesch geworden Woord;
hoe duidelijk treedt het ook nu aan den dag in de verwerping van

het geschreven Woord.

Onder verontschuldiging van „eerbiedigen en eerlijken twijfel” zenden kanselredenaars en theologische schrijvers van onzen tijd een vloed van bittere verweerschriften de wereld in tegen de inspiratie van het Woord der waarheid. Dit is de zekere voorlooper van den afval, welke zoo duidelijk aangekondigd wordt in de Schrift. (2 Thess. 2.)

In de eerste hoofdstukken van Daniël (3—7) vinden we niet slechts een nauwkeurig geschiedverhaal, we vinden er ook zedelijke onderwijzingen van hoogst belangrijken aard. Satan poogt door het opwerpen van alle mogelijke vragen van critiek en twijfel in betrekking tot de geschiedenis, de ziel te berooven van het geestelijk gewin, door haar n.l. af te trekken van een bidende overdenking in den geest des geloofs van deze bladzijden van goddelijke openbaring.

Nebukadnezar had zijn beeld opgericht. Vanwaar kwam deze gedachte, mogen we vragen. Hij was juist teruggekeerd uit Egypte, waar hij zijn overwinningen had behaald en ongetwijfeld

had hij het reusachtige standbeeld gezien van Ramses den Grooten, hetwelk tot nu toe nog voor iederen bezoeker van dat land een wonder is. Hij wilde zelfs dezen in luister overtreffen, door in zijn eigen land een beeld op te richten, niet van steen, maar van goud. Daar was echter in deze handeling meer dan alleen zelfverheerlijking. Hoe waren al de „volken, natiën en tongen,” die God onder zijn heerschappij had gebracht om ze bijeen te houden? Wat is de invloedrijkste factor, die volken en zelfs familiën uiteendrijft? Is het niet de godsdienst? Hoevele bloedige oorlogen heeft deze niet reeds doen uitbarsten? Hoe menig bloedbad tevens? Indien slechts inzake godsdienst eenheid te verkrijgen ware, er zou geen macht zijn, zóó zeer in staat om te vereenigen, als er nu bij verschil een kracht in gelegen is om te verdeelen.

Overall echter waar gewetensdwang in betrekking met godsdienst gold, daar is immer weer vervolging het vreeselijke wapen geweest in de handen van den sterke tegenover den zwakke. De vurige oven van Nebukadnezar, de Inquisitie in Spanje, de gevangenis, de houtmijt en brandstapel van ons eigen land vermelden ons dezelfde droevige waarheid.

Maar daar waren Joodsche mannen in het landschap van Babel, mannen des geloofs en overtuiging, die vast stonden in hun trouw jegens

den waren God, den Jehovah Israëls, toen het geluid des hoorns, der pijp, der citer, der vedel, der psalteren, des akkoord-gezangs en allerlei soorten van muziek werd gehoord als een machtigen oproep om neder te vallen en het gouden beeld te aanbidden. Dit was een zooveel te merkwaardiger openbaring van standvastigheid des geloofs, in zooverre afgodendienst immer de strik geweest is, waarin Israël in zijn eigen land is verward geraakt.

Zij hadden evenwel vijanden rondom zich, gewetenlooze mannen, die niet terugdeinsden voor het aanwenden van het wreede wapen der vervolging, teneinde hun eigen achteruitzetting te wreken. De Chaldeeën waren niet vergeten, dat zij door deze zelfde mannen hun plaats van invloed verloren hadden aan het hof en dat de koning genoodzaakt was, Daniëls God te belijden als den God der goden en den Heere der koningen en den Openbaarmaker van verborgenheden. Zij wisten, hoe het aan te leggen om op de ijdelheid des konings te werken.

„Er zijn Joodsche mannen, die gij over de bediening van het landschap van Babel gesteld hebt; deze mannen hebben, o koning! op u geen acht gesteld, uwe goden eeren zij niet, en zij bidden het gouden beeld niet aan, hetwelk gij opgericht hebt.”

Dit was genoeg. In zijn toorn en grimmigheid

beval Nebukadnezar Sadrach, Mesach en Abednego voor zich te brengen.

„Is het met opzet?” zoo vraagt hij. „Eert gij mijne goden niet?” Daarop geeft hij ze slechts een keuze. In goddelooze uitdaging roept hij uit: „Zoo gijlieden nedervalt, en aanbidt het beeld, dat ik gemaakt heb, zoo is het wel, maar zoo gijlieden het niet aanbidt, ter zelve ure zult gijlieden geworpen worden in het midden van den oven des brandenden vuurs; en wie is de God, die ulieden uit mijne hand verlossen zou?”

De waardige kalmte, waarmede de drie Hebreëen zichzelf gedragen tegenover deze bedreiging in waarlijk grootsch. „Wij hebben niet noodig u op deze zaak te antwoorden,” zoo luidt hun antwoord. Zij hadden hem trouw en goed gediend, voor zoover die dienst niet indruischte tegen hun betrekking tot hun God, maar nu kwam het er op aan Gode meer gehoorzaam te zijn dan den menschen; en in alle bedelingen geldt het beginsel, dat de eischen Gods den voorrang hebben en een getrouwe wandel onvoorwaardelijke gehoorzaamheid aan Zijn Woord eischt.

„Onze God, dien wij eeren, is machtig ons te verlossen uit den oven des brandenden vuurs, en Hij zal ons uit uwe hand, o koning! verlossen. Maar zoo niet, u zij bekend, o koning! dat wij uwe goden niet zullen eeren, noch het gouden beeld, dat gij hebt opgericht, zullen aanbidden.”

Nobel besluit! Moge hun voorbeeld een gezegenden invloed blijken te hebben voor het geloof, zoowel van lezer als schrijver, in dezen tijd van vrijzinnige onverschilligheid en Laodiceesche lauwheid! „Ik stel den Heere geduriglijk voor mij: omdat hij aan mijn rechterhand is, zal ik niet wankelen.” (Ps. 16 : 8). Het Woord des Heeren door den mond van Mozes was in dezen klaar en helder: „Ik ben | de Heere, Uw God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb. Gij zult geene andere goden voor mijn aangezicht hebben. Gij zult u geen gesneden beeld, noch eenige gelijkenis maken van hetgeen boven in den hemel is, noch van hetgeen onder op de aarde is, noch van hetgeen in de wateren onder de aarde is. Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen” (Exod. 20 : 2—5.)

Indien nu onder de wet afgodendienst onverschoonbaar is, is het dan onder de genade geoorloofd? Waar het verkeerd is voor den Jood, is het daar recht voor den belijdenden Christen? Is het wonder, dat de Roomsche kerk dit tweede gebod uitgelicht heeft uit 't gebedenboek, dat zij het volk in handen geeft, en de tien geboden in tweeën gesplitst heeft, teneinde het getal tien te behouden? Van tweeën een: of dit tweede gebod moest uit het boek worden uitgelaten, of uit de kerken moesten alle beelden, afbeeldingen en kruisbeelden worden verwijderd.

Inderdaad, de standvastigheid dezer drie Joden moge tot beschaming strekken over veel, dat niet alleen in de Roomsche kerken, maar ook in de andere binnendringt.

Nebukadnezars woede en grimmigheid kenden geen grenzen. Hij beval, dat men den oven zevenmaal meer heet maken zou, dan men dien placht heet te maken en dat de sterkste mannen van kracht hen binden zouden, om te werpen in den oven des brandenden vuurs, deze getuigen vol toewijding jegens den trouwen God. Zóó dringend was het gebod des konings en zóó heet de oven, dat deze arme werktuigen van Nebukadnezars woede door de vlammen werden verteerd.

En wat werd er van de drie getrouwe mannen, die in eenvoudige onderworpenheid aan God al de macht van Satan trotseerden? In deze ure, in den uitersten nood gedreven, bewezen zij de waarheid van het woord, dat een eeuw te voren door Jesaja, den profeet, geuit werd: „Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstroommen; **wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken.** Want Ik ben de Heere, uw God, de Heilige Israëls, uw Heiland . . . **Vrees niet, want Ik ben met U.**” (Jes. 43 : 2—5).

De verbaasde koning staat in haast op en uit met ontzetting de woorden: „Hebben wij niet

drie mannen in het midden des vuurs, gebonden zijnde, geworpen? Ziet, ik zie vier mannen los wandelende in het midden des vuurs en er is geen verderf aan hen; en de gedaante des vierden is gelijk eens zoons der goden."

Of anderen behalve den koning gegeven was, den vierde te zien, wordt ons niet meegedeeld, maar wel draagt God zorg, dat „de stadhouders, de overheden, de landvoogden en de raadsheeren des konings vergaderd werden om deze mannen te zien, omdat het vuur over hunne lichamen niet geheerscht had." Hij handhaaft Zijn majesteit en eert allen, die Hem eeren. „Geloofd zij de God van Sadrach, Mesach en Abed-nego, die Zijnen engel gezonden, en Zijne knechten verlost heeft, die op Hem vertrouwd hebben"

Zoo zal het ook gaan met sommigen uit datzelfde volk, die in den nog toekomstigen dag weigeren zullen te buigen voor het beeld van het beest.

* * *

De vernederde Vorst.

(Dan. 4.)

Schoon op het eerste gezicht de hoofdstukken, die we nu overdenken (3—6), louter geschiedkundig schijnen, toch zal bij een weinig nadenken blijken, dat zij een treffend profetisch karakter hebben.

De zedelijke trekken, door de groote heidensche

machten bij het begin vertoond, blijven meer of minder duidelijk en worden ten slotte zelfs met grootere duidelijkheid waargenomen.

Ware aanbidding is nooit een zaak van dwang, integendeel, het is een gewetenskwestie. Het is altijd een kenmerk van valschen godsdienst, wanneer de mensch treedt tusschen het geweten van zijn medemensch en God, daargelaten of de godsdienst een heidensche zij of een afgodisch Christelijke.

Het is van beteekenis in het oog te houden, dat het volk Gods, dat in het Boek Daniël genoemd wordt, uit Joden bestond en niet uit Christenen.

Zóó sprekende, veronderstellen we, dat onze lezers min of meer vertrouwd zijn met de waarheid der bedeeelingen. Toen Nebukadnezar zijn beeld oprichtte, weigerde een godvreezend Joodsch overblijfsel neer te buigen en te aanbidden, in elk geval verzette het zich tegen de erkenning van den afgod, dien hij gemaakt had. Aan het einde, na de komst des Heeren Jezus voor de Gemeente (1 Thess. 4), zal er wederom een getrouw overblijfsel zijn onder hetzelfde volk, hetwelk eveneens zijn betrekking tot Jehovah zal handhaven, ten spijt van de hevigste vervolging onder den Antichrist en het Beest (Openb. 13.)

Evenals afgoderij het bijzondere kenteeken is in het begin van de Heidensche machten, zóó zal het — naar het getuigenis der Schriften — ook in het laatste der dagen zijn.

Ofschoon „de tijden der volken” nog voortduren, — daar zij begonnen zijn met Nebukadnezar en zullen eindigen met Jeruzalems verlossing (Luk. 21 : 24) — zoo vertoonen ze toch heden een uitwendig Christelijk karakter. Zoo lang de Gemeente op aarde is, zoo lang is de Heilige Geest, die in de Gemeente woont, de macht, welke de openbaring tegengaat van *al* het kwaad, dat de Schrift zoo duidelijk voorspelt aan het slot van de geschiedenis van het Christendom. Het plechtig getuigenis van het Woord Gods is, dat de Heidensche machten, wel verre van den waren God te leeren kennen en zich aan Hem te onderwerpen, ten slotte in beslisten opstand tegen den Heere zullen uitbarsten.

Het moge worden opgemerkt, dat deze machten niet langer bestaan met den keizerlijken regeeringsvorm en dat slechts brokstukken ervan overig zijn. Hoewel dit zoo is, even waar is, wat de Schrift ons voorspelt, n.l. de wederoprichting of herstelling van het laatste der vier wereldrijken. Zonder twijfel slaat de man der wereld hierop geen acht, maar de eenvoudige geloovige weet menig ding reeds te voren, waarmee de wijste staatsman volslagen onbekend is. Als het Romeinsche rijk herleeft, gelijk het ongetwijfeld doen zal, dan zal de wereld volkomen van haar stuk gebracht worden.

„Die op de aarde wonen, wier namen, van de grondlegging der wereld af, niet geschreven zijn

in het boek des levens, zullen zich verwonderen, als zij het beest zien, dat was en niet is en zijn zal." (Openb. 17:8.)

Juist hier vertoonen deze geschiedkundige hoofdstukken van Daniël hun profetisch karakter. De eerste daad van den man, die met een absolute regeermacht wordt bekleed, is de instelling van een afgodendienst met den dwang, dien te eeren op straffe des doods. Openbaring 13 laat ons zien, dat het zoo ook zijn zal aan het einde.

We twijfelen geen oogenblik, of het beest uit de Openbaring (Hfdst. 13:11) is de Antichrist uit andere deelen der Schrift. Volgens 2 Thess. 2:4 zal hij zich plaatsen in den tempel Gods te Jeruzalem en zich doen aanbidden, doch niet alleen dit, hij zal ook een beeld oprichten voor het Beest en dwingen het te aanbidden. Hij zal bovenaardsche en Satanische macht bezitten, zoodat hij het beeld kan doen spreken, en allen, die het beeld niet willen aanbidden, zal hij ter dood laten brengen.

In dien tijd, als deze verschrikkelijke dingen op de aarde zullen plaats grijpen, dan zal het Joodsche overblijfsel het eenige volk zijn, dat den waren God erkent. De Gemeente is reeds opgenomen in den hemel en de Geest van God, hoewel weggegaan met de Gemeente van deze aarde bij de komst des Heeren, zal berouw gewerkt hebben in de zielen van dat overblijfsel. Liever

dan de knie te buigen voor den valschen god, willen zij den dood trotseeren. Dan zal het de tijd zijn van „de groote verzoeking.” Buiten twijfel zal het Boek der Openbaring, zoowel als de andere profetische gedeelten der Schrift, van oneindige vertroosting zijn voor deze lijdende en vervolgde heiligen. Het tijdperk der Gemeente zal daar voor hen geschiedenis zijn, en dan zullen zij de wederkomst van Christus verbeiden, niet in de lucht, maar op den berg Zion. Hij zal komen, doch niet om ze van de aarde in den hemel op te nemen, zooals voor ons, maar wel om ze op de aarde te zegenen en al hun tegenstanders te vernietigen.

Wat zal in dien tijd de geschiedenis van Sadrach, Mesach en Abednego voor dat beproefde overblijfsel een steun zijn! Ze is zoo waar voor alle tijden, maar dan vooral met het oog op de omstandigheden, die doorleefd worden. Hoe toepasselijk ook de woorden: „Indien iemand ooren heeft, die hoore! Indien iemand in de gevangenis leidt, die gaat in de gevangenis; indien iemand met het zwaard zal dooden, die moet met het zwaard gedood worden. Hier is de volharding en het geloof der heiligen.” (Openb. 13:9, 10.)

Drie trekken zijn er, die in Daniëls tijd het overblijfsel kenmerken, gelijk ze het straks ook doen zullen. Ten eerste: volkomen afzondering van alles, wat door de wet verboden is (Dan. 1.); voorts: kennis van de gedachten Gods (hfdst. 2);

ten derde: besliste verwerping van den afgod (hfdst. 3). In beginsel passen deze dingen voor alle tijden, doch bij het onderzoek van Daniël is het van beteekenis ons te herinneren, dat we vooral te doen hebben met Joodsche dingen en tijden.

Nog een groote karaktertrek van de tijden der volken komt uit in Daniël 4. De mensch zoekt immer zich zelf te verhoogen. Sinds den hof van Eden is er maar één uitzondering in den persoon van Hem, die zoowel waarlijk God als mensch was. Deze gezegende persoon, „vernederde zichzelf.” Hij verkoos de lage plaats van afhankelijkheid en gehoorzaamheid. Zijn spijszake was te doen den wil Zijns Vaders en dien wil volbracht Hij in volkomen overgave zelfs ten koste van den dood, ja den dood des kruises.

Doch van af de intrede van de zonde in deze wereld heeft de mensch, aan zichzelf overgelaten, zich altijd van God afgewend. „Daar is niemand, die God zoekt.” (Rom. 3: 11.) Het is helaas van ons allen waar, dat wij dwaalden als schapen en een iegelijk van ons zich naar zijn eigen weg keerde. Hoe grooter de macht is, welke de mensch bezit, hoe meer hij deze aanwendt om zich te verheffen. Zoo was het ook met Nebukadnezar, wiens vernedering ons wel leeren mag, hoe zondig en dwaas trots en hoogheid des harten zijn, beide ons allen zoo welbekend.

Het oordeel komt evenwel niet, alvorens de

waarschuwing gegeven is. Twaalf maanden te voren zond God een droom, die den geest des konings met vrees en verwarring vervult. Nog eenmaal roept hij de waarzeggers en sterrekijkers zijns koninkrijks te hulp, doch tevergeefs! De lieden dezer wereld zullen nimmer op hun hoede zijn, zelfs niet bij de duidelijkste aanwijzingen, dat er gevaar dreigt, welke God in Zijn genade midden op hun weg plaatst: zij verstaan ze niet. Maar Daniël staat opnieuw voor den vorst, wiens droom hij eens bekend gemaakt had. Onbevreesd brengt hij hem de boodschap, welke God hem had gezonden, en roept hem op toch te letten op de ernstige waarschuwing, en alzoo het oordeel te ontvlieden, hetwelk hem wacht.

Doch neen! Na twaalf maanden wandelde de trotsche koning op het dak van zijn paleis, en overziet de prachtige stad van goud. Dan zwelt zijn borst van hoogmoed. Door *hem*, door *zijn* macht en voor *zijn* heerlijkheid en majesteit, was deze groote stad gebouwd. Waar was God in al zijn overdenkingen?

Daarom: „het woord nog zijnde in des konings mond, viel er een stem uit den hemel: U, o koning Nebukadnezar! wordt gezegd: Het koninkrijk is van u gegaan.”

Mattheüs XIII.

DE GELIJKENISSEN VAN HET KONINKRIJK DER HEMELN.

(Vervolg van bladz. 142.)

III. *Het Onkruid onder de tarwe, het Mosterdzaad en het Zuurdeeg*

Door de gelijkenis van *het onkruid onder de tarwe*, geeft de Heere Jezus ons te zien welk een vorm het Koninkrijk der Hemelen verkrijgen zou, nadat Hij ten hemel gegaan was. Het Koninkrijk, aan de handen der menschen toevertrouwd, wordt verdorven.

Terwijl de menschen slapen, kwam zijn vijand, en *zaaide onkruid midden onder de tarwe*, en ging heen. (Matth. 13 : 25.) De Heere Jezus, de Zoon des menschen, heeft „het goede zaad” gezaaid; — de vijand, de duivel, zaaide het onkruid. Het *goede zaad* zijn de zonen des Koninkrijks; het *onkruid* zijn de zonen des boozen, (vrs 38). Wij zien dus, waar de Heere Jezus zaaide, dat de duivel op loer lag, en van de gelegenheid der zorgeloosheid en zwakheid der menschen gebruik gemaakt heeft om ook te zaaien. Hij heeft

daartoe in de dagen der apostelen joodschgezinde leeraars en heidensche filosofen gebruikt. In den Brief aan de Galatiërs treedt de apostel Paulus krachtig en scherp op tegen de joodschgezinden, die de geloovigen tot de besnijdenis en het onderhouden der Mozaïsche wet trachtten te brengen; — en in die aan de Kolossers om te doen uitkomen dat *elk geloovige in Christus volmaakt is*; dat „*Christus alles en in allen is*”; en dat derhalve de wijsheid des menschen hem niets meerder kan aanbrengen of maken. In de eerste plaats werd voor Christus, de wet; in de tweede de filosofie (wijsbegeerte) in stede van Christus, het Hoofd van Zijn lichaam (de gemeente), den geloovigen voorgesteld. De treurige gevolgen bleven niet uit. Niet ware geloovigen (valsche broeders) werden in het Koninkrijk opgenomen; en het door den Heere Jezus goed en zuiver opgerichte Koninkrijk, werd zóó bedorven, dat de mensch er geen reiniging of verbetering in kan aanbrengen.

Wat wij onder den akker te verstaan hebben, heeft de Heer zelf ons aangegeven.

„**De akker is de wereld.**” (Matth. 13 : 38.)

Zoo men zich eenvoudig aan de uitlegging van den Heer gehouden had, zou men nooit op de gedachte zijn gekomen, dat hier van *de Gemeente* sprake is. De Heer zegt, op de vraag van den dienstknecht: „Wilt gij dan, dat wij heengaan, en het onkruid bijeenlezen?” „Laat beide (de kinderen

des rijks en de kinderen des boozen) te zamen opwassen tot aan den oogst." — Paulus zegt *met betrekking tot de Gemeente*: „Doet den booze uit uw midden weg." (1 Kor. 5:12, 13.) Indien dus hier van dezelfde personen onder dezelfde omstandigheden sprake was, dan zou Paulus den Heer tegenspreken. De zaak is echter zeer eenvoudig. De Heer spreekt van het Koninkrijk, waar de akker **de wereld** is, en wil dat boozen en goeden te zamen op dien akker zullen opwassen; — Paulus spreekt tot **de Gemeente**, die **wel in** het Koninkrijk, maar *niet het* Koninkrijk is, en zegt: „Doet den booze uit uw midden weg."

In den tijd des oogstes zal de Heer tot de maaiers (de engelen, zie Matth. 13:39) zeggen: „Leest eerst het onkruid bijeen, en bindt het in bossen, om het te verbranden; maar brengt de tarwe in mijne schuur." (vs. 28—30.) Er is alzoo een tusschentijd, waarin men de vermenging van tarwe en onkruid laten moet. Uittrekken van het onkruid is den mensch niet toevertrouwd, daar hij geen volmaakt onderscheidingsvermogen bezit tot schifting van het goede en het kwade; en zoo hij dit ook bezat, dan zouden alle niet bekeerden, de ongeloovigen, uitgerukt, d.i. gedood moeten worden. Doch dit laatste zal in den dag des oogstes worden opgedragen en toevertrouwd aan *de engelen*, die naar Gods gedachten volkomen zullen kunnen onderscheiden, zoodat waar er twee

op het veld, op het bed of in den molen gevonden worden, de een weggenomen en de ander gelaten wordt. (Matth. 24 : 40 en 41.) Ja, bij

**de komst van den Zoon des menschen
in heerlijkheid,**

zullen Zijn engelen *eerst* de ergernissen, *het onkruid*, bijeenlezen en in den oven des vuurs werpen, en zullen de rechtvaardigen, de *kinderen des Koninkrijks*, blinken *gelijk de zon* in het koninkrijk huns Vaders. Zeer treffend en bewonderenswaardig is het, in Matth. 17 te lezen, waar ons de verheerlijking op den berg van den Heere Jezus, den Koning, wordt medegedeeld, dat ook daar het aangezicht des Heeren *blinkende als de zon* gezien wordt. De kinderen of onderdanen des Koninkrijks zullen alzoo met denzelfden lichtglans der heerlijkheid, als die van den Koning, in het Koninkrijk huns Vaders schitteren! Wel mogen ook wij met David in blijde verrukking en heilige bewondering uitroepen: „O, hoe groot is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen, die U vreezen; dat Gij gewrocht hebt voor degenen, die op U betrouwen, in de tegenwoordigheid der menschenkinderen.” (Ps. 31 : 20.)

De *gelijkenis van het Mosterdzaad* toont ons, hoe het Koninkrijk der Hemelen een groote macht op aarde verkrijgen zou. Hetgeen als een klein mosterdzaad gezaaid is, wordt een groote boom.

De macht van Egypte, Assyrië en Babel, wordt ons in Gods Woord ook onder het beeld van een boom voorgesteld. Lees Ezech. 17 : 23, 24 en 31 : 3; Dan. 4 : 10. Ja, reeds in den tijd der Richteren sprak Jotham een fabel uit, en stelde daarin de boomen voor, die uitgingen om een koning over zich te zalven. (Richt. 9 : 8—15.)

Het Koninkrijk, aanvankelijk klein, gelijk het mosterdzaad, zou langzamerhand den vorm aannemen eener groote macht, welke zich een naam zou maken en een aantrekkingspunt zou worden voor velen, ja een beveiliging en rust zou aanbieden voor anderen, evenals de vogelen dit genieten in de takken en het gebladerte eens booms. In de vierde eeuw is dit inderdaad zoo geworden, waar, onder de regeering van Constantijn, die in het jaar 312 Rome zegevierend binnentrok, deze macht het eerst zich ging openbaren. Van toen af tot nu toe heeft het Koninkrijk der Hemelen dezen vorm verkregen, en dragen alle regeeringshoofden in de Christenheid het kruis boven hun kroon, in onderscheiding der Mohammedanen, die de halve maan, en andere vorsten, die weêr verschillende symbolen bezitten. — En niet alleen aardische macht en grootheid, eer en aanzien, maar ook vele duivelsche geesten (demonen) hebben zich in het groot en machtig geworden Koninkrijk genesteld. Denken wij slechts, om niet meerdere te noemen, aan wat in onzen tijd schrik-

barend toeneemt en door duizenden wordt omhelsd en verdedigd, n.l. het theosophisme, spiritisme, ja, het Boedisme! En dat wij onder de vogelen des hemels duivelen mogen verstaan, heeft ons de Heere Jezus zelf onderwezen, waar Hij in *de gelijkenis van den Zaaiër* verklaard: „Als iemand het woord des koninkrijks hoort, en niet verstaat, zoo komt

de booze, en rukt weg

hetgeen in zijn hart gezaaid was.” (Matth. 13 : 19.)

De *gelijkenis van het Zuurdeeg*. Een vrouw neemt zuurdeeg en verbergt dit in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd is. Wij behoeven hier niet lang stil te staan bij de waarheid, dat

zuurdeeg in Gods Woord

altijd als kwaad, en nimmer als goed

wordt aangemerkt.

Behalve in deze gelijkenis (en zoo ook in Luk. 13 : 21) geeft de Heilige Schrift ons nog acht uitspraken aan, waarin wij altijd bepaald worden bij „wegdoen,” „uitzuiveren” en „wacht u voor zuurdeeg.” Wij willen gaarne den lezer ter hulpe zijn, en deze uitspraken achtereenvolgens uitschrijven.

Exod. 12 : 15 en 19. „wie *het gedeese*nde eet, . . . diezelve ziel zal uitgeroeid worden uit Israël.”

Exod. 13 : 7. „het *gedeesemde* zal bij

- u niet gezien worden, ja er zal geen *zuurdeeg* bij u gezien worden, in al uwe palen.”
- Lev. 2 : 11. „Geen spijsoffer, dat gij den Heere zult offeren, zal *met deesem* gemaakt worden; want van *geen zuurdeesem* zult gijlieden den Heere vuuroffer aansteken.”
- Deut. 16 : 4. „Er zal bij u in zeven dagen *geen zuurdeeg* gezien worden in eenige uwer landpalen.”
- Matth. 16 : 6. En Jezus zeide tot hen: Ziet toe, en wacht u voor *het zuurdeeg* der Farizeeën en Sadduceeën.” (Zie ook Luk. 12 : 1.)
- Mark. 8 : 15. „Ziet toe, wacht u voor *het zuurdeeg* der Farizeeën en voor *het zuurdeeg* van Herodes.”
- 1 Kor. 5 : 6—8. „Weet gij niet, dat *een weinig zuurdeeg* het geheele deeg zuur maakt? Zuivert *het oude zuurdeeg* uit, opdat gij een nieuw deeg moogt zijn, gelijk gij ongezuurd zijt; . . . laat ons dan feestvieren, **niet** met *oud zuurdeeg*, noch met *zuurdeeg* van slechtheid en boosheid, maar met ongezuurd brood van oprechtheid en waarheid.”
- Gal. 5 : 9. Een *weinig zuurdeeg* doorzuurt het geheele deeg.”

Waar dus door alle deze uitspraken van Gods

Woord zuurdeeg als *kwaad* wordt aangegeven, zouden wij daarvan in onze gelijkenis mogen afwijken, en het hier als iets goeds aanwenden? Neen, in het geheel niet. Dat men zulks doet, is ook een treurige bevestiging van de waarheid, welke ons de gelijkenis te aanschouwen geeft. Het *zuurdeeg* is ook hier *kwaad*, werkende *het verderf* in het Koninkrijk der Hemelen. Het doet ons denken aan verkeerde leerstelsels, die den grooten hoop zouden kenmerken, dien geheel doordringende, wat sedert eeuwen heeft plaats gevonden, en wat ons door den apostel Petrus ook voorzegd geworden is: „En er waren ook valsche profeten onder het volk (Israël), gelijk ook onder u (Christenen) valsche leeraars zijn zullen, die *verderfelijke sekten*

bedektelijk zullen invoeren.” (2 Petr. 2:1.)

Let er wel op, lezer! de vrouw in de gelijkenis *verbergt het zuurdeeg* in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd was. Op een niet waar te nemen wijze werkt het kwaad, en wordt het Koninkrijk doorzuurd. *Bedektelijk*, zoals Petrus geprofeteerd heeft, hebben valsche leeraars *verderfelijke sekten* ingevoerd.

Wat men derhalve in onzen tijd, ook door leeraars gesproken, vaak hoort: „het Evangelie moet, als een zuurdeeg, de wereld doorzuren,” is geheel in tegenspraak met Gods Woord. Dit is **het Evangelie onwaardig.**

Het Evangelie (de blijde boodschap der genade Gods) wordt in de Schrift genoemd „Gods kracht” (Rom. 1 : 16), „het woord der waarheid” (Kol. 1 : 5), „het Evangelie van de heerlijkheid des zaligen Gods” (1 Tim. 1 : 11), enz. Ook onder het beeld van „het water des levens” spreekt de Heer er over in Joh. 7 : 37 en Openb. 22 : 17. Maar *nooit is het zuurdeeg* een beeld van het Evangelie.

De Heer heeft ook niet in Matth. 13 gezegd: „Het Evangelie is gelijk aan zuurdeeg, hetwelk een vrouw nam, en in drie maten meel verbergde, totdat het geheel gezuurd was”, — maar

„het Koninkrijk der hemelen
is gelijk zuurdeeg”, enz.

Als een gezant Gods uitgaat om het evangelie te prèdiken onder een volk dat nog nimmer deze blijde boodschap vernam, en de H. Geest werkt dan in de harten, zoodat daar bekeering van sommigen gezien wordt, en deze tot het geloof in den Heere Jezus komen, dan is daar ter plaatse het Koninkrijk der Hemelen ontstaan. Komen er nu later valsche leeraars, die bedektelijk verkeerde leeringen en beginselen invoeren, dan brengen dezen daar *zuurdeeg*, en wordt het Koninkrijk der Hemelen ook dáár verdorven.

Wij vinden alzoo het kwaad op drieërlei wijze voorgesteld. Ten eerste: *onkruid midden onder de tarwe*, door den duivel gezaaid tijdens de on-

waakzaamheid en zorgeloosheid van den mensch. Ten tweede: *het mosterdzaad* wordt een groote boom, ten tijde dat het Koninkrijk met aardsche macht en grootheid werd bekleed. Ten derde: *het zaturdeeg*, dat ons het inwendig, geestelijk verderf te aanschouwen geeft.

Ten aanhoore der schare heeft de Heere Jezus dit alles uitgesproken. Als Hij echter over *de kern, het innerlijke des Koninkrijks*, mededeelingen zal geven, „laat Hij de schare van Zich, en gaat Hij in het huis, waar zijn discipelen tot Hem komen.” (Matth. 13:36.) En dáár, met den Heer alleen, mogen zij smaken wat David in Ps. 25:14 getuigt: „De verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vreezen.”

(Wordt vervolgd.)

D. R.